

Správa o hodnotení
územnoplánovacej dokumentácie

(podľa prílohy č. 5 zákona č. 24/2006 Z. z.
o posudzovaní vplyvov na životné prostredie
v znení neskorších predpisov)

**ÚZEMNÝ PLÁN MESTA
ZLATÉ MORAVCE**

Koncept

Obstarávateľ

Mesto Zlaté Moravce

Spracovateľ

Marec 2019

OBSAH

A. ZÁKLADNÉ ÚDAJE	3
I. Základné údaje o obstarávateľovi	3
II. Základné údaje o územnoplánovacej dokumentácii	4
B. ÚDAJE O PRIAMÝCH VPLYVOCH ÚZEMNOPLÁNOVACEJ DOKUMENTÁCIE NA ŽIVOTNÉ PROSTREDIE VRÁTANE ZDRAVIA	5
I. Údaje o vstupoch	5
II. Údaje o výstupoch	17
C. KOMPLEXNÁ CHARAKTERISTIKA A HODNOTENIE VPLYVOV NA ŽIVOTNÉ PROSTREDIE VRÁTANE ZDRAVIA	25
I. Vymedzenie hraníc dotknutého územia	25
II. Charakteristika súčasného stavu životného prostredia dotknutého územia	27
III. Hodnotenie predpokladaných vplyvov územnoplánovacej dokumentácie na životné prostredie vrátane zdravia a odhad ich významnosti (predpokladané vplyvy priame, nepriame, sekundárne, kumulatívne, synergické, krátkodobé, dočasné, dlhodobé a trvalé) podľa stupňa územnoplánovacej dokumentácie	71
IV. Navrhované opatrenia na prevenciu, elimináciu, minimalizáciu a kompenzáciu vplyvov na životné prostredie a zdravie	89
V. Porovnanie variantov (vrátane porovnania s nulovým variantom)	96
VI. Metódy použité v procese hodnotenia vplyvov územnoplánovacej dokumentácie na životné prostredie a zdravie a spôsob a zdroje získavania údajov o súčasnom stave životného prostredia a zdravia	107
VII. Nedostatky a neurčitosti v poznatkoch, ktoré sa vyskytli pri vypracúvaní správy o hodnotení	109
VIII. Všeobecne záverečné zhrnutie	110
IX. Zoznam riešiteľov a organizácií, ktoré sa na vypracovaní správy o hodnotení podieľali, ich podpis (pečiatka)	111
X. Zoznam doplňujúcich analytických správ a štúdií, ktoré sú k dispozícii u navrhovateľa a ktoré boli podkladom na vypracovanie správy o hodnotení	111
XI. Dátum a potvrdenie správnosti a úplnosti údajov podpisom (pečiatkou) oprávneného zástupcu navrhovateľa	111

A. ZÁKLADNÉ ÚDAJE

I. ZÁKLADNÉ ÚDAJE O OBSTARÁVATEĽOVI

1. Označenie.

Mesto Zlaté Moravce

2. Sídlo.

Mestský úrad Zlaté Moravce, Ulica 1.Mája 2, 95301 Zlaté Moravce

3. Meno, priezvisko, adresa, telefónne číslo a iné kontaktné údaje oprávneného zástupcu obstarávateľa, osoby s odbornou spôsobilosťou na obstarávanie územnoplánovacích podkladov a územnoplánovacej dokumentácie obcami a samosprávnymi krajmi (§ 2a stavebného zákona), od ktorej možno dostať relevantné informácie o územnoplánovacej dokumentácii, a miesto na konzultácie.

PaedDr. Dušan Husár, primátor mesta

Ulica 1.Mája 2,
95301 Zlaté Moravce

tel.: +421376923925

e-mail: primator@zlatemoravce.eu

Odborne spôsobilá osoba pre obstarávanie ÚPD a ÚPP:

Ing. arch. Pavel Bugár (RČ 264)

II. ZÁKLADNÉ ÚDAJE O ÚZEMNOPLÁNOVACEJ DOKUMENTÁCII

1. Názov.

Územný plán mesta Zlaté Moravce – Koncept

2. Územie (kraj, okres, obec, katastrálne územie, parcelné číslo).

Kraj: Nitriansky

Okres: Zlaté Moravce

Obec: Zlaté Moravce

Katastrálne územie: Zlaté Moravce, Prílepy, Hoňovce

3. Dotknuté obce.

Machulince, Topoľčianky, Hostovce, Martin nad Žitavou, Sľažany, Tesárske Mlyňany, Čierne Kľačany, Žitavany.

4. Dotknuté orgány.

Dotknutými subjektmi pri spracovaní, prerokovaní a schvaľovaní územnoplánovacej dokumentácie mesta sú orgány vyplývajúce z § 140a zákona č. 50/1976 Zb. v znení neskorších predpisov.

5. Schvaľujúci orgán.

Mestské zastupiteľstvo mesta Zlaté Moravce.

6. Vyjadrenie o vplyvoch územnoplánovacej dokumentácie presahujúcich štátne hranice.

Koncept Územného plánu mesta Zlaté Moravce rieši v zmysle stavebného zákona výlučne katastrálne územia mesta, ktorými sú k. ú. Zlaté Moravce, Prílepy, Hoňovce. Územný plán mesta Zlaté Moravce nebude mať vplyv presahujúci štátne hranice.

B. ÚDAJE O PRIAMÝCH VPLYVOCH ÚZEMNOPLÁNOVACEJ DOKUMENTÁCIE NA ŽIVOTNÉ PROSTREDIE VRÁTANE ZDRAVIA

I. ÚDAJE O VSTUPOCH

1. Pôda – záber pôdy celkom, z toho zastavané územie (ha, poľnohospodárska pôda, lesné pozemky, bonita), z toho dočasný a trvalý záber.

1.1 Záber poľnohospodárskej pôdy

Činnosť v meste Zlaté Moravce je doteraz usmerňovaná podľa Územného plánu mesta Zlaté Moravce (aktualizácia ÚPN SÚ mesta) bol spracovaný v roku 1998 – 2001 (Stavoprojekt Nitra a.s., Ing. arch. M. Borguľa) a schválený MsZ Zlaté Moravce 15.03.2001 uznesením č. 17, bod 3/16.

Následne v rokoch 2004, 2007, 2011, 2012, 2013, 2014, boli vypracovávané zmeny a doplnky, ktoré riešili parciálne problémy mesta, resp. úpravy záväznej časti územnoplánovacej dokumentácie mesta. Zmeny a doplnky č. 7/2014 neboli doteraz schválené.

Vyhodnotenie perspektívneho použitia poľnohospodárskej pôdy na nepoľnohospodárske účely v meste Zlaté Moravce (k. ú. Zlaté Moravce, Prílepy, Hoňovce) je spracované podľa zákona č. 220/2004 Z. z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy a o zmene zákona č. 245/2003 Z. z. o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Variant I. - Konzervatívny – stabilizácia mesta a vyvážený rozvoj

Prvý variant urbanistickej koncepcie je zameraný na priestorovo vyrovnanejší, racionálnejší a z dlhodobého územnotechnického hľadiska udržateľný rozvoj mesta a jeho častí. Pre optimálno-udržateľnú formu smerovania rozvoja mesta možno špecifikovať nasledovné princípy:

- orientácia vývoja mesta „dovnútra“, čo predstavuje prehodnotenie existujúcej urbanistickej štruktúry mesta (resp. jeho častí), transformácia a následné využitie nefunkčných a devastovaných území, zmena funkčného využitia územia,
- dôraz na zhodnotenie nevyužitého potenciálu, hlavne nehnuteľností a pozemkov vo vlastníctve mesta,
- dôraz na existujúcu vnútornú urbanistickú štruktúru mesta s cieľom zvyšovania kvality a komplexity existujúceho prostredia mesta, znižovania zásahov do prírodnej krajiny (obmedzenie rozširovania mesta na úkor poľnohospodárskej pôdy),
- aplikácia a presadenie princípov trvalo udržateľného vývoja do všetkých oblastí života mesta,
- dôraz na existujúcu kostru zelených plôch mesta, doplnenie a kompletizácia zelených plôch pozdĺž tokov Žitava a Hostiansky potok, s cieľom previazania na krajinu,
- optimalizácia vnútorného dopravného systému mesta, zmysle vízie rozvoja mesta a jeho dopravy „humanizovať prieťahy ciest 2. a 3. triedy v kontaktných priestoroch mesta“, ktoré aj v návrhu budú tvoriť kompozičné a urbanizačné osi a v doprave zabezpečia pripojenie mesta na nadradenú dopravnú kostru regiónu, prepojené obslužným okruhom centra

Z dopravného hľadiska sa na hranici katastrov Zlaté Moravce a Žitavany navrhuje dôležitý dopravný koridor – severovýchodný obchvat mesta (presmerovanie cesty II/511), ktorý zníži zaťaženie centra mesta nákladnou automobilovou dopravou, pochádzajúcou najmä z výrobných areálov, lokalizovaných v severnej časti mesta.

Z krajinné ekologickej hľadiska, s cieľom zníženia erozie pôdy a zvýšenia jej ekologickej stability, s cieľom zvýšenia vodnej retencie územia a rovnako aj z hľadiska krajinnotvorby, sa navrhuje komplexný systém zelenej infraštruktúry, pozostávajúci z navrhovaných terestrických biokoridorov, interakčných prvkov, vegetačných pásov a líniovej zelene.

Z vodohospodárskeho hľadiska sa pre zabezpečenie protipovodňovej ochrany zastavaného územia mesta navrhujú 3 poldre, z toho 2 na Hostianskom potoku (Polder Hoňovce a Polder Zlaté Moravce) a na Širočine (Polder Prílepy-Širočina), vychádzajúce priamo z navrhovaných opatrení Plánu manažmentu povodňového rizika (MŽP SR, 2015).

Záber poľnohospodárskej pôdy

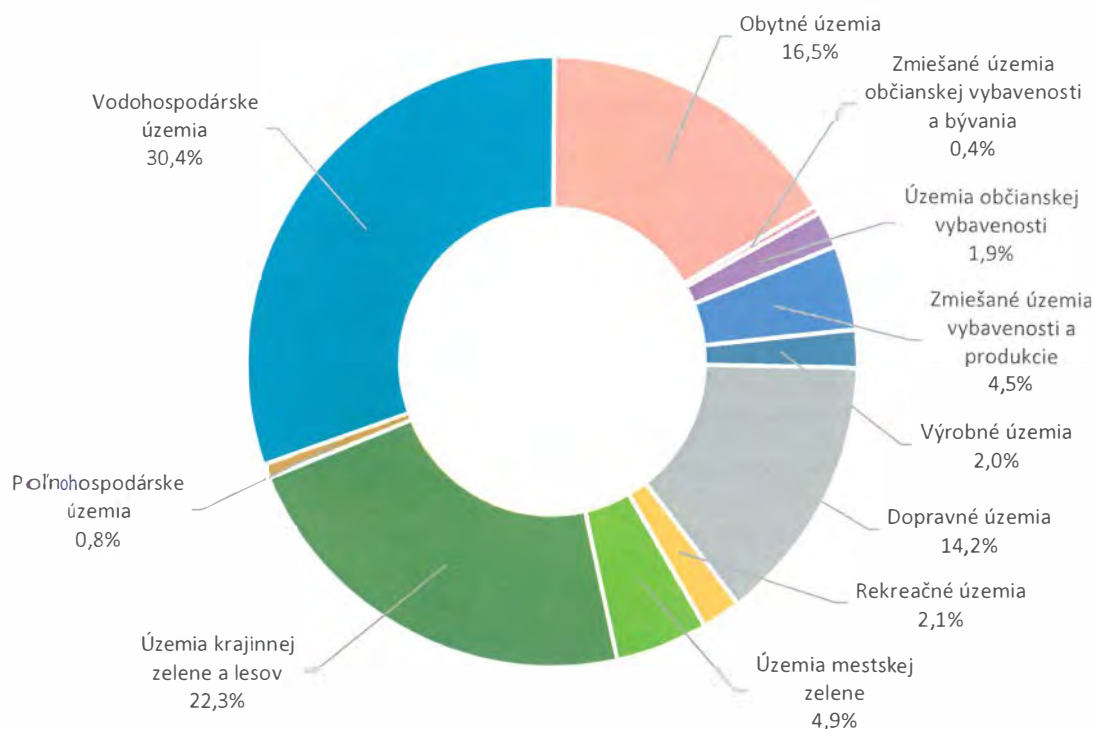
VI. variante predstavujú zábery pôdy s celkovou rozlohou **234,87 ha**, z toho **188,23 ha poľnohospodárskej pôdy**, pričom 182,05 ha je mimo zastavaného územia mesta a 52,82 ha je v zastavanom území mesta. Na 46,54 ha je realizovaná drenáž a na 2,17 ha sú realizované hydromelioračné opatrenia. Záber poľnohospodárskej pôdy na nepoľnohospodárske účely predstavuje celkovo 65 lokalít z toho v k.ú. Zlaté Moravce a 54 lokalít, v k.ú. Prílepy 10 (12)* lokalít a v k.ú. Hoňovce 1 lokalita., navrhovaných na funkciu bývanie v rodinných a bytových domoch, funkciu občianskej vybavenosti, zmiešané územia bývania a vybavenosti, rekreácie, polyfunkcie výroby a obsluhy, výroby (aj poľnohospodárskej) a dopravnej infraštruktúry a vodohospodárskych stavieb. V zmysle zákona č. 220/2004 Z. z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy v znení neskorších predpisov a nariadenia Vlády SR č. 58/2013 Z. z. je 44,14 ha najkvalitnejšej poľnohospodárskej pôdy navrhutej na nepoľnohospodárske využitie.

Tabuľka 1 Prehľad záberov poľnohospodárskej pôdy podľa funkčného využitia – I. variant¹

Funkcia	k.ú. Zlaté Moravce		k.ú. Prílepy		k.ú. Hoňovce		Mesto spolu	
	Počet lokalít	Rozloha (ha)	Počet lokalít	Rozloha (ha)	Počet lokalít	Rozloha (ha)	Počet lokalít	Rozloha (ha)
Obytné územia	15	24,21	3	6,77			18	30,98
Zmiešané územia občianskej vybavenosti a bývania	3	0,80					3	0,80
Rekreačné územia	2	2,96	1	0,93			3	3,89
Územia občianskej vybavenosti	6	3,65					6	3,65
Zmiešané územia vybavenosti a produkcie	5	8,43					5	8,43
Výrobné územia	6	3,78					6	3,78
Dopravné územia	17	23,50	2 (3)*	3,26			19	26,76
Územia mestskej zelene	13	8,93	1	0,33			14	9,26
Územia krajinskej zelene a lesov	5	30,32	3 (4)*	11,64			8	41,96
Vodohospodárske územia	1	11,04	1	5,07	1	41,18	3	57,29
Poľnohospodárske územia	1	1,44					2	1,44
SPOLU	54	119,05	10 (12)*	28,00	1	41,18	65	188,23

Graf 1 Prehľad podielu záberov poľnohospodárskej pôdy podľa funkčného využitia – I. variant

¹ Číslo uvedené v zátvorke s hviezdičkou (X)* predstavuje reálny počet lokalít v konkrétnom k. ú. Číslo uvedené pred zátvorkou je znížené o lokality, ktoré presahujú cez dve k.ú. (sú započítané v k. ú. Zlaté Moravce).

Variant II. – Progresívny – intenzívna premena mesta a dynamický rozvoj

Koncepcia rozvoja II. variantu je ovplyvnená komplexným zhodnotením a vzájomným previazaním všetkých funkčných zložiek tvoriacich organizmus mesta, pričom však počíta s dynamickejšími vonkajšími vplyvmi na rozvoj mesta (napr. nový priemyselný park Nitra), na ktoré musí byť mesto z hľadiska územnotechnických podmienok pripravené. Filozofia II. variantu vychádza z optimistického scenára demografického vývoja, ktorý je ovplyvnený rozvojovým potenciálom mesta. Pre progresívno-extendívnu formu smerovania rozvoja mesta možno špecifikovať nasledovné princípy:

- orientácia vývoja mesta na dynamickejší a širší plošný rozvoj, vo väčšej miere prerastajúci za súčasné hranice mesta, vrátane zásahov do prírodného prostredia krajiny, pri zachovaní princípu udržateľnosti rozvoja,
- rovnako sa kladie dôraz na transformáciu vnútorného mesta, ale s rozdielnym koncepčným prístupom a rozsahom ako v I. variante,
- vytvorenie väčších územnotechnických podmienok pre rozvoj funkcie bývania aj pre prírastky obyvateľstva z dosídľovania oproti I. variantu,
- vytvorenie väčších územnotechnických podmienok pre rozvoj funkcie výroby pre zabezpečenie dynamickejšieho rastu mesta reagujúceho na širšie územné vplyvy a potreby,
- modifikovaný vývoj oproti I. variantu navrhovaných zámerov v oblasti dopravy.

Hlavné dopravné, krajinné a vodohospodárske princípy riešenia sú v zásade rovnaké, ako boli uvedené v I. variante.

Záber poľnohospodárskej pôdy

V II. variante predstavujú zábery pôdy s celkovou rozlohou 286,61 ha, z toho 228,15 ha poľnohospodárskej pôdy, pričom 229,45 ha je mimo zastavaného územia mesta a 57,17 ha je v zastavanom území mesta. Na 45,92 ha je realizovaná drenáž a na 2,17 ha sú realizované hydromelioračné opatrenia. Záber poľnohospodárskej pôdy na nepoľnohospodárske účely predstavuje celkovo 87 lokalít z toho v k.ú. Zlaté Moravce a 72 lokalít, v k.ú. Prílepy 12 (14) lokalít a v k.ú. Hoňovce 1 lokalita., navrhovaných na funkciu bývanie v rodinných a bytových domoch,

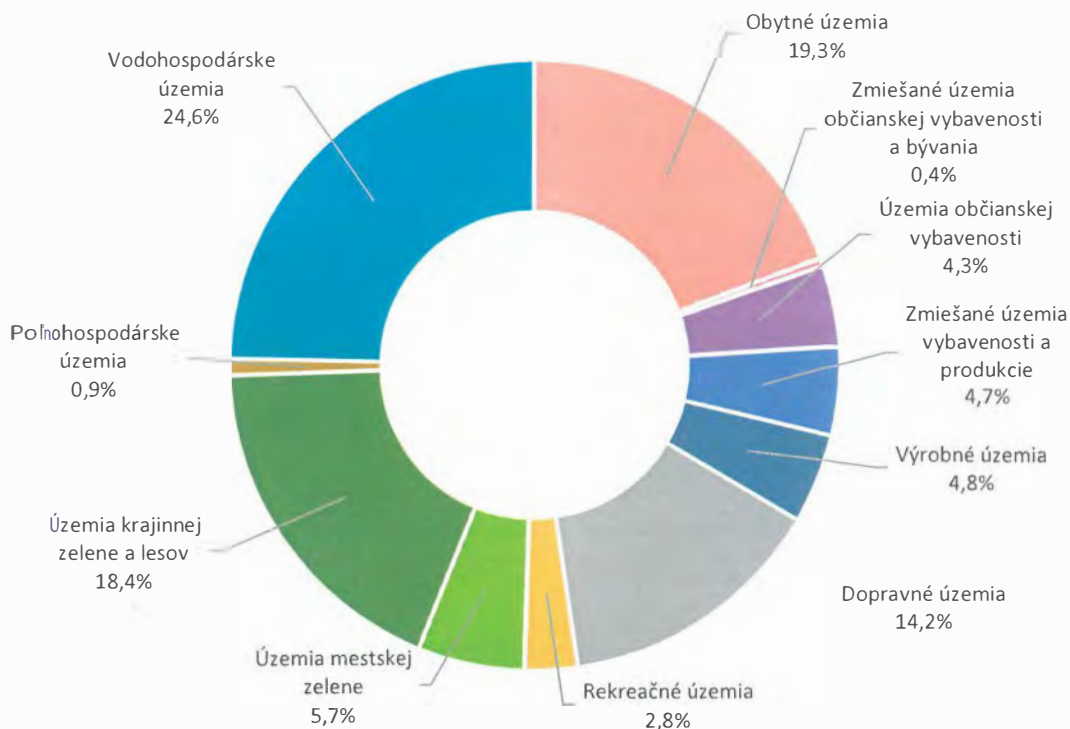
funkciu občianskej vybavenosti, zmiešané územia bývania a vybavenosti, rekreácie, polyfunkcie výroby a obsluhy, výroby (aj poľnohospodárskej) a dopravnej infraštruktúry a vodohospodárskych stavieb. V zmysle zákona č. 220/2004 Z. z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy v znení neskorších predpisov a nariadenia Vlády SR č. 58/2013 Z. z. je 51,35 ha najkvalitnejšej poľnohospodárskej pôdy navrhnuté na nepoľnohospodárske využitie.

Tabuľka 2 Prehľad záberov poľnohospodárskej pôdy podľa funkčného využitia – II. variant²

Funkcia	k.ú. Zlaté Moravce		k.ú. Prílepy		k.ú. Hoňovce		Mesto spolu	
	Počet lokalít	Rozloha (ha)	Počet lokalít	Rozloha (ha)	Počet lokalít	Rozloha (ha)	Počet lokalít	Rozloha (ha)
Obytné územia	15	37,32	3	6,72			18	44,04
Zmiešané územia občianskej vybavenosti a bývania	3	0,99					3	0,99
Rekreačné územia	2	2,15	1	4,20			3	6,35
Územia občianskej vybavenosti	6	9,78					6	9,78
Zmiešané územia vybavenosti a produkcie	5	10,71					5	10,71
Výrobné územia	6	10,88					6	10,88
Dopravné územia	17	30,83	2 (3)*	1,61			19	32,44
Územia mestskej zelene	13	12,58	1	0,33			14	12,91
Územia krajinskej zelene a lesov	5	30,32	3 (4)*	11,62			8	41,94
Vodohospodárske územia	1	9,84	1	5,07	1	41,18	3	56,09
Poľnohospodárske územia	1	1,44	1	0,59			2	2,03
SPOLU	74	156,83	12 (14)*	30,14	1	41,18	87	228,15

Graf 2 Prehľad podielu záberov poľnohospodárskej pôdy podľa funkčného využitia – II. variant

² Číslo uvedené v zátvorke s hviezdičkou (X)* predstavuje reálny počet lokalít v konkrétnom k. ú. Číslo uvedené pred zátvorkou je znížené o lokality, ktoré presahujú cez dve k.ú. (sú započítané v k. ú. Zlaté Moravce).

Zhrnutie

Perspektívne použitie poľnohospodárskej pôdy na nepoľnohospodárske účely v rámci Konceptu ÚPN mesta Zlaté Moravce predstavuje síce záber pôdy v I. variante s celkovou rozlohou 234,87 ha, z toho 188,23 ha poľnohospodárskej pôdy a v II. variante s celkovou rozlohou 286,61 ha, z toho 228,15 ha poľnohospodárskej pôdy, pričom treba zdôrazniť, že najväčší záber čo sa týka rozlohy predstavuje záber pre vodohospodársku infraštruktúru (regionálneho významu). Ďalšími dominantnými funkciami, ktoré sú predmetom záberov, sú najmä nasledovné narhované územia krajiny zelene, obytné územia a dopravné územia:

- **Vodohospodárske opatrenia** s rozlohou 57,29 ha v I. variante a 56,09 ha v II. variante predstavujú protipovodňové opatrenia – 2 poldre na Hostianskom potoku a 1 polder na toku Širočina, navrhnuté v zmysle PMPR. Ide o priestory, ktoré môžu byť v prípade povodňovej vlny zaplavené vodou, v prevažnej miere sa však využívajú na pôvodný účel alebo ako napr. územia krajiny zelene.
- Navrovaná **krajinná zeleň** v rozsahu 42 ha v I. aj II. variante predstavuje významný prvok v krajinskej koncepcii, slúžiaci pre ekologickú stabilizáciu poľnohospodárskej pôdy (zníženie dôsledkov erózie), zvýšenie vodnej retencie územia a tvorbu biokoridorov.
- V I. variante sa počíta s rozvojom **obytnej funkcie** na ploche 30,98 ha v II. variante 44,04 ha, v rámci zastavaného územia alebo v priamej nadväznosti na zastavané územie v intenciiach princípu kompaktného územného rovoja.
- **Dopravné plochy** zaberajú v I. variante 26,76 ha a v II. variante 32,44 ha, pričom najväčší podiel tohto záberu predstavuje plocha pre preložku cesty II. triedy regionálneho významu – severovýchodný obchvat mesta, ktorý kľúčový pre zníženie dopravného zaťaženia mesta.
- S rozvojom **výrobných území** sa v I. variante predpokladá na ploche s rozlohou 3,78 ha a v II. variante 10,78 ha, rovnako lokalizované v priamej nadväznosti na existujúce areály.

Rozvoj územia je realizovaný prirodzeným napojením na jestvujúcu urbanistickú štruktúru pomocou nových komunikácií, ktoré spolu s existujúcou dopravnou kostrou tvoria jeden organický, funkčný celok. Dajú sa odlíšiť dve priestorové formy novonavrhovaného rozvoja:

- transformácia plôch jestvujúcej urbanistickej štruktúry v rámci zastavaného územia, ktorá v I. variante je dominantná
- rozvoj na nových lokalitách mimo zastavaného územia.

Prevažná časť viníc je evidovaná vo Vinohradníckom registri. Záber registrovaných viníc je zanedbateľný, ide o 0,0153 ha.

Napriek záberu poľnohospodárskej pôdy na nepoľnohospodárske účely, možno skonštatovať, že lokality sú navrhnuté v nadväznosti na zastavané územie a existujúcu infraštruktúru, teda nebude narušená ucelenosť honov, ani nedôjde k fragmentácii a izolácii poľnohospodárskej pôdy.

Pri realizácii navrhovaných zámerov bude potrebné vykonať skrývku humusového horizontu poľnohospodárskej odnímaných natrvalo a zabezpečiť ich hospodárne a účelné využitie na základe bilancie skrývky humusového horizontu. Ďalej bude nutné zachovať ucelenosť honov a nestážovať obhospodarovanie poľnohospodárskej pôdy nevhodným situovaním stavieb alebo jej delením.

1.2 Záber lesnej pôdy

V rámci Konceptu ÚPN mesta Zlaté Moravce nedôjde k záberu lesnej pôdy.

1.3 Bonita pôdy

Od 1. apríla 2013 platí novela č. 57/2013 Z. z. zákona č. 220/2004 Z. z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy. Podľa § 12 ods. 1 uvedeného zákona „*Orgán ochrany poľnohospodárskej pôdy zabezpečí ochranu najkvalitnejšej poľnohospodárskej pôdy v katastrálnom území podľa kódu bonitovaných pôdno-ekologických jednotiek uvedenú v osobitnom predpise*“. Osobitným predpisom je nariadenie vlády SR č. 58/2013 Z. z., ktorým sa ustanovuje základná sadzba odvodu za odňatie poľnohospodárskej pôdy a neoprávnený záber poľnohospodárskej pôdy, zoznam najkvalitnejšej poľnohospodárskej pôdy v katastrálnom území podľa kódu bonitovaných pôdnoekologických jednotiek, výška odvodu, spôsob platenia odvodu, splatnosť odvodu a oslobodenie od odvodu.

Poľnohospodárska pôda zaberá 2 039,29 ha z celkovej rozlohy riešeného územia, čo predstavuje 75,16 % z celkovej rozlohy územia.

Prehľad najkvalitnejšej poľnohospodárskej pôdy podľa nariadenia vlády SR č. 58/2013 Z. z. v členení podľa katastrálnych území:

- v k. ú. Zlaté Moravce je vyčlenených 7 pôdných jednotiek; podiel najkvalitnejšej pôdy v k. ú. Zlaté Moravce predstavuje 30,4 % z celkovej rozlohy poľnohospodárskej pôdy,
- v k. ú. Prílepy je vyčlenených 6 pôdných jednotiek; podiel najkvalitnejšej pôdy v k. ú. Prílepy je 33,5 % z celkovej rozlohy poľnohospodárskej pôdy,
- v k. ú. Hoňovce sú vyčlenené 3 pôdne jednotky; podiel najkvalitnejšej pôdy v k. ú. je 47,5 % z celkovej rozlohy poľnohospodárskej pôdy.

Celkovo za tri katastrálne územia predstavuje najkvalitnejšia poľnohospodárska pôda 31,9 % z celkovej rozlohy poľnohospodárskej pôdy.

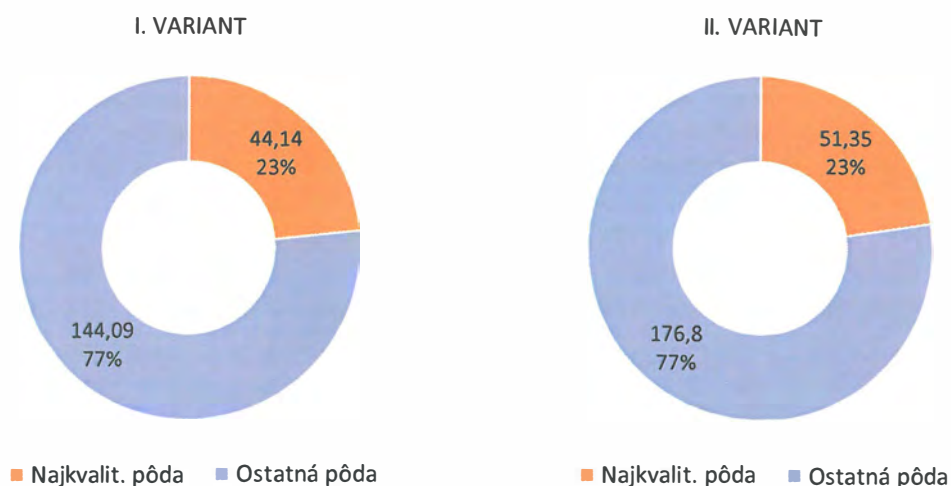
Tabuľka 3 Prehľad najkvalitnejšej pôdy v k. ú. Zlaté Moravce, Prílepy, Hoňovce³

Katastrálne územie	BPEJ (najkvalitnejšia poľnohospodárska pôda)	Rozloha PP (ha)	Rozloha najkvalitnejšej. PP (ha)	Podiel (%)
Zlaté Moravce	0106002, 0107003, 0111002, 0144002, 0144202, 0146003, 0245002	1404,3401	426,6644	30,38
Prílepy	0144002, 0144202, 0144302, 0146003, 0146203, 0245002	562,4349	188,4715	33,51
Hoňovce	0111002, 0145002, 0248002	72,5156	34,4245	47,47
Spolu	-	2039,2905	649,5604	31,85

Zdroj: VÚPOP, 2017

Pozn. PP - poľnohospodárska pôda

Graf 3 Vyhodnotenie podielu záberov najkvalitnejšej poľnohospodárskej pôdy z celkového predpokladaného záberu poľnohospodárskej pôdy

Tabuľka 4 Celková bilancia predpokladaných záberov poľnohospodárskej pôdy – VARIANT I.

Katastrálne územie	Najkvalitnejšia poľnohospodárska pôda		Ostatná poľnohospodárska pôda		Poľnohospodárska pôda spolu	
	Rozloha záberu (ha)	Podiel záberu voči celkovej najkv. PP (%)	Rozloha záberu (ha)	Podiel záberu voči celkovej ostat. PP (%)	Rozloha (ha)	Podiel záberu voči celkovej PP (%)
Zlaté Moravce	20,02	4,69%	99,03	10,13%	119,05	8,48%
Prílepy	7,59	4,03%	20,41	5,46%	28,00	4,98%
Hoňovce	16,53	48,02%	24,65	64,71%	41,18	56,79%
Územie mesta	44,14	6,80%	144,09	10,37%	188,23	9,23%

Tabuľka 5 Celková bilancia predpokladaných záberov poľnohospodárskej pôdy – VARIANT II.

Katastrálne územie	Najkvalitnejšia poľnohospodárska pôda		Ostatná poľnohospodárska pôda		Poľnohospodárska pôda spolu	
	Rozloha záberu (ha)	Podiel záberu voči celkovej najkv. PP (%)	Rozloha záberu (ha)	Podiel záberu voči celkovej ostat. PP (%)	Rozloha záberu (ha)	Podiel záberu voči celkovej PP (%)
Zlaté Moravce	21,92	5,14%	134,91	13,80%	156,83	11,17%

³ Zdroj: VÚPOP, 2016; PP - poľnohospodárska pôda

Katastrálne územie	Najkvalitnejšia poľnohospodárska pôda		Ostatná poľnohospodárska pôda		Poľnohospodárska pôda spolu	
	Rozloha záberu (ha)	Podiel záberu voči celkovej najkv. PP (%)	Rozloha záberu (ha)	Podiel záberu voči celkovej ostat. PP (%)	Rozloha záberu (ha)	Podiel záberu voči celkovej PP (%)
Prílepy	12,9	6,84%	17,24	4,61%	30,14	5,36%
Hoňovce	16,53	48,02%	24,65	64,71%	41,18	56,79%
Územie mesta	51,35	7,91%	176,8	12,72%	228,15	11,19%

2. Voda, z toho voda pitná, úžitková, zdroj vody (verejný vodovod, povrchový zdroj, iný), odkanalizovanie.

2.1 Zásobovanie pitnou vodou

Mesto Zlaté Moravce má vybudovaný verejný vodovod, ktorý bol budovaný postupne od 50- tých rokov minulého storočia.

Mesto je zásobované pitnou vodou, ktorá je dopravovaná diaľkovým vodovodom Nové Zámky – Černík – Vráble – Zlaté Moravce. Tento diaľkový vodovod je súčasťou vodárenskej sústavy Gabčíkovo, zdrojom vody pre vodárenskú sústavu je vodný zdroj Gabčíkovo. Voda z vodného zdroja sa do diaľkového vodovodu Nové Zámky – Černík- Vráble – Zlaté Moravce dostáva čerpacou stanicou Gabčíkovo a výtlačným potrubím Gabčíkovo – Nové Zámky. Diaľkovým vodovodom čerpacou stanicou Nové Zámky sa dopravuje pitná voda zo systému Gabčíkovo – Nové Zámky do čerpacej stanice Dyčka - Vráble a odtiaľ je voda cez čerpaciu stanicu výtlačným potrubím dopravovaná do vodojemu Čierne Kľačany 2x2000 m³ a vodojemu 2x1500 m³ pri ÚV III. Z týchto vodojemov je zásobovaná vodovodná sieť v meste Zlaté Moravce.

Systém zásobovania pitnou vodou v meste Zlaté Moravce

- Vodojem Čierne Kľačany, ktorý je dotovaný pitnou vodou z ČS Dyčka – Vráble. Z vodojemu je zásobované I. tlakové pásmo mesta Zlaté Moravce a mestská časť Chyzerovce.
- Objem vodojemu: 2x2000 m³, maximálna prevádzková hladina: 244,80 m n.m., minimálna prevádzková hladina: 239,80 m n.m.
- Objekt vodojemu sa skladá z dvoch akumulčných nádrží a z manipulačnej komory.
- Ochranné pásmo I. stupňa je okolo objektov vodojemov (aj pre vdj 2x250 m³) určené oploštením s rozmermi 50x125 m
- Vodojem Čierne Kľačany 2x250 m³, maximálna prevádzková hladina: 242,84 m n.m., minimálna prevádzková hladina: 239,84 m n.m. Vodojem nie je v súčasnosti plnený a slúži ako súčasť protirázovej ochrany diaľkovodu.
- Výtlačné potrubie z ČS Dyčka – Vráble do vdj Čierne Kľačany, DN 400 – tvárna liatina
- Zásobovacie potrubie z vdj Čierne Kľačany 2x2000 m³ pre I. tlakové pásmo, DN 200, PVC, dĺžka 1 921 m.
- Výtlačné potrubie do vodojemu 2x1500 m³ pri ÚVIII DN 400 – je pokračovaním výtlačného potrubia z ČS Vráble po vodojem Čierne Kľačany. Potrubie zároveň slúži na spätné gravitačné plnenie vodojemu Čierne Kľačany z vodojemu 2x1500 m³ pri vypnutých čerpadlách v ČS Vráble. Dĺžka výtlačného potrubia DN 400 – tvárna liatina je po objekt ÚVIII 4 262,30 m. Výtlačné potrubie z objektu ÚVIII po vodojem je DN 300 – oceľ – 383,0 m
- Vodojem pri ÚVIII 2x1500 m³, maximálna prevádzková hladina: 254,86 m n.m., minimálna prevádzková hladina: 249,86 m n.m. Vodojem je riadiacim vodojemom pre čerpanie vody z ČS Vráble do Zlatých Moraviec. Vodojem zároveň slúži na spätné gravitačné plnenie vodojemov po trase výtlačného potrubia, keď čerpadlá v ČS nie sú v prevádzke. Ide

o vodojemy Čierne Kľačany 2x2000 m³, Nová Ves nad Žitavou 2x1000 m³ a Červený Hrádok 2x250 m³. Vodojem je hlavne zásobným vodojemom pre II. tlakové pásmo Zlatých Moraviec.

- Ochranné pásmo I. stupňa s rozmermi 50x100 m je okolo objektu vodojemu určené oplotením.
- Vodojem pri ÚVII 2x150 m³ na kóte 228,50/224,50, v súčasnosti sa využíva len jedna akumulčná komora, ktorá slúži ako prerušovacia komora. Vo vodojeme sa rozdeľuje vodovodná sieť Zlatých Moraviec na dve tlakové pásma.
- Zásobovacie potrubie pre II. tlakové pásmo DN 500, liatina, dĺžka 2 642 m, je hlavným zásobovacím potrubím pre II. tlakové pásmo a dopravuje vodu z vodojemu 2x1500 m³ do mesta Zlaté Moravce.

Verejná vodovodná sieť

- Hlavným rozvádzacím potrubím je vetva „A“, ktorá je dotovaná vodou z vodojemu 2x1500 m³ zásobovacím potrubím pre II. tlakové pásmo a na túto vetvu sú napojené rozvádzacie potrubia – uličné vetvy v II. tlakovom pásme.
- Zásobovacie potrubie z vodojemu Čierne Kľačany je napojené na vetvu B2 v časti Chyzerovce a na túto vetvu sú napojené rozvádzacie potrubia – uličné vetvy v I. tlakovom pásme.

2.1.1 Návrh riešenia

Návrh riešenia zásobovania pitnou vodou rozvojových lokalít obidvoch variantov sa nachádza v textovej časti ÚPN-M Zlaté Moravce – Koncept v kapitole 15.1.2 Návrh zásobovania pitnou vodou

2.2 Odkanalizovanie

Odvádzanie splaškových vôd

Mesto Zlaté Moravce má vybudovanú jednotnú kanalizáciu vo všetkých mestských častiach, ktorá sa začala budovať v roku 1960 a postupne sa dobudovávala aj pre novopostavené obytné štvrte v meste. V 70-tych rokoch sa začala budovať čistiareň odpadových vôd, ktorá bola dokončená v roku 1979. Celá oblasť mesta je odkanalizovaná jednotnou kanalizačnou sústavou. Dažďové vody sú postupne odľahčované v OK a cez výustné objekty odvádzané do rieky Žitava. Na niektorých spevnených plochách je vybudovaná dažďová kanalizácia s vyústením do Žitavy alebo do Hostianskeho potoka. Nové kanalizačné stoky sú navrhované a realizované ako kanalizácia splašková.

Čistiareň odpadových vôd

Mestská čistiareň odpadových vôd bola daná do prevádzky v roku 1979. V súčasnosti MČOV Zlaté Moravce pracuje ako mechanicko – biologická čistiareň s anaerobným zneškodnením kalov.

2.2.1 Návrh riešenia

Návrh riešenia odkanalizovania rozvojových lokalít obidvoch variantov sa nachádza v textovej časti ÚPN-M Zlaté Moravce – Koncept v kapitole 15.1.3 Návrh odkanalizovania

Odvádzanie dažďových vôd

V meste Zlaté Moravce sú dažďové vody odvádzané jednotnou kanalizáciou a z územia mesta odtekajú cez odľahčovacie komory OK 1AB, OK 2A, OK 1BK, OK 2BK, OK 1C. Odľahčenie dažďových vôd do rieky Žitava je v pomere 1:3. Na niektorých spevnených plochách je vybudovaná dažďová kanalizácia s vyústením do Žitavy alebo do Hostianskeho potoka.

2.2.1 Návrh riešenia

Návrh riešenia odvádzania dažďových vôd rozvojových lokalít obidvoch variantov sa nachádza v textovej časti ÚPN-M Zlaté Moravce – Koncept v kapitole 15.1.4 Návrh odvádzania dažďových vôd

3. Suroviny – druh, spôsob získavania.

Pri realizácii objektov v rámci navrhovaných rozvojových lokalít v oboch variantoch bude potrebné zabezpečiť stavebný materiál rôzneho druhu (kamenivo, štrk, piesok, cement, betónové dlažby, betónové konštrukčné prvky, keramické výrobky, železo, strešné krytiny, izolácie, drevo, plastové výrobky, sklo, elektrické vedenia a káble a iné stavebné hmoty a materiály).

Množstvá potrebných materiálov nemožno na súčasnom stupni riešenia kvantifikovať a nie sú stanovené ani odborné odhady. Zdrojmi týchto materiálov budú štandardné ťažobné a iné dodávateľské organizácie, resp. pôjde o obchodné výrobky zo zdrojov mimo posudzovaného územia, ktorých prísun si zabezpečí samotná staviteľská organizácia.

Výstavba objektov, pre ktoré územnoplánovacia dokumentácia vytvára rámec, bude riešená prevažne domácimi kapacitami a materiálmi nachádzajúcimi sa na domácom trhu. Prevádzka daných objektov si nebude vyžadovať prísun špecifických surovín.

4. Energetické zdroje – druh, spotreba.

4.1 Zásobovanie elektrickou energiou

4.1.1 Súčasný stav

V severnej časti územia (k.ú. Topoľčianky) sa nachádza existujúca 110/22kV rozvodňa č. R8115-Zlaté Moravce s inštalovaným výkonom:

- T101 - 40MVA
- T102 - 43MVA.

Rozvodňa je napojená z existujúceho 110kV vzdušného vedenia:

- č.8823 – Zlaté Moravce - Levice
- č. 8798 – Zlaté Moravce - Bystričany

Zaťaženie rozvodne v r. 2015 predstavovalo hodnotu 629 A

Územie je zásobované z existujúcich 22kV vzdušných a káblových vedení:

- č. 246, č. 376, č. 321, č. 377, č. 1053, č. 306, č. 349, č. 376, č. 1139, č. 247, č. 369, č. 240

4.1.2 Návrh riešenia

Návrh riešenia zásobovania elektrickou energiou rozvojových lokalít oboch variantov sa nachádza v textovej časti ÚPN-M Zlaté Moravce – Koncept v kapitole 15.2.2 Návrh zásobovania elektrickou energiou.

4.2 Zásobovanie plynom

4.2.1 Súčasný stav

V tangente južnej hranice katastrálneho územia mesta Zlaté Moravce v smere severozápad – juhovýchod je trasovaný VVTL plynovod PN 63 DN 700 (bývalý MŠP plynovod).

Mesto Zlaté Moravce je zásobovaná zemným plynom z horeuvedeného VVTL plynovodu, prostredníctvom vysadenej odbočky, VTL plynovodu PN 63DN 150, ako hlavný distribučný plynovod pre mesto.

Uvedený distribučný VTL plynovod je vedený prevažne neurbanizovaným územím, na hranici intravilánu a extravilánu mesta až k ceste Zlaté Moravce – Topoľčianky. Na svojej trase zásobuje VTL prípojkami regulačné stanice plynu, PS a RS Zlaté Moravce mesto 15000, RS Zlaté Moravce Danfoss 5000 a RS Zlaté Moravce Vion 2500. Uvedený VTL plynovod sa rozdeľuje na dve vetvy:

- Jedna vetva VTL prípojkou PN63 DN100(cca 30m) je zásobovaná regulačná stanica plynu RS Wienerberger, VTL/STL 3 000m³/h, umiestnená v areáli závodu Wienerberger.

- Druhá vetva VTL prípojkou PN63 DN100 (cca 20m) je zásobovaná prepúšťacia a regulačná stanica RS mesto - VVTL/VTL/STL-15000m³/h (dvojraková) situovaná pri areáli závodu Wienerberger.

Od RS mesto je vedený VTL plynovod ďalej s nižším tlakom PN 25 DN 150 tak, že zhruba kopíruje severnú hranicu intravilánu.

- Z VTL plynovodu PN 25 DN 150, je odbočkou, VTL prípojkou PN25 DN100 zásobovaná regulačná stanica plynu RS Danfos VTL/STL - 5000m³/h umiestnená v areáli závodu Danfos (bývalý závod Calex). RS Danfos slúži aj pre zásobovanie STL plynom časti obce Žitavany.

VTL plynovod PN 25 DN 150 je ďalej trasovaný až k štátnej ceste Zlaté Moravce – Topoľčianky, kde sa rozvetvuje dvomi smermi.

- Jednou vetvou VTL prípojkou PN25 DN100(cca 130m) vedeným juhozápadným smerom je zásobovaná regulačná stanica plynu RS Vion, VTL/STL 2 500m³/h, umiestnená v areáli firmy Vion
- Druhá VTL vetva plynovodu VTL PN25 DN100 je trasovaná severovýchodným smerom a zásobuje plynom mesto Topoľčianky.

Z uvedeného plynovodu sú zásobované plynom prostredníctvom RS aj obce Martin nad Žitavou a Hostovce.

Miestna časť Prílepy je zásobovaná zemným plynom prostredníctvom STL 2 plynovodu PN 3 DN 63 z RS Volkovce, Čierne Kľačany, situovanej pri obci Čierne Kľačany. Uvedená RS je pripojená VTL prípojkou PN 63 DN 100 na distribučný VVTL plynovodu PN 63 DN 700. RS Volkovce - Čierne Kľačany, zásobuje zemným plynom obce Čierne Kľačany a Volkovce.

4.2.2 Návrh riešenia

Návrh riešenia zásobovania plynom rozvojových lokalít oboch variantov sa nachádza v textovej časti ÚPN-M Zlaté Moravce – Koncept v kapitole 15.3.2 Návrh zásobovania plynom.

5. Nároky na dopravu a inú infraštruktúru.

Cez riešené územie, resp. v jeho bezprostrednom dotyku prechádzajú významné koridory nadregionálneho, regionálneho významu, ktorými sú:

- **R1 ako ťažisková dopravná os** Z-V Slovenska, prepájajúca, výhľadovo aj smery Juh SR-Košice a sever-Ružomberok – Poprad.
- **Cesta I/65** Nitra – Zlaté Moravce – Pohronie bude aj v ďalších návrhových obdobiach plniť funkciu nadregionálnej cestnej dopravnej tepny s priamou obsluhou obcí, ležiacich po oboch stranách koridoru (sever/juh) priľahlých urbanizovaných priestorov regiónu.
- **Cesta II/511** Partizánske – Skýcov – Zlaté Moravce – Vráble – Dvory nad Žitavou – (Nové Zámky) – Hurbanovo je v smere S-J západného Slovenska významná alternatíva k ceste I/64 Žilina – Prievidza – Topoľčany – Nitra – Nové Zámky – Komárno – Maďarsko a súčasne aj sekundárna nadregionálna tepna pre rekreačnú aj hospodársku dopravu.

Z hľadiska uvažovaných zámerov:

- Elektrifikácia a modernizácia trate č. 141 v úseku Leopoldov –Nitra – (Zlaté Moravce) - Kozárovce.
- Cesta II/511: obchvat obcí Bešeňov, Dolný Ohaj a mesta **Zlaté Moravce**.

Rozvoj mesta a jeho dopravnú infraštruktúru v budúcnosti ovplyvnia vyššie uvedené pripravované investície dopravy nadregionálneho významu. Kvalitu života v meste Zlaté Moravce pozitívne

ovplyvnia aj rozvojové zámery lokálneho významu, ktoré je potrebné v koncepte ÚPN-O mesta presadzovať s nasledovnými cieľmi:

1. **cieľ humanizácie dopravy v meste** – varianty odklonu cesty II/511 a oživenie alternatívnych druhov dopravy

Víziu humanizácie dopravy v celom meste je možné realizovať postupným vytlačením tranzitnej cestnej dopravy na prieťahu Chyzerovcami a centrálnych priestorov Župná, Hviezdoslavova, vybudovaním preložky cesty II/511 s efektom/prínosom skrátenia ciest osobnej OA aj regionálnej nákladnej dopravy NAD, mimo obytných zón a tak uvoľnením centra mesta od parkovania cudzích vozidiel.

2. **cieľ humanizácie dopravy v centre** – Mestský zberný okruh CMO pre pešiu zónu Župná ulica, namiesto dnešného prieťahu cesty II/511

Vízia mesta je založená na transformácii a humanizácii centrálného priestoru mesta a zosúladiení jeho rozvoja s podmienkami a záväznými požiadavkami vyplývajúcimi z vyhlásenej pamiatkovej zóny mesta Zlaté Moravce. Ide hlavne o humanizáciu priestoru nákupných centier so sprievodnými znakmi veľkokapacitných parkovísk na úkor verejných priestorov a oddychových plôch.

1. Variant ZAKOS a DOKOS Zlaté Moravce

Cesta II/511 Partizánske – Skýcov – Zlaté Moravce – Vráble – Dvory nad Žitavou – (Nové Zámky) je v smere S-J západného Slovenska významná alternatíva k ceste I/64 Žilina – Prievidza – Topoľčany – Nitra – Nové Zámky – Komárno – Maďarsko a súčasne aj sekundárna nadregionálna tepna pre rekreačnú aj hospodársku dopravu. Z vyhodnotených variantov preložky cesty II/511 podľa ÚPN-R a ÚPN-M bol vybraný koridor na východnom okraji mesta, ktorý rešpektuje nové OP navrhovanej vyrovnanej trasy žel. trate č.141 s variantným vyústením na Továrenskú cestu. Preložka cesty II/511 od križovatky K3 Prílepská – K14 Bernolákova po križovatku K13 Továrenská sa navrhuje v extravilánovej kat. **C 9,5/70**, v meste **B2-MZ14/50**.

2. Variant ZAKOS a DOKOS Zlaté Moravce

Z vyhodnotených variantov preložky cesty II/511 podľa ÚPN-R a ÚPN-M bol vybraný koridor na východnom okraji mesta, ktorý rešpektuje nové OP navrhovanej vyrovnanej trasy železničnej trate č.141. Variantný je priamy úsek na konci trasy od križovatky K30-K14 s vyústením na Továrenskú cestu do K13 západne od areálu colnice. Preložka cesty II/511 od križovatky K3 Prílepská – K14-Bernolákova sa navrhuje v extravilánovej kat. **C 9,5/70**, mestský úsek trasy 511 od K30=K14-K32-K13 Továrenská v kat. **B2 MZ14/50**.

II. ÚDAJE O VÝSTUPOCH

V súvislosti so stanovením nových podmienok regulácie intenzity využitia územia pri zohľadnení rozvojových zámerov mesta i podnikateľského prostredia a usmerňovanie investičnej činnosti v území nastanú zmeny v reálnom vývoji počtu a skladby obyvateľstva v porovnaní s pôvodnými prognózami v meste Zlaté Moravce, reštrukturalizácia hospodárskej základne mesta. Zmenia sa podmienky pre socioekonomické a podnikateľské aktivity, rozvoj a využitie výrobných plôch vzhľadom na predpokladanú transformáciu týchto plôch, rozvoj nových výrobných plôch.

Tieto zmeny vyvolajú aj zmeny vo výstupoch, najmä v oblastiach životného prostredia:

- znečisťovania ovzdušia lokálnymi bodovými a mobilnými zdrojmi
- znečisťovania povrchových a podzemných vôd
- zaťaženia hlukom a vibráciami
- problematika nakladania s odpadmi.

1. Ovzdušie – hlavné zdroje znečistenia ovzdušia (stacionárne, mobilné), kvalitatívna a kvantitatívna charakteristika emisií, spôsob zachytávania emisií, spôsob merania emisií.

Ovzdušie je najvýraznejšie poškodenou zložkou životného prostredia. V rámci okresu je ovplyvnené existujúcimi veľkými, strednými a malými zdrojmi znečistenia ovzdušia, automobilovou dopravou, ale aj prenosmi emisií zo vzdialených zdrojov.

Ochrana ovzdušia v Slovenskej republike je zakotvená v zákone č. 137/2010 Z. z. o ochrane ovzdušia v znení neskorších predpisov, ktorý vychádza z európskej legislatívy. V zmysle Environmentálne regionalizácie Slovenskej republiky⁴ sa riešené územie nenachádza v Krupinskom regióne s mierne narušeným prostredím.

V meste Zlaté Moravce bolo v roku 2017 evidovaných 37 prevádzkovateľov zdrojov znečisťovania ovzdušia, ktorí prevádzkovali 44 zdrojov znečisťovania ovzdušia, z toho 2 veľké zdroje znečisťovania ovzdušia a 42 stredných zdrojov znečisťovania ovzdušia.

Najvýraznejším znečisťovateľom ovzdušia je Wienerberger slovenské tehelne, spol. s r.o. a Prvá energetická a teplárenská spol., s.r.o..

V meste Zlaté Moravce bolo v roku 2017 evidovaných 47 prevádzkovateľov malých zdrojov znečisťovania ovzdušia, ktorí prevádzkujú 69 malých zdrojov znečisťovania ovzdušia.

Stav znečistenia ovzdušia podľa základných znečisťujúcich zložiek sa nachádza v kapitole C.II.3 Ovzdušie.

2. Voda - celkové množstvo, druh a kvalitatívne ukazovatele vypúšťaných odpadových vôd, miesto vypúšťania (recipient, verejná kanalizácia, čistiareň odpadových vôd), zdroj vzniku odpadových vôd, spôsob nakladania.

2.1 Zásobovanie pitnou vodou

Návrh riešenia

Rozvoj mesta v rozsahu návrhu urbanistického riešenia si vyžiada čiastočné rozšírenie mestskej vodovodnej siete oproti jestvujúcej. Presný rozsah rozšírenia bude určený po podrobnom zameraní rozvojových lokalít v ďalších stupňoch PD, v štúdiách jednotlivých lokalít, ktoré budú vychádzať z definitívneho návrhu územného plánu mesta. Nové vodovodné potrubia sa navrhuje realizovať s minimálnym profilom DN 100, z materiálov polyetylén, príp. tvárnej liatiny.

V nových lokalitách sa navrhuje viesť vodovodné potrubia v spoločných koridoroch pre inžinierske siete najlepšie v zelených pásoch mimo telesa komunikácie. Pre lepšiu prevádzku vodovodu je treba zokruhovať vodovodné potrubia v čo najväčšej možnej miere.

⁴ Správa o stave životného prostredia SR (SAŽP 2015)

Pre každú nehnuteľnosť navrhujeme vybudovať jednotlivo vodovodnú prípojku s vodomernou šachtou, v ktorej bude umiestnené meracie fakturačné zariadenie

Výpočet potreby vody je urobený podľa vyhlášky MŽP SR č. 684/2006 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o technických požiadavkách na návrh, projektovú dokumentáciu a výstavbu verejných vodovodov a verejných kanalizácií.

Pre výpočet potreby vody pre jednotlivé lokality boli použité koeficienty, špecifické potreby vody pre bytový fond, občiansku a technickú vybavenosť, priemernú špecifickú potrebu vody pre jednotlivé stavby, objekty a činnosti občianskej vybavenosti z horeuvedenej vyhlášky.

Tabuľka 6 Prehľad potrieb vody – Variant I. – spolu

Mestská časť	Počet			Hodnoty potrieb vody					
	obyvatel.	zamestn.	nav	Qp		Qm		Qh	
				m ³ /d	l/s	m ³ /d	l/s	m ³ /h	l/s
Prílepy				15,86	0,18	22,20	0,26	1,67	0,46
Chyzerovce				23,71	0,27	33,19	0,38	2,49	0,69
Zlaté Moravce				547,71	8,96	766,80	12,54	124,82	34,67
Spolu	13 520	2 046		587,28	9,42	822,19	13,18	128,97	35,83

Tabuľka 7 Prehľad potrieb vody – Variant II. – spolu

Mestská časť	Počet			Hodnoty potrieb vody					
	obyvatel.	Zamest.	náv	Qp		Qm		Qh	
				m ³ /d	l/s	m ³ /d	l/s	m ³ /h	l/s
Prílepy				26,58	0,31	37,22	0,43	2,79	0,78
Chyzerovce				56,21	0,65	78,69	0,91	5,90	1,64
Zlaté Moravce				753,40	11,98	1 054,76	16,77	162,93	45,26
Spolu	14 880	2 862		836,19	12,94	1 170,66	18,11	171,62	47,67

Posúdenie potrebného objemu vodojemu úroveň roku rozvoja

V zmysle platnej STN využitelný objem akumulácie sa navrhuje minimálne 60 % max. dennej potreby Qm

Variant I	Potrebná akumulácia	$V=0,6 \times 3\,021,17+822,19 \text{ m}^3/\text{deň}$	2 306,02 m ³	Výpočtová hodnota
	Jestvujúca akumulácia	$2 \times 2000 + 2 \times 1500 \text{ m}^3$	7 000 m ³ *	
* z vodojemu Čierne Kľačany sú zásobované aj vodojemy v obciach Čierne Kľačany, Tesáre nad Žitavou, Závada, Čaradice, Choča				

Variant II	Potrebná akumulácia	$V=0,6 \times 3\,021,17+1170,70 \text{ m}^3/\text{deň}$	2 515,12 m ³	Výpočtová hodnota
	Jestvujúca akumulácia	$2 \times 2000 + 2 \times 1500 \text{ m}^3$	7 000 m ³ *	
* z vodojemu Čierne Kľačany sú zásobované aj vodojemy v obciach Čierne Kľačany, Tesáre nad Žitavou, Závada, Čaradice, Choča				

Prehľad potrieb vody pre jednotlivé lokality sa nachádza v koncepte ÚPN-M Zlaté Moravce v kapitole 15.1.2 Vodné hospodárstvo v podkapitole Návrh riešenia.

2.2 Odvádzanie a likvidácia odpadových vôd

2.2.1 Odvádzanie splaškových vôd

Návrh riešenia

Splaškové vody z nových urbanizovaných lokalít budú dopravované do jestvujúceho kanalizačného potrubia vybudovaného v rámci verejnej kanalizácie mesta.

Navrhované lokality v mestskej časti Zlaté Moravce navrhujeme napojiť podľa možnosti do jestvujúcej kanalizácie do jednotlivých príslušných zberačov. Kanalizáciu navrhujeme gravitačnú, splaškovú, potrubia DN 300 – PVC.

Rozvoj mesta v rozsahu urbanistického návrhu si vyžiada rozšírenie kanalizačnej splaškovej siete oproti rozsahu jestvujúcej kanalizácie. Rozsah rozšírenia bude zodpovedať pravdepodobne rozšíreniu vodovodnej siete. Podľa konfigurácie terénu v obci a vzhľadom na jestvujúcu mestskú kanalizáciu je predpoklad, že nové vedenia kanalizačnej siete v novourbanizovaných plochách budú navrhnuté ako gravitačná kanalizácia, možno kombinovaná s výtlačnými potrubiami a realizáciou kanalizačných ČS. Presné určenie dĺžok stôk, príp. počet ČS bude určený po výbere variantu a podrobnom zameraní rozvojových lokalít a po upresnení charakteru výroby a OV v ďalšom stupni PD a v štúdiách jednotlivých lokalít.

Potrubia splaškovej kanalizácie navrhujeme situovať v strede nových komunikácií alebo v koridoroch zelených pásov určených pre inžinierske siete. Každá nehnuteľnosť bude odkanalizovaná cez domovú kanalizačnú prípojku jednotlivo a revíziu šachtu, ktorá bude vybudovaná na pozemku jednotlivej nehnuteľnosti.

Tabuľka 8 Prehľad množstva odpadových vôd návrh – variant I.

Časový horizont	Počet obyvateľov	Počet zamestnancov	Množstvo odpadových vôd							
			Priemerné denné množstvo OV Q_{24}		Maximálne denné množstvo OV Q_m		Maximálne hodinové množstvo OV Q_{hmax}		Minimálne hodinové množstvo OV Q_{hmin}	
			m ³ /d	l/s	m ³ /d	l/s	m ³ /h	l/s	m ³ /h	l/s
súčasnosc	11 583		2 157,98	24,97	3 021,17	34,97	249,25	69,24	75,52	20,98
návrh	1 936	+2 046	587,28	9,42	822,19	13,18	67,13	18,65	20,55	5,71
Súč. + Návrh	13 520	+2 701	2 745,26	34,39	3 843,36	48,15	313,87	87,18	96,08	26,69

Tabuľka 9 Prehľad množstva odpadových vôd návrh – variant II.

Časový horizont	Počet obyvateľ.	Počet zamest.	Množstvo odpadových vôd							
			Priemerné denné množstvo OV Q_{24}		Maximálne denné množstvo OV Q_m		Maximálne hodinové množstvo OV Q_{hmax}		Minimálne hodinové množstvo OV Q_{hmin}	
			m ³ /d	l/s	m ³ /d	l/s	m ³ /h	l/s	m ³ /h	l/s
súčasnosc	11 583		2 157,98	24,97	3 021,17	34,97	249,25	69,24	75,52	20,98
návrh	3 298	+ 2 842	836,19	12,94	1 170,70	18,11	94,63	26,29	29,27	8,13
Súč. + Návrh	14 880	+ 2 842	5 283,90	61,15	6 956,85	53,08	343,88	95,53	104,79	29,11

Závery

vyplývajúce z horeuvedeného návrhu a výpočtu množstva odpadovej vody

- Vzhľadom na urbanistickú koncepciu rozvoja obytnej, výrobnej a rekreačnej funkcie pre nové rozvojové lokality vybudovať kanalizačné potrubia DN 300, materiál potrubia PVC

- Pri podrobnom riešení rozvojových lokalít z hľadiska odkanalizovania je potrebné navrhnuť trasy kanalizačného potrubia pre jednotlivé lokality v nadväznosti na už existujúce potrubia.
- Nárast počtu obyvateľov v nových lokalitách, OV a rozvoj výroby predpokladá zvýšenie počtu EO na 13 520 vo variante I. a 14 880 EO vo variante II.

2.2.2 Odvedenie dažďových vôd

V meste Zlaté Moravce sú dažďové vody odvádzané jednotnou kanalizáciou a z územia mesta odtekajú cez odľahčovací komory OK 1AB, OK 2A, OK 1BK, OK 2BK, OK 1C. Odľahčenie dažďových vôd do rieky Žitava je v pomere 1:3. Na niektorých spevnených plochách je vybudovaná dažďová kanalizácia s vyústením do Žitavy alebo do Hostianskeho potoka.

Na všetkých nových urbanizovaných plochách navrhujeme v rámci nových komunikácií vybudovať dažďovú kanalizáciu, buď vo forme zberačov alebo rigolov – riešenie bude vychádzať z podrobného riešenia konkrétnej lokality a jej využitia. Vzhľadom na to, že v mestskej časti Zlaté Moravce je vybudovaná jednotná kanalizácia, je treba prihliadať na túto skutočnosť a pri posúdení kapacitných možností jednotlivých zberačov zvážiť v nových jednotlivých lokalitách s vybudovaním jednotnej kanalizácie.

Dažďové vody zo striech a spevnených plôch v maximálnej možnej miere zadržať v území (zachovať retenčnú schopnosť územia) akumuláciou do zberných nádrží a následne túto vodu využívať.

Na vodných tokoch navrhujeme riešiť vodozádržné opatrenia a následné odvádzanie dažďových vôd.

Objem dažďových nádrží na zadržiavanie dažďových vôd sa navrhuje v súlade s podmienkami a požiadavkami správcu tokov a povodia, navrhnuť riešenie so zadržiavaním dažďových vôd vo vlastnom riešenom území jednotlivých lokalít s následným povoleným odtokom do recipientu. Akumulačný objem nádrže má vychádzať z platnej normy DWA A 117:2006

Pre určenie odtokového množstva dažďových vôd z jednotlivých navrhovaných rozvojových plôch sa uvažuje s 15 minútovým dažďom, čo predstavuje intenzitu $q = 136,45 \text{ l/s.ha}$.

Odtokové množstvo $Q(\text{l/s}) = \text{Plocha}(\text{ha}) \times \text{vrcholový odtokový koeficient} \times \text{intenzita 15 min. dažďa} (\text{l/s.ha}^{-1})$.

Výpočet množstva dažďových vôd v rozvojových lokalitách oboch variantov sa nachádza v textovej časti ÚPN-M Zlaté Moravce - Koncept v kapitole 15.1 Vodné hospodárstvo a v podkapitole 15.1.4 Odvádzanie dažďových vôd.

3. Odpady – celkové množstvo (t/rok), spôsob nakladania s odpadmi.

Nakladanie s odpadmi na území mesta Zlaté Moravce sa riadi zákonom o odpadoch⁵ a platným všeobecne záväzným nariadením⁶ mesta Zlaté Moravce o nakladaní s komunálnymi odpadmi a drobnými stavebnými odpadmi na území mesta Zlaté Moravce.

Oprávnenou osobou (na základe zriaďovacej listiny) na nakladanie s KO a DSO na území mesta je príspevková organizácia Mesta Zlaté Moravce - Technické služby mesta Zlaté Moravce, Bernolákova 59, Zlaté Moravce. Na území mesta sa v súčasnosti nachádzajú nasledujúce prevádzky na zber odpadov:

⁵ zákon o odpadoch č. 79/2015 Z. z. o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov

⁶ všeobecne záväzného nariadenia mesta Zlaté Moravce č. 3/2017 o nakladaní s komunálnymi odpadmi a drobnými stavebnými odpadmi

Tabuľka 10 Prehľad prevádzok na zber odpadov v meste Zlaté Moravce

Prevádzka adresa	Oh prevádzkovateľ	Kapacita t/rok	Druhy odpadov	Kategória odpadov	Termín platnosti povolenia
Bernolákova 59, Zlaté Moravce - areál TSm	Technické služby mesta Zlaté Moravce, Bernolákova 59, Zlaté Moravce, IČO: 00 587 168	200	Papier, plasty, sklo, kovy	ostatný	31.5.2021
Tehelná 19, Zlaté Moravce – areál skládky KO	Technické služby mesta Zlaté Moravce, Bernolákova 59, Zlaté Moravce, IČO: 00 587 169	200	Papier, plasty, sklo	ostatný	31.5.2021
Továrenská 47, Zlaté Moravce	FRADEX, s.r.o., Duklianska 1374/17, Zlaté Moravce, IČO: 46 315 870	10000	Kovy, papier, plasty	ostatný	28.2.2018
Továrenská 49, Zlaté Moravce	Waste Recycling, a.s., Továrenská 49, Zlaté Moravce, IČO: 36 016 268	300	Obaly obsahujúce zvyšky nebezpeč. látok alebo kontaminované nebezp. látkami	nebezpečný	31.5.2021
Staničná ul., 953 01 Zlaté Moravce	Ecomat, s.r.o., Moravská 10/7, Bratislava, IČO: 36 800 988	11000	Kovy	ostatný	30.9.2018
Staničná 27, Zlaté Moravce	Miroslav Kováč MS KOV, Machulince č. 394, IČO: 36 102 156	10000	Kovy, papier	ostatný	31.1.2020
Ul. SNP, Zlaté Moravce	Miroslav Kováč MS KOV, Machulince č. 394, IČO: 36 102 157	10000	Kovy, papier	ostatný	30.11.2020
Ul. SNP, Zlaté Moravce	Miroslav Kováč MS KOV, Machulince č. 394, IČO: 36 102 158	5000	Papier a lepenka, plasty	ostatný	30.11.2020
Továrenská 49, Zlaté Moravce	Waste Recycling, a.s., Továrenská 49, Zlaté Moravce, IČO: 36 016 268	4634	Ostatné nebezpečné odpady a elektroodpady	nebezpečný ostatný	31.3.2021
Tehelná 19, Zlaté Moravce (areál skládky KO)	Technické služby mesta Zlaté Moravce, Bernolákova 59, Zlaté Moravce, IČO: 00 587 168	311	Biologicky rozložiteľný odpad	ostatný	31.8.2021

Zdroj: Okresný úrad Zlaté Moravce, 2017

V nasledovnej tabuľke sa nachádza prehľad vyprodukovaného množstva odpadu podľa spôsobu nakladania s odpadmi na území mesta Zlaté Moravce v rokoch 2015 – 2017. Z porovnania dát o nakladaní s odpadom vyplýva, že stúpa zhodnocovanie odpadov materiálové.

Tabuľka 11 Nakladanie s odpadmi v meste Zlaté Moravce v rokoch 2015 – 2017 (t)

Rok	Spolu (t)	01 Zhodnocovanie materiálové (t)	02 Zhodnocovanie energetické (t)	03 Zhodnocovanie ostatné (t) BRO	04 Zneškodňovanie skládkovaním (t)	05 Zneškodňovanie spaľovaním (t)	06 Zneškodňovanie ostatné (t)	07 Iný spôsob nakladania (t)
2015	10731,21	5342,1		573,57	4815,54			
2016	10082,41	4096,93		853,68	5131,8			
2017	11325,17	5534,24		498,90	5292,03			

Zdroj: MsÚ Zlaté Moravce, 2018

Dlhodobým negatívnym trendom nakladania s odpadmi je ich zneškodňovanie činnosťou skládkovania.

Tabuľka 12 Produkcia odpadu v meste Zlaté Moravce v rokoch 2015 a 2017 (t)

Rok	Kategória odpadu	Spolu (t)	01 Zhodnocovanie materiálové (t)	02 Zhodnocovanie energeticke (t)	03 Zhodnocovanie ostatné (t) BRO	04 Zneškodňovanie skládok aním (t)	05 Zneškodňovanie spaľovaním (t)	06 Zneškodňovanie ostatné (t)	07 Iný spôsob nakladania (t)
2015	O	10713,20	5342,1		573,57	4815,54			
	N	18,01	12,19			2,59		3,23	
	Spolu:								
2016	O	10068,05	4082,57		853,68	5131,8			
	N	14,40	5,8			8,60			
	Spolu:								
2017	O	11304,63	5513,7		498,9	5292,03			
	N	20,54	4,95					15,59	
	Spolu:								

Zdroj: MsÚ Zlaté Moravce, 2018

Pozn.: O – ostatný odpad, N – nebezpečný odpad

Z prehľadu je zrejmy stúpajúci trend množstva vytriedeného odpadu.

Tabuľka 13 Množstvo vyseparovaných komodít na území mesta Zlaté Moravce v rokoch 2015 – 2017 (t)

Druh odpadu	2015	2016	2017
Papier a lepenka	65,98	805,88	931,07
Sklo	50,40	80,06	81,50
Plasty	21,21	60,7	60,94
Opotrebované pneumatiky	6,47	2,52	
Odpadové oleje	0,63	0,79	6,55
Viacvrstvové kombinované obaly			0,31
Kovové obaly	4,00	6,07	0,61

Zdroj: MsÚ Zlaté Moravce, 2018

Na území mesta je v súčasnosti v prevádzke skládka odpadov, ktorú prevádzkujú Technické služby mesta Zlaté Moravce, mestský podnik, Bernolákova 59, 953 01 Zlaté Moravce, na odpad ktorý nie je nebezpečný. Skládka odpadov svojimi parametrami spadá pod zákon č. 39/2013 Z. z. o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o IPKZ). Príslušným orgánom, ktorý vydal a zmenil rozhodnutím integrovaného povolenia na činnosť „Skládka KO Zlaté Moravce – I a II etapa“ k. ú. Zlaté Moravce je SIŽP, Inšpektorát životného prostredia Bratislava, Stále pracovisko Nitra, Mariánska dolina 7, 949 01 Nitra.

Strediská separovaného zberu sú zriadené na nasledovných miestach:

- Hospodársky dvor v areáli Technických služieb mesta - ul. Bernolákova 59,
- Areál skládky odpadov v lokalite „Pod Kalváriou“,
- Kompostáreň v lokalite „Pod Kalváriou“.

4. Hluk a vibrácie (zdroje, intenzita).

Hluk a vibrácie patria k najväčším rizikovým faktorom zdravia človeka, avšak vplyvajú aj na živočíšstvo. Negatívne pôsobia na zdravotný stav ľudí, vyvolávajú poruchy sluchu, psychiky, zapríčiňujú neurózy. Vibrácie sú aj poškodzujúcim faktorom stavieb a konštrukcií.

Zdrojom negatívnych účinkov dopravy na životné prostredie v zastavanom území Zlaté Moravce je cestná a železničná doprava. Intenzívnu dopravu je možné považovať za prevažne líniový stresový faktor, ktorý negatívne vplyva na okolitú krajinu pozdĺž dopravných koridorov. V zastavanom území mesta nepriaznivo ovplyvňuje obyvateľstvo hluk z cestnej premávky. Priestory ochranného pásma prietahov ciest mestom, vzhľadom na zvýšenú intenzitu a význam prietahov (25 – 20 metrov na obe strany od osi komunikácie) kumulujú všetky negatívne účinky dynamickej dopravy a priľahlého územia, najmä hluk, imisie, nehodovosť, prašnosť, blato a námraza, čím sa zhoršuje kvalita urbanneho prostredia mesta.

Z hľadiska bezpečnosti sú kritické miesta:

- Cesta II/511 námestie Župná ulica SNP v celej dĺžke v interakcii s bývaním v bytových domoch a VOV, parter obchodov, kultúry, služieb, gastronómie, vjazdy autobusov a NAD "dolu kopcom", kde je tendencia zrýchľovania vozidiel v zóne charakteru bulvára dopravy a spoločenských funkcií.

Hluková situácia v najnepriaznivejších profiloch prietahu cesty II/511 a na ZAKOS bola stanovená výpočtom z profilov Celostátneho sčítania cestnej dopravy SCD 2015 /SSC, metodikou Vyh. č.549/2007 Z.z., pričom prekročenie hladiny hlučnosti sa nepovažuje za extrémne.

Na území mesta môže ovplyvňovať obyvateľstvo hluk zo železničnej dopravy. Trate sú však v súčasnosti využívané na minime svojej kapacity.

Za zdroje hluku v riešenom území možno považovať:

- Rýchlostná cesta R1,
- cesty II. a III. triedy,
- trasy železnice č. 141 a č.151
- zastavané územie,
- areály výroby,
- poľnohospodárske areály.

Zmierniť negatívne dopady hluku je možné riešiť protihlukovými stenami, budovaním pásov zmiešanej zelene pozdĺž dopravne exponovaných komunikácií a technickými opatreniami na obytných objektoch.

5. Žiarenie a iné fyzikálne polia.

Radónové riziko

Ožiarenie z radónu, resp. z jeho dcérskych produktov rozpadu je jedným z hlavných faktorov, ovplyvňujúcich zdravotný stav obyvateľstva. Obyvateľstvo je účinkom radónu vystavené predovšetkým v budovách. Zdrojom radónu v nich sú rádioaktívne prvky v podlaží budov, v ich stavebnom materiáli a vo vode. Z toho najdôležitejšiu záťaž predstavuje radón v pôdnom vzduchu, vnikajúci do budov z podlažia stavieb. V novej výstavbe ide o predchádzanie škodlivým účinkom radónu predovšetkým lokalizáciou stavieb, voľbou stavebných materiálov a spôsobom realizácie stavieb.

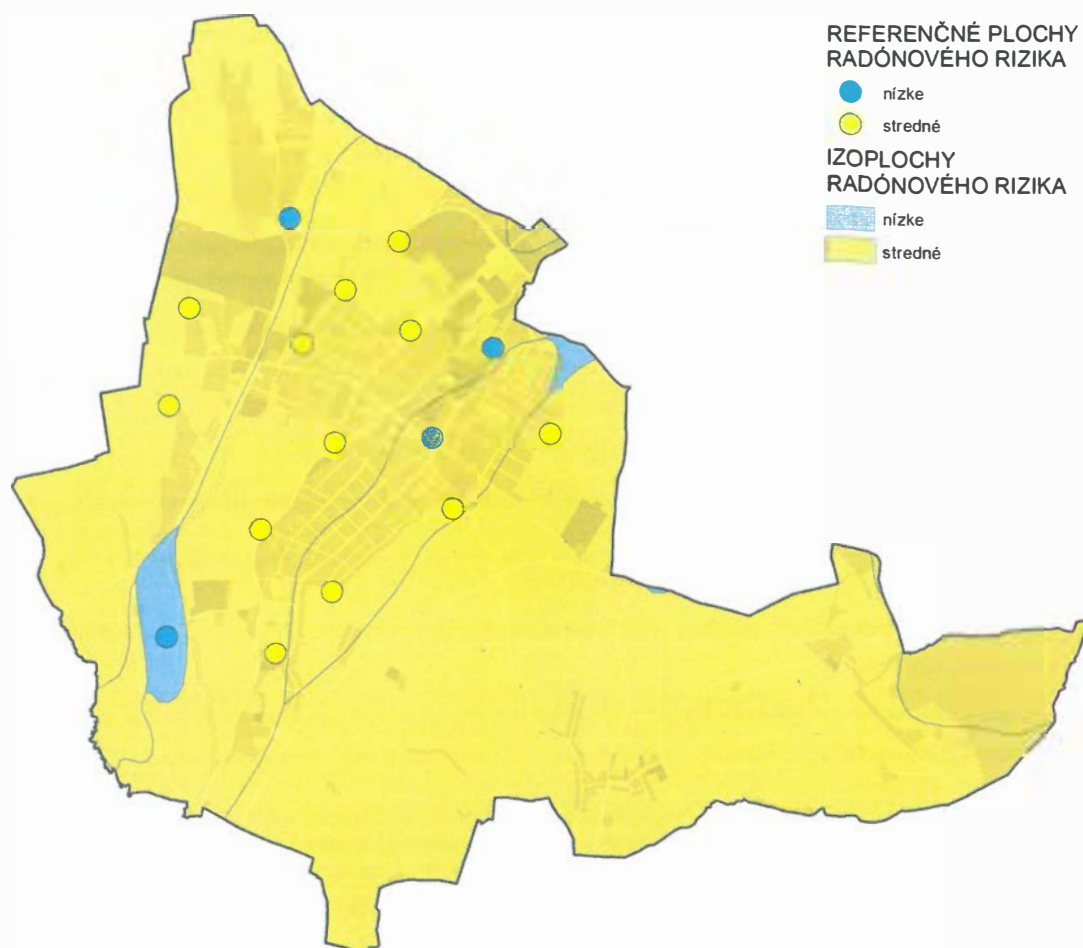
Súbor prehľadných máp prírodnej rádioaktivity územia Slovenskej republiky bol spracovaný pre potreby portálu ŠGÚDŠ z výsledkov terénnych meraní a laboratórnych stanovení zhromažďovaných v geofyzikálnej databanke od počiatku 90-tych rokov minulého storočia.

Prevažujúca časť riešeného územia sa nachádza v oblasti so stredným radónovým rizikom, kde je potrebné v zmysle Zákona o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia⁷ zabezpečiť ochranu proti

⁷ Zákon č. 355/2007 Z .z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov

penikaniu radónu z geologického podložia pre obytné stavby alebo stavby s pobytovými miestnosťami.

Schéma 1 Mapa radónového rizika

Zdroj: ŠGÚDŠ, 2016

6. Dopĺňujúce údaje (napr. významné terénne úpravy a zásahy do krajiny).

V rámci rozvojových lokalít Konceptu ÚPN-M Zlaté Moravce nie sú realizované ani navrhované žiadne významné terénne úpravy a zásahy do krajiny.

C. KOMPLEXNÁ CHARAKTERISTIKA A HODNOTENIE VPLYVOV NA ŽIVOTNÉ PROSTREDIE VRÁTANE ZDRAVIA

I. VYMEDZENIE HRANÍC DOTKNUTÉHO ÚZEMIA

Územný plán mesta Zlaté Moravce rieši územie administratívno správneho územia mesta Zlaté Moravce ako súbor troch katastrálnych území (Zlaté Moravce, Prílepy, Hoňovce) s celkovou výmerou 2 715 ha. Mesto Zlaté Moravce⁸ sa skladá z troch mestských častí: Zlaté Moravce, Chyzerovce, Prílepy.

Riešené územie mesta patrí podľa územnosprávneho členenia Slovenskej republiky do Nitrianskeho kraja a okresu Zlaté Moravce. Územie mesta Zlaté Moravce hraničí s katastrálnymi územiami obcí: Machulince, Topoľčianky, Hostovce, Martin nad Žitavou, Sľažany, Tesárske Mlyňany, Čierne Kľačany, Žitavany.

Riešené územie je súhrnom urbanistických obvodov podľa vymedzenia v rámci posledného sčítania ľudu v roku 2011 a to:

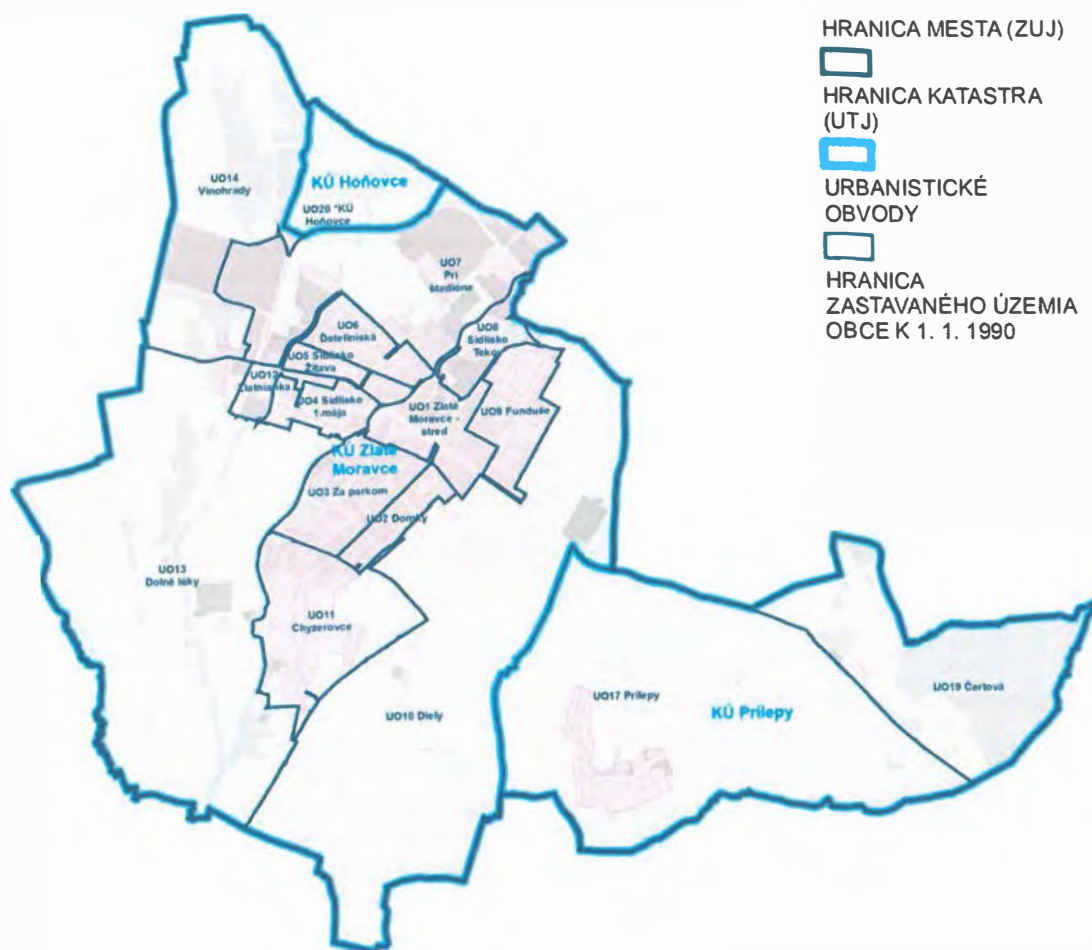
Tabuľka 14 Urbanistické obvody mesta Zlaté Moravce (2011)⁹

UO	Názov UO	Počet obyvateľov
1	Zlaté Moravce - stred	375
2	Domky	663
3	Za parkom	912
4	Sídliisko 1.mája	2328
5	Sídliisko Žitava	2192
6	Ďateliniská	860
7	Pri štadióne	62
8	Sídliisko Tekov	337
9	Funduše	930
10	Diely	0
11	Chyzerovce	891
12	Zlatníanka	2219
13	Dolné lúky	57
14	Vinohrady	33
17	Prílepy	464
19	Čertová	14
20	*KÚ Hoňovce	0
Spolu mesto Zlaté Moravce		12337

Schéma 2 Vymedzenie riešeného územia

⁸ Štatút mesta Zlaté Moravce schválený na 31. zasadnutí dňa 26.11.2002, v znení novelizácie zo 14. zasadnutia zo dňa 25.10.2004

⁹ Zdroj: ŠÚ SR 2011

II. CHARAKTERISTIKA SÚČASNÉHO STAVU ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA DOTKNUTÉHO ÚZEMIA

1. Horninové prostredie – inžinierskogeologické vlastnosti, geodynamické javy (napr. zosuvy, seizmicita, erózia a iné), ložiská nerastných surovín, geomorfologické pomery (napr. sklon, členitosť), stav znečistenia horninového prostredia.

1.1 Geomorfologické pomery

V rámci regionálneho geomorfologického členenia Slovenskej republiky (E. Mazúr – M. Lukniš, 1980) riešené územie zasahuje do dvoch celkov: Pohronskeho Inovca a Podunajskej pahorkatiny

Tabuľka 15 Geomorfologické začlenenie

sústava	Alpsko-himalájska	
podsubstava	Karpaty	Panónska panva
provincia	Západné Karpaty	Západopanónska panva
subprovincia	Vnútrotné Západné Karpaty	Viedenská kotlina
oblasť	Slovenské stredohorie	Podunajská nížina
celok	Pohronský Inovec	Podunajská pahorkatina
podcelok	Veľký Inovec	Žitavská pahorkatina
(vrátane) časť		Žitavská niva

Zdroj: Atlas krajiny SR, 2002

1.2 Inžiniersko-geologické pomery

Podľa mapy Inžiniersko-geologickej rajonizácie¹⁰ je riešené územie zaradené do nasledovných typov rajónov a rajónov:

Rajón kvartérnych sedimentov:

- rajón efúzičných hornín (VI),
- rajón piesčito-štrkovitých sedimentov (Ng),

Rajón predkvartérnych sedimentov

- rajón sprašových sedimentov (L),
- rajón deluviálnych sedimentov (D),
- rajón údolných riečnych náplavov (F).

1.3 Geologické pomery

Skúmané územie sa podľa regionálneho geologického členenia (Vass et al., 1988) nachádza v oblasti vnútrohorských paniev a kotlin a v pásme neovulkanitov (približne 3 % plochy územia). Uvedené stratigrafické jednotky sú zoradené od najstarších po najmladšie. Mapa vyjadruje členenie litotypov územia korešpondujúce s hranicami vyčlenených stratigrafických jednotiek.

Neogénne vulkanity

Neogénne sopečné horniny predstavujú andezitové vulkanity stredného Slovenska stredného miocénu (starší – stredný sarmat). Na území sú zastúpené lávovými prúdmi a brekciami amfibolicko-pyroxénických andezitov, ktoré vystupujú vo vrchovine východnej časti územia.

Neogén

Výskyt neogénnych facií sa viaže na volkovské súvrstvie pliocénneho veku (dák). Ide o netriedenú zmes pieskov, štrkov a ílov, ktoré tvoria najmä vyššie položené lokality pahorkatiny po oboch stranách riečnej nivy Žitavy a Hostianskeho potoka.

A. ¹⁰ Hrašna, Klukanová, 2002 in: Atlas krajiny, 2002

Kvartér

Kvartérne sedimenty vyplňajú najmä územie Žitavskej pahorkatiny, tvoria kvartérny pokryv neovulkanitov Pohronskeho Inovca.

Stredný pleistocén:

Fluviálne sedimenty

Fluviálne sedimenty mladšej časti stredného pleistocénu sú tvorené štrkami a piesčitými štrkami stredných terás vodných tokov, vnútorne je odlišená jednotka prekrytá pokryvom spraší a deluviálnych splachov. Plošne netvoria významné územia.

Mladší pleistocén:

Eolické sedimenty

Naviate usadené horniny vytvárajú sprašové komplexy, zväčša ide o jemnopiesčité spraše, prípadne vápnité a sprašové hliny vcelku. Na území tvoria mierne antiklinálne pásma v juhozápadnej časti územia povyššie tokov Strážka a Pelúsok.

Proluviálne sedimenty

Tvoria mierne vystupujúce komplexy z riečnej nivy, sú zložené z hlinitých a piesčitých štrkov s úlomkami hornín v nízkych náplavových kužeľoch.

Fluviálne sedimenty

Podobne ako riečne usadeniny strednopleistocénneho veku vyplňajú nízke terasy a nivy a sú sčasti pokryté sprašou a deluviálnymi splachmi. V závislosti od miery sedimentácie sú ich najčastejšou zložkou štrky, piesčité štrky a piesky, prípadne hliny, ílovité hliny a hlinité piesky. Vystupujú vo východnej časti mesta.

Pleistocén/holocén:

Deluviálne sedimenty

Typické sedimenty svahovín. Štruktúrne sú členené na hlinito-kamenité svahoviny a sutiny a gravitačne resedimentované piesčité a piesčito-hlinité štrky svahovín. Pokrývajú vrchovinové úpätia svahov neovulkanitov na východe.

Deluviálno-polygenetické sedimenty

Vyplňajú podstatnú východnú časť podhoria rozčlenených pedimentov pahorkatiny. Ide najmä o hlinito-piesčité svahové hliny.

Mladší pleistocén/holocén:

Deluviálno-fluviálne sedimenty

Na území sa nachádzajú na dvoch lokalitách, kde lemujú ľavostranný periodický prítok Širočiny a zázemie Podhájskeho potoka. Ich zložkou sú ronové hliny, piesčité hliny s rôznymi prímiesami frakcií, jemnozrnné piesky, ako i splachy zo spraší.

Holocén (vcelku)

Fluviálne sedimenty

Plošne najvýznamnejšie nivné sedimenty územia v doline Žitavy a Hostianskeho potoka. Ich zloženie korešponduje s litofaciálne nečlenenými nivnými hlinami s prímiesou piesčitých až štrkových hlin dolinných nív a nív horských potokov. Sedimenty tvoria os územia, vyplňajú i dná dolín tokov Strážka, Pelúsok, Podhájsky potok a Širočina.

1.4 Geodynamické javy

Na základe súčasných reliéfových procesov (Jakál, 1980) patrí riešené územie do fluvialných a stárňových procesov (Nitrianska pahorkatina a Dolnovážska niva), prevažuje fluvialny akumuláčno-erózný proces a slabý fluvialny erózný proces s miernym pohybom svahových hmôt v pahorkatinách s dominanciou rozvretých úvalinovitých dolín. Sú to oblasti s vplyvom eolických procesov a intenzívnej výmoľovej erózie. V území Považského Inovca sa vyskytuje silný fluvialny erózný proces so silnou hĺbkovou eróziou so stredne silným až silným pohybom hmôt po svahoch v horskom reliéfe, ale aj fluvialno-krasový proces s tvorbou krasových a polokrasových foriem a tvorbou zovretých dolín.

Zosuvy

Zosuvné územia nie sú evidované, ŠGÚDŠ má v databáze jednu lokalitu v západnej časti územia.

Erózia pôdy

Erózia pôdy sa deje predovšetkým na poľnohospodárskej pôde odnosom pôdy vodným médiom. Náchylnosť na acidifikáciu pôd je na území podmienená výskytom pôdy na minerálne chudobných substrátoch, kde je slabá pufrčná kapacita pôdy.

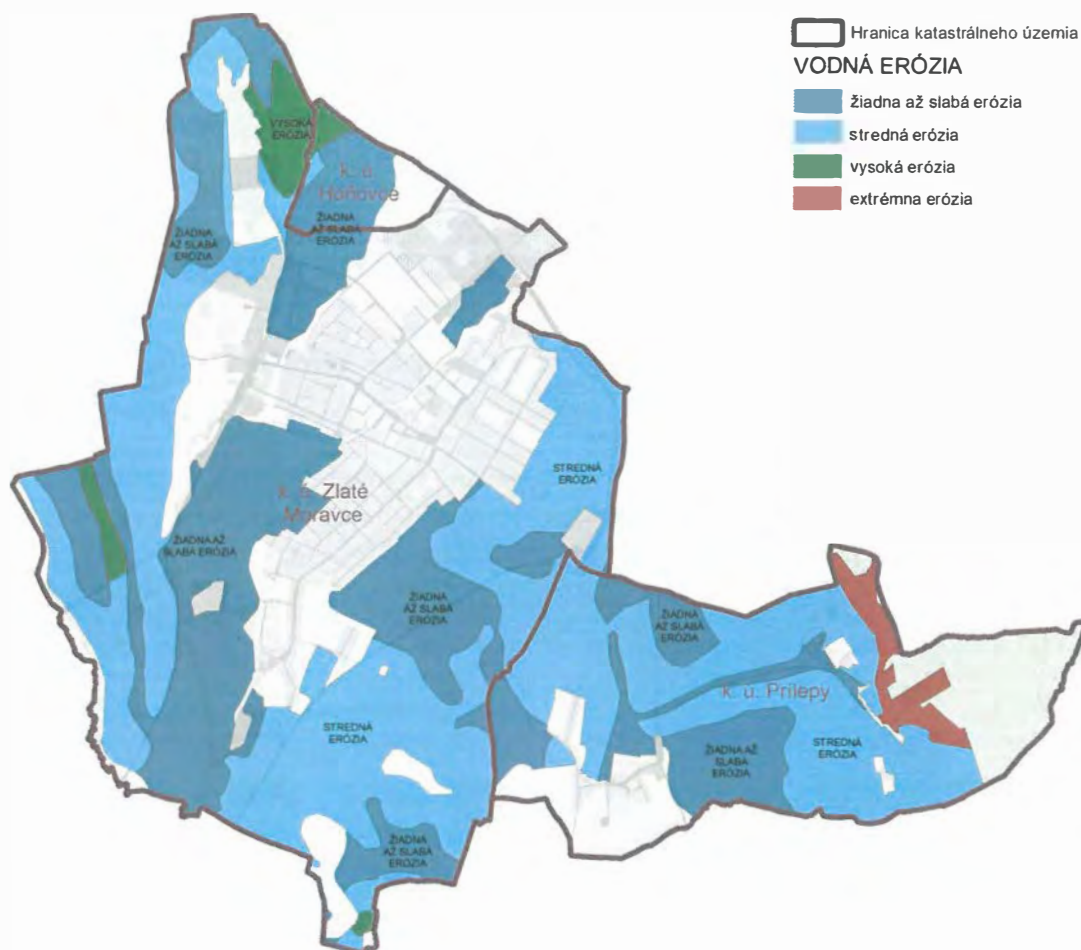
Z hľadiska ohrozenia pôd vodnou eróziou je na území mesta ohrozených strednou eróziou 35,0 % poľnohospodárskej pôdy, 2,0% vysokou vodnou eróziou (potenciálnou). Extrémnym rizikom sú ohrozené pôdy v k. ú. Prílepy 1,5% v priestore severne od cesty I/ 65.

Tabuľka 16 Výmery kategórií potenciálnej vodnej erózie v k. ú. Zlaté Moravce, k. ú. Hoňovce a k. ú. Prílepy

Kategória erodovanosti (strata pôdy)	K. ú. Zlaté Moravce (ha)	Podiel %	K. ú. Hoňovce (ha)	Podiel %	K. ú. Prílepy (ha)	Podiel %	Spolu (ha)	Podiel %
žiadna až slabá erózia (0 - 4 t/ha/rok)	557,33	28,96	45,54	60,60	156,80	21,96	759,67	28,00
stredná erózia (4 - 10 t/ha/rok)	624,96			3,67	316,12	44,28	943,84	34,78
vysoká erózia (10 - 30 t/ha/rok)	47,19	2,45	7,25	9,64	0,00	0,00	54,44	2,01
extrémna erózia (> 30 t/ha/rok)	0,00	0,00	0,00	0,00	40,12	5,62	40,12	1,48
bez údajov	695,06	36,12	19,60	26,08	200,82	28,13	915,48	33,74
Spolu:	1924,54	100,00	75,15	100,00	713,86	100,00	2713,55	100,00

Zdroj: VÚPOP, 2019

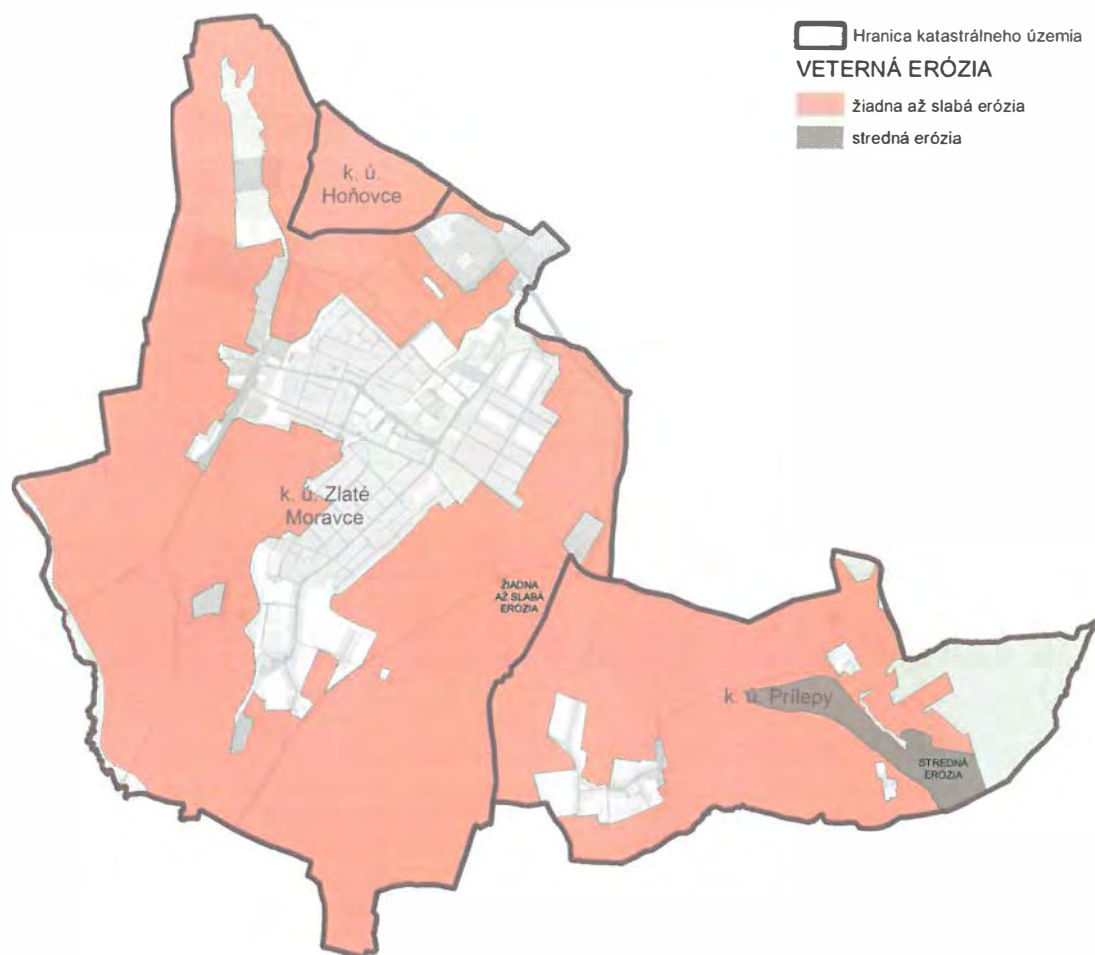
Schéma 3 Vodná erózia

Veterná erózia predstavuje degradačný proces, ktorý spôsobuje škody nielen na poľnohospodárskej pôde a poľnohospodárskych plodinách, ale aj zanášanie komunikácií, vodných tokov, vytváranie návejov a znečisťovanie ovzdušia. Veterná erózia pôsobí rozrušovaním pôdneho povrchu mechanickou silou vetra (abrázia), odnášaním rozrušovaných častíc vetrom (deflácia) a ukladaním týchto častíc na inom mieste (akumulácia).

Podľa údajov pôdneho portálu VÚPOP sú pôdy v riešenom území v rámci ohrozenia potenciálnou veternou eróziou zaradené do kategórie „žiadna až slabá erózia“ (72%) až „stredná erózia“ (2%).

Schéma 4 Veterná erózia

Tabuľka 17 Výmery kategórií potenciálnej veternej erózie v k. ú. Zlaté Moravce, k. ú. Hoňovce a k. ú. Prílepy

Kategórie erodovanosti (strata pôdy)	K. ú. Zlaté Moravce (ha)	Podiel %	K. ú. Hoňovce (ha)	Podiel %	K. ú. Prílepy (ha)	Podiel %	Spolu (ha)	Podiel %
žiadna až slabá erózia (menej ako 0,7 t/ha)	1377,60	71,58	75,15	100,00	499,90	70,03	1952,65	71,96
stredná erózia (0,7 - 22 t/ha)	0,00	0,00	0,00	0,00	52,57	7,36	52,57	1,94
bez údajov	546,94	28,42	0,00	0,00	161,39	22,61	708,33	26,10
Spolu:	1924,54	100,00	75,15	100,00	713,86	100,00	2713,55	100,00

Zdroj: VÚPOP, 2019

Seizmicita

Z hľadiska ohrozenia územia seizmicitou v katastrálnych územiach mesta (Zlaté Moravce, Prílepy a Hoňovce) je možné predpokladať intenzitu 6 - 7° MSK – 64. (In Atlas krajiny, 2002)

1.5 Ložiská nerastných surovín

V zmysle údajov z registrov geofondu ŠGÚDŠ a Obvodného banského úradu v Bratislave sa mesta Zlaté Moravce nachádza:

- v severozápadnej časti územia chránené ložiskové územie (CHLÚ) Zlaté Moravce II. s určeným dobývacím priestorom Zlaté Moravce II. (557), určené na ochranu a využitie výhradného ložiska tehliarskej hliny toho času pre organizáciu Wieneberger slovenské tehelne spol. s r.o.
- vo východnej časti územia mesta CHLÚ Čierne Kľačany s určeným dobývacím priestorom Čierne Kľačany (182), určené na ochranu a využitie výhradného ložiska andezitu toho času pre organizáciu CESTY NITRA, a.s. (zasahuje časťou do k.ú. Prílepy).

Staré banské diela

V riešenom území nie sú evidované staré banské diela.

1.6 Stav znečistenia horninového prostredia

Environmentálna záťaž je v zmysle geologického zákona zadefinovaná ako znečistenie územia spôsobené činnosťou človeka, ktoré predstavuje závažné riziko pre ľudské zdravie alebo horninové prostredie, podzemnú vodu a pôdu s výnimkou environmentálnej škody. Ide o široké spektrum území kontaminovaných priemyselnou, vojenskou, banskou, dopravnou a poľnohospodárskou činnosťou, ale aj nesprávnym nakladaním s odpadom.

V riešenom území sa nachádza 13 skládok odpadu, ktoré sú podľa Registra environmentálnych záťaží evidované ako environmentálne záťaže. Prehľad environmentálnych záťaží sa nachádza v nižšie uvedenej tabuľke.

Tabuľka 18 Prehľad skládok evidovaných ako environmentálne záťaže na území mesta Zlaté Moravce

ID	Názov	Druh	Register	Stupeň priority
SK/EZ/ZM/1635	areál spoločnosti Danfoss	elektrotechnická výroba	C	
SK/EZ/ZM/1115	bývalý areál Calexu	elektrotechnická výroba	B	EZ s vysokou prioritou (K > 65)
SK/EZ/ZM/1116	bývalý areál STS	strojová a traktorová stanica	A	EZ s nízkou prioritou (K < 35)
SK/EZ/ZM/1121	ŽSR-UZI-stredisko miestnej údržby (žel.stanica)	železničné depo a stanica	A	EZ so strednou prioritou (K 35 - 65)
SK/EZ/ZM/1114	areál SAD	garáže a parkoviská autobusovej a nákladnej dopravy	A	EZ s nízkou prioritou (K < 35)
SK/EZ/ZM/1117	Práčovne a čistiarne, Mlynská ulica	chemické čistiarne	A	EZ so strednou prioritou (K 35 - 65)
SK/EZ/ZM/1118	Rušňové depo, Cargo a.s.	železničné depo a stanica	A	EZ s nízkou prioritou (K < 35)
SK/EZ/ZM/1119	školské hospodárstvo - hnojisko (Agrounion)	hnojisko	A	EZ s nízkou prioritou (K < 35)
SK/EZ/ZM/1120	školské hospodárstvo (Agrounion)	skladovanie a distribúcia PHM a mazadiel	A	EZ so strednou prioritou (K 35 - 65)
SK/EZ/ZM/1636	ČS PHM Slovnaft	čerpacia stanica PHM	C	
SK/EZ/ZM/1113	AGRO Hostovce, stredisko Chyzerovce	skladovanie a distribúcia PHM a mazadiel	A	EZ so strednou prioritou (K 35 - 65)
SK/EZ/ZM/1638	skládka Chyzerovce (CALEX)	skládka priemyselného odpadu	C	
SK/EZ/ZM/1637	mestská skládka KO (Pod Kalváriou)	skládka komunálneho odpadu	B C	EZ s nízkou prioritou (K < 35)

Zdroj: Register environmentálnych záťaží SR, MŽP SR, 2016

Pozn.: A – Pravdepodobná EZ, B - environmentálna záťaž, C - sanovaná/rekultivovaná záťaž

2 Klimatické pomery – zrážky (napr. priemerný ročný úhrn a časový priebeh), teplota (napr. priemerná ročná a časový priebeh), veternosť (napr. smer vetra a sila prevládajúcich vetrov)

Klimatické pomery ovplyvňuje predovšetkým zemepisná poloha, t.j. zemepisná šírka určujúca insoláciu, nadmorská výška a orografické pomery.

Meteorologické prvky

Množstvo slnečného žiarenia

Podľa Atlasu krajiny Slovenskej republiky (Tomlain, Hrvoľ, 2002) je ročná suma globálneho žiarenia územia 1150 – 1250 kWh.m⁻², priemerné ročné úhrny aktuálnej evapotranspirácie 400 – 450 mm a priemerné ročné úhrny potenciálnej evapotranspirácie 650 mm (Tomlain, 2002).

Teplota vzduchu

Atlas krajiny (Šťastný et al., 2002) udáva priemernú ročnú teplotu vzduchu územia 8 – 9 °C, priemernú teplotu vzduchu v januári -3 °C až -2 °C a priemernú teplotu vzduchu v júli 17 – 18 °C.

Zrážky

Pre plošné využitie hodnôt zrážok pre celé územie sme použili odvodenú charakteristiku – priestorovú diferenciáciu ročných zrážok podľa Minára a Triznu (2001 in: Minár et al., 2001). Vychádza z výpočtu tzv. pluviometrického gradientu odvodeného z údajov o zrážkových úhrnoch (Z) a nadmorských výškach (H) 132 staníc zo Slovenska v období 1951 – 1980. Ročný úhrn zrážok Z vypočítame podľa vzťahu:

$$Z = 0,6265 H + 514,04$$

Pre územie sme podľa uvedeného vzťahu vyhodnotili priemerné ročné zrážky v intervale 620 – 735 mm. Atlas krajiny (2002) uvádza priemerné ročné zrážky na úrovni 600 – 700 mm, priemerné zrážky v januári 40 – 50 mm a priemerné zrážky v júli na hranici 60 mm.

Klimatické oblasti

Klasifikácia M. Končeka (1980 in: Atlas SSR, 1980) určuje na základe teplotných kritérií a indexu zavlažovania tri základné kategórie klimatických oblastí: teplú, mierne teplú a chladnú. Každá z nich je rozdelená na obvody podľa vlhkosti a intenzity zimy ako ročného obdobia.

Končekov index zavlaženia vyjadrený v regionalizácii klimatických oblastí v Atlase krajiny (Lapin et al., 2002) vyjadruje vzťah priemerných zrážok, priemernej teploty a priemer rýchlosti vetra vo vegetačnom období (IV – IX). Nachádzajú sa tu dva okrsky: T2 a T6. T2 predstavuje teplý a suchý región, s miernou zimou (priemerné teploty v januári do -3 °C a index zavlaženia -20 až -40), región T6 je teplý, mierne vlhký, s miernou zimou (priemerné teploty v januári do -3 °C a index zavlaženia 0 až 60)

Doplňujúcim údajom o klimatických podmienkach boli informácie z bonitovaných pôdno-ekologických jednotiek (BPEJ), v ktorých sa nachádza číselný dvojkód charakteristiky klimateckej oblasti. BPEJ pokrývajú skúmané územie iba v oblasti poľnohospodárskej pôdy, čím dostávame iba čiastočný prehľad súvisiaci s agrárnym využívaním zeme v nižších nadmorských výškach. Vyčlenené oblasti korelujú s prácou Džatko et al. (1989 in: Linkeš, Pestún, Džatko, 1996), kde sú oblasti vyčlenené na základe „dlhoročných priemerov teplôt zohľadňujúce všeobecné konštatované teplejšie zimné a suchšie letné a jesenné obdobie posledných 30 rokov...“. Nachádzajú sa tu dva klimatické regióny s kódom 01 a 02 (platia v nich hodnoty uvedené v tabuľke):

- 01 – teplý, veľmi suchý, nížinný
- 02 – dostatočne teplý, suchý, pahorkatinový

Tabuľka 19 Charakteristika klimatických regiónov

región/premenná	TS ≥ 10°C	td ≥ 5°C	k VI – VIII	T _{jan} (°C)	T _{veget} (°C)
01	3000 – 2800	237	200 – 150	-1 až -3	15 – 17
02	2800 – 2500	231	150 – 100	-1 až -3	15 – 16

Zdroj: Linkeš, Pestún, Džatko, 1996

- TS ≥ 10°C suma priemerných denných teplôt dní s teplotou vyšších ako 10°C
- td ≥ 5°Cĺžka obdobia s teplotou vzduchu nad 5°C v dňoch
- k VI – VIII klimatický ukazovateľ zavlaženia podľa Budyka vypočítaný pre SR J. Tomlainom (1980) (rozdiel potenciálneho výparu a zrážok v mm)
- T_{jan} priemerná teplota vzduchu v januári v °C
- T_{veget} priemerná teplota vzduchu za vegetačné obdobie (IV – IX) v °C

3 Ovzdušie - stav znečistenia ovzdušia

Ochrana ovzdušia v Slovenskej republike je zakotvená v zákone č. 137/2010 Z. z. o ochrane ovzdušia v znení neskorších predpisov, ktorý vychádza z európskej legislatívy.

Ovzdušie je najvýraznejšie poškodenou zložkou životného prostredia. V rámci okresu je ovplyvnené existujúcimi veľkými, strednými a malými zdrojmi znečistenia ovzdušia, automobilovou dopravou, ale aj prenosmi emisií zo vzdialených zdrojov.

V zmysle Environmentálnej regionalizácie Slovenskej republiky¹¹ sa riešené územie nenachádza v Krupinskom regióne s mierne narušeným prostredím.

V nasledujúcej tabuľke sa nachádza prehľad vývoja množstva základných znečisťujúcich látok v okrese Zlaté Moravce v rokoch 2007 až 2016. Z uvedeného prehľadu možno skonštatovať, že vývoj množstva znečisťujúcich látok v okrese má mierne priaznivý vývoj len v množstvách SO₂, NO_x a CO, množstvá TZL stagnujú.

Tabuľka 20 Množstvo emisií základných znečisťujúcich látok zo stacionárnych zdrojov znečistenia ovzdušia v okrese Zlaté Moravce v rokoch 2007 - 2016 (t/rok)

Rok	SO ₂ (t)	NO _x (t)	CO (t)	TZL (t)	TOC
2007	40	96	704	227	
2008	40	96	704	229	
2009	27	102	389	232	
2010	30	104	421	231	
2011	28	111	501	254	
2012	28	106	437	252	
2013	25	111	446	257	
2014	19	99	419	248	
2015	21	110	408	260	
2016	20	113	398	237	-

Zdroj: Správa o kvalite ovzdušia a podiele jednotlivých zdrojov na jeho znečistení v SR (za roky 2007 – 2016)

V meste Zlaté Moravce bolo v roku 2017 evidovaných 37 prevádzkovateľov zdrojov znečisťovania ovzdušia, ktorí prevádzkovali 44 zdrojov znečisťovania ovzdušia, z toho 2 veľké zdroje znečisťovania ovzdušia a 42 stredných zdrojov znečisťovania ovzdušia.

¹¹ Správa o stave životného prostredia SR (SAŽP 2015)

Tabuľka 21 Prehľad veľkých zdrojov znečistenie ovzdušia v riešenom území

ID	Názov	Popis	Účel	ZZO
1	Nemocnica s poliklinikou	Kotolňa na ZP	Vykurovanie	SZZO
2A	WIENERBERGER tehelne, s.r.o.	Výroba tehliarskych výrobkov	Výroba	VZZO
2B	WIENERBERGER tehelne, s.r.o.	Kotolňa na ZP	Vykurovanie	SZZO
3	SOU	Kotolňa na ZP	Vykurovanie	SZZO
4	Gymnázium J.Kráľa	Kotolňa na ZP	Vykurovanie	SZZO
5	Redukačný domov	Kotolňa na ZP	Vykurovanie	SZZO
7	SOU - obchodu a služieb	Kotolňa na ZP	Vykurovanie	SZZO
8	SOU - technická	Kotolňa na ZP	Vykurovanie	SZZO
9	AGROSTYRO s.r.o.	Výroba polystyrénu	Výroba	SZZO
10A	VION a.s.	Kotolňa na ZP	Vykurovanie	SZZO
10B	VION a.s.	ČS PHM	ČSPL	SZZO
11A	ZsVs, a.s.	Kotolňa na ZP	Vykurovanie	SZZO
11B	ZsVs, a.s.	ČOV Zlaté Moravce	Výroba	SZZO
12	Obchodná akadémia	Kotolňa ZP	Vykurovanie	SZZO
13A	Secop, spol. s.r.o	Farbiace linky Coat Line 1 a Coat Line2	Výroba	VZZO
13B	Secop, spol. s.r.o	Výroba kompresora	Výroba	SZZO
13C	Secop, spol. s.r.o	Vykurovanie objektov spoločnosti SECOP	Vykurovanie	SZZO
14A	Slovnaft, a.s., Továrenská	ČS PHM	ČSPL	SZZO
14B	Slovnaft, a.s.	ČS PHM	ČSPL	SZZO
15	ZŠ Mojmirova 2	Kotolňa na ZP	Vykurovanie	SZZO
16	Mesto Zlaté Moravce - MŠ Kalinčiakova	Kotolňa na ZP	Vykurovanie	SZZO
17	MATEJOV s.r.o.	Výroba mäsových výrobkov	Výroba	SZZO
18	Danfoss spol. s.r.o.	Výroba termostatov	Výroba	SZZO
19	Bytové družstvo - BD Mládeže	Kotolňa na ZP	Vykurovanie	SZZO
20	Eminent, spol. s.r.o.	Kotolňa na ZP	Vykurovanie	SZZO
21	AXON Central Europe, s.r.o.	Výroba dielektrických živíc a dosiek	Výroba	SZZO
22	EMA, s.r.o.	Hala na lisovanie plastov	Výroba	SZZO
23	Fenestra SK, spol.s.r.o.	Kotolňa na ZP	Vykurovanie	SZZO
24	ESTAMP Slovakia, s.r.o.	Vykurovanie Haly ESTAMP	Vykurovanie	SZZO
25	NPLS, s.r.o.	Vykurovanie Haly NPLS	Vykurovanie	SZZO
26	P.M.S., s.r.o.	Kotolňa na ZP	Vykurovanie	SZZO
27	Reala, s.r.o.	Kotolňa na ZP	Vykurovanie	SZZO
28	Novoprint Slovensko, s.r.o.	Tlačiareň Novoprint Slovensko	Výroba	SZZO
29A	Danfoss Bauver, spol.s.r.o.	Farbiaca linka	Výroba	SZZO
29B	Danfoss Bauver, spol.s.r.o.	Kotolňa na ZP	Vykurovanie	SZZO
30	PAČ ŽITAVA s.r.o.	Chemické čistiace strojné zariadenie	Výroba	SZZO
31	Delfingen SK - Nitra s.r.o.	Výroba plastových hadíc	Výroba	SZZO
32	RENTALS, s.r.o.	Vykurovanie budov areálu	Vykurovanie	SZZO
33	Stanislav Orovnický VODOSTAV	Betonáreň	Výroba	SZZO

ID	Názov	Popis	Účel	ZZO
34	TESCO STORES,a.s.	Vykurovanie Hypermarketu TESCO Zlaté Moravce	Vykurovanie	SZZO
35A	PETS, s.r.o. - CTZ	Kotolňa na biomasu	Vykurovanie	SZZO
35B	PETS, s.r.o. - BD Kalinčiakova	Kotolňa na ZP	Vykurovanie	SZZO
35C	PETS, s.r.o. - BD Školská	Kotolňa na ZP	Vykurovanie	SZZO
35D	PETS, s.r.o. - BD Tekovská	Kotolňa na ZP	Vykurovanie	SZZO

Zdroj: Okresný úrad Zlaté Moravce, odbor starostlivosti o životné prostredie, 2017

Okrem domácich zdrojov znečistenia kvalitu ovzdušia nepriaznivo ovplyvňuje aj diaľkový prenos škodlivín a škodliviny pochádzajúce z mobilných zdrojov znečistenia - dopravné exhalácie. Dopravné koridory s intenzívnou prevádzkou okrem produkcie emisií predstavujú aj výrazné zdroje hluku.

Tabuľka 22 Prehľad emisií základných znečisťujúcich látok veľkých zdrojov znečisťovania ovzdušia

Názov prevádzkovateľa	SO ₂ (t)	NO _x (t)	CO (t)	TZL (t)
Prvá energetická a teplárenská spoločnosť				7,53
Wienerberger slovenské teheľne, spol. s r. o.		19,62	38,41	
Secop s.r.o.			57,26	

Zdroj: Správa o kvalite ovzdušia a podiele jednotlivých zdrojov na jeho znečistení v SR rok 2016

V meste Zlaté Moravce bolo v roku 2017 evidovaných 47 prevádzkovateľov malých zdrojov znečisťovania ovzdušia, ktorí prevádzkujú 69 malých zdrojov znečisťovania ovzdušia.

4 Vodné pomery – povrchové vody (napr. vodné toky a plochy), podzemné vody vrátane geotermálnych, minerálnych, pramene a pramenné oblasti vrátane termálnych a minerálnych prameňov (výdatnosť, kvalita, chemické zloženie), vodohospodársky chránené územia, stupeň znečistenia podzemných a povrchových vôd.

4.1 Povrchové vody

Hydrogeologické a hydrologické pomery sú podmienené mnohými faktormi, ako napr. klimatické a geomorfologické pomery, zalesnenie. Tieto základné faktory podmieňujú vznik podzemných vôd, ich akumuláciu, obeh v horninovom prostredí, formovanie ich chemizmu a výstup na povrch.

Hydrogeograficky patrí územie mesta Zlaté Moravce aj s časťami do širšieho povodia rieky Nitra, ktorý je najvýznamnejším tokom v záujmovom území. Katastrálnym územím mesta Zlaté Moravce pretekajú vodohospodársky významné vodné toky Žitava, Hostiansky potok, Pelúsok, Stránka a Podhájsky potok, Širočina, Bočovka a vodné toky Hraničný kanál a Jarok. Hlavný tok Žitava pramení v Pohronskom Inovci na severnom svahu Kamenného vrchu v katastri obce Veľká Lehota. Rieka Žitava je ľavostranný prítok rieky Nitra, jej dĺžka je 99,30 km, plocha povodia 1 244 km². Rieka Žitava je tok IV. kategórie.

Vodohospodársky významné vodné toky Žitava a Hostiansky potok v katastrálnom území Zlatých Moraviec sú súčasťou Plánu manažmentu povodňového rizika, v rámci ktorého sú pre túto geografickú oblasť navrhované protipovodňové opatrenia, ktoré budú postupne realizované v závislosti od zabezpečenia finančných prostriedkov. Tieto protipovodňové opatrenia budú zaradené medzi verejnoprospešné stavby v zmysle Stavebného zákona č. 50/1976 Zb.

Správcou tokov nachádzajúcich sa v katastrálnom území mesta Zlaté Moravce je Slovenský vodohospodársky podnik š.p., OZ Piešťany.

Ochranné pásmo pri vodohospodársky významných tokoch je min. 10 m od brehovej čiary, resp. vzdušnej päty hrádze obojstranne a pri ostatných vodných tokoch 5 m od brehovej čiary. Pobrežné pozemky sú súčasťou ochranného pásma.

V katastrálnom území mesta Zlaté Moravce v jeho intraviláne a extraviláne sa nachádzajú vodné zdroje – studne, ktoré boli pôvodne vodnými zdrojmi pre zásobovanie Zlatých Moraviec pitnou vodou

po úprave vody v úpravniach vody UVII a UVIII. Vodné zdroje v súčasnosti nie sú využívané, ale nie sú zrušené. Vodné zdroje sú v majetku ZsVS, a.s. Nitra.

Vodné toky

V rámci siete vodných tokov majú dominantné postavenie toky Žitava a Hontiansky potok, ktoré priberajú ďalšie toky v riešenom území.

Rieka Žitava Podľa hydrologických charakteristík patrí územie Zlatých Moraviec do vrchovinnonížinnej oblasti, so širokou riečnou nivou, rieky tu majú snehovo-dažďový typ odtoku. Maximálne vodné stavy a prietoky na rieke Žitava sa vyskytujú prevažne na jar v mesiaci marec a súvisia s topením snehu, najnižšie prietoky bývajú v auguste a v septembri.

Rieka preteká mestom Zlaté Moravce v rkm 41,200 – 45,400 toku. V danom úseku intravilánu mesta je rieka upravená, tvar koryta je jednoduchý lichobežník so šírkou v dne 8,50 m. Spodná časť svahov je spevnená lomovým kameňom šikmo po svahu 1,50 m, zvyšok je zatrávnený. Sklon svahov je 1:2. priemerná niveleta dna je 3‰. V rkm 43,800–44,050 je rieka obojstranne ohrádzovaná opornými múrmi, čo zabezpečuje ochranu okolitého územia proti povodňam.

Hostiansky potok preteká mestom Zlaté Moravce v rkm 3,000 –4,500 . Koryto Hostianského potoka v intraviláne mesta v tomto úseku má tvar jednoduchého lichobežníka so šírkou dna 5,0 m, so sklonom svahov 1:2. Opevnenie svahu pozostáva z kamennej dlažby na šikmú dĺžku 1,4 m po svahu, zvyšok je zatrávnený. Kamenná dlažba je opretá o záhozovú pätku.

Potok Stránka (starší názov Strážka) je vodný tok, ktorý preteká územím okresu Zlaté Moravce. Je to pravostranný prítok Pelúska a meria 16,5 km. Pod obcou Zlatno napája dva malé rybníky, ďalšiu vodnú nádrž napája pod obcou Mankovce.

Pelúsok je potok v okrese Zlaté Moravce, je to pravostranný prítok Žitavy s dĺžkou 14 km. Pramení v pohorí Tribeč, v podcelku Veľký Tribeč, v nadmorskej výške približne 470 m n. m. Tečie prevažne severojužným smerom cez Zlatnianske predhorie územím zubrej obory. Ďalej vstupuje do Podunajskej pahorkatiny, do podcelku Žitavská pahorkatina, tečie v blízkosti obce Lovce a napája malú vodnú nádrž. Pokračuje cez obec Hosťovce, zľava priberá Bolkov potok (205,5 m n. m.) a napája malý rybník. severovýchodne od obce Tesáre nad Žitavou sa v nadmorskej výške cca 167 m n. m. vlieva do Žitavy.

Širočina je vodný tok ľavostranný prítok Žitavy dlhý 20 km. Je to typicky nížinný typ vodného toku. Pramení na rozhraní Pohronskeho Inovca a Podunajskej pahorkatiny, severne od osady Čierna Dolina, v nadmorskej výške okolo 230 m n. m. Tečie na juh cez k.ú. Prílepy a Čierne Kľačany, zľava priberá významný prítok Bočovka a následne napája vodnú nádrž Veľké Vozokany. Obteká Vráble zo severu a medzi mestom a mestskou časťou Horný Ohaj sa vlieva do Žitavy.

Bočovka je potok na Podunajskej nížine, v okrese Zlaté Moravce. Je to ľavostranný prítok Širočiny a meria 11,6 km. Na dolnom toku je na ľavom brehu viditeľná erózna činnosť zrážkovej vody (výmole). Pramení v Pohronskom Inovci na severozápadnom svahu Krivej (713,8 m n. m.) v nadmorskej výške okolo 660 m n. m. Ústí do potoka Širočina južne od obce Čierne Kľačany v nadmorskej výške cca 185 m n.m.

Vodné plochy

V riešenom území sa vodné plochy nenachádzajú.

Minerálne pramene

V riešenom území nie sú evidované minerálne pramene.

4.2 Podzemné vody

Najväčšiu časť územia vyplňa hydrogeologický rajón NQ 073 Neogén Žitavskej pahorkatiny, v západnom cípe presahuje rajón V 086 Neovulkanity pohorí Vtáčnik a Pohronský Inovec, subrajón povodia Nitry. SK1000400P Medzizrnové podzemné vody kvartérnych náplavov Váhu, Nitry a ich prítokov južnej časti oblasti povodia Váhu.

Riešené územie mesta Zlaté Moravce zasahuje sa nachádza v týchto kvartérnych a predkvartérnych útvaroch podzemných vôd:

SK1000400P Medzizrnové podzemné vody kvartérnych náplavov Váhu, Nitry a ich prítokov J. časti oblasti povodia Váh

V útvare podzemnej vody SK1000400P sú ako kolektorské horniny zastúpené najmä aluviálne a terasové štrky, piesčité štrky, piesky, proluviálne sedimenty stratigrafického zaradenia pleistocén - holocén. V hydrogeologických kolektoroch útvaru prevažuje medzizrnová priepustnosť. Priemerný rozsah hrúbky zvodnencov je 10 – 30 m. V rámci chemického zloženia podzemných vôd prevažujú v kationovej časti Ca^{2+} a Mg^{2+} ióny, v aniónovej HCO_3^- . Vplyv znečistenia sa odráža vo zvýšených obsahoch SO_4^{2-} a Cl^- . Podľa Palmer-Gazdovej klasifikácie sú podzemné vody v útvare SK1000400P najčastejšie základného výrazného až nevýrazného Ca- HCO_3 typu, prípadne prechodného Ca-Mg- HCO_3 typu. Hodnoty mineralizácie vypočítané z objektov sledovania kvality podzemných vôd radia tieto vody k stredne až vysoko mineralizovaným.

4.3. Kvalita povrchových a podzemných vôd

4.3.1 Kvalita povrchových vôd

Hodnotenie kvality povrchových vôd sa v súlade s § 4a, ods. 1 zákona 364/2004 Z. z. o vodách v znení neskorších predpisov vykonáva v povodiach, čiastkových povodiach a v útvaroch povrchových vôd. Porovnanie - súlad/nesúlad s hodnotami uvedenými v prílohe č. 1 alebo č. 2 k NV č. 269/2010 Z. z. hovorí o vyhovujúcej/nevychovujúcej kvalite vody a v prípade negatívneho výsledku indikuje potrebu realizácie opatrení. Kvalita povrchových vôd sa hodnotí v každom mieste monitorovania vo vzťahu k všeobecným požiadavkám na kvalitu povrchových vôd.

Na území nie je monitorovacia stanica na meranie znečistenia vodných tokov, podzemná voda je monitorovaná vrtom základnej siete SHMÚ č. 35390.

4.3.2 Kvalita podzemných vôd

Doteraz používané rozdelenie monitorovacích objektov do 26 vodohospodársky významných oblastí sa v súlade s požiadavkami Rámcovej smernice o vodách nahradilo 75 vodnými útvarmi, pričom 16 je kvartérnych a 59 predkvartérnych. Hodnotenie kvality podzemných vôd je v zmysle Vyhlášky č. 354/2006 Z. z., ktorým sa ustanovujú požiadavky na vodu určenú na ľudskú spotrebu a kontrolu kvality vody určenej na ľudskú spotrebu.

Znečistenie podzemných vôd pochádza z infiltrácie povrchových vôd do riečnych sedimentov, z priemyselných hnojív, znečistených zrážkových vôd, skládok odpadov, septikových a poľnohospodárskej výroby.

V riešenom území je monitorovaná kvalita podzemných vôd v nasledovných útvaroch:

SK1000400P Medzizrnové podzemné vody kvartérnych náplavov Váhu, Nitry a ich prítokov J. časti oblasti povodia Váh

Medzizrnové podzemné vody kvartérnych náplavov Váhu, Nitry a ich prítokov j. časti oblasti povodia Váh sú ovplyvňované antropogénnou činnosťou vo všetkých častiach útvaru.

Táto oblasť patrí medzi najznečistenejšie časti Slovenska, kde sa vplyv antropogénneho znečistenia na podzemné vody kvartérnych útvarov prejavuje v celom útvare. V skupine základný fyzikálno-chemický rozbor prekročili limitnú hodnotu RL_{105} , Mn, NO_3^- , Fe, Fe^{2+} a ďalšie. Južná časť kvartérnych náplavov Váhu a Nitry je pomerne významne priemyselne zaťažená, čo sa odráža aj na prekročeníach Cl^- a SO_4^{2-} , ako dôsledok produkcie odpadov.

Tabuľka 23 Ukazovatele prekračujúce prahové a limitné hodnoty v roku 2013 a 2016

Č. objektu	Názov objektu	Namerané hodnoty prahové a limitné v r. 2013		Ukazovatele prekračujúce prahové a limitné hodnoty v r. 2016	
		Prahová hodnota	Limitná hodnota	Prahová hodnota	Limitná hodnota
035390	Zlaté Moravce	Benzol(a)pyren, Chloridy	Benzol(a)pyren	Altrazín, Cloridy	Naftalén,

Zdroj: Kvalita podzemných vôd na Slovensku 2013, 2016, SHMÚ 2017,

4.5. Ochrana vodných zdrojov

Základný dokument v oblasti ochrany povrchových aj podzemných vôd predstavuje zákon č. 364/2004 Z. z. o vodách a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov. V zákone sú implementované všetky právne akty, vrátane 15 smerníc európskych spoločenských a európskej únie v oblasti vôd. Zákon o vodách zabezpečuje všestrannú ochranu vôd vrátane ekosystémov, zachovanie a zlepšenie stavu vôd, manažment povodí a zlepšenie kvality životného prostredia, zabezpečenie funkcií vodných tokov a bezpečnosť vodných stavieb.

Citlivé oblasti

Podľa § 33 zákona č. 364/2004 Z. z. o vodách v znení neskorších predpisov sú stanovené citlivé oblasti, ktoré predstavujú vodné útvary povrchových vôd, v ktorých dochádza alebo môže dôjsť v dôsledku zvýšenej koncentrácie živín, ktoré sa využívajú ako vodárenské zdroje alebo sú využiteľné ako vodárenské zdroje, a ktoré si vyžadujú v záujme zvýšenej ochrany vôd vyšší stupeň čistenia vypúšťaných odpadových vôd. Podľa nariadenia vlády SR č. 617/2004 Z. z., ktorým sa ustanovujú citlivé a zraniteľné oblasti je celé územie Slovenskej republiky zaradené medzi citlivé oblasti.

Zraniteľné oblasti

Podľa § 34 zákona č. 364/2004 Z. z. o vodách v znení neskorších predpisov sú vyhlásené zraniteľné oblasti, ktoré tvoria poľnohospodársky využívané pozemky v obciach, uvedených v prílohe č. 1 Nariadenia vlády č. 174/2017 Z. z., ktorým sa ustanovujú citlivé oblasti a zraniteľné oblasti. V zmysle uvedeného Nariadenia vlády je územie mesta Zlaté Moravce zaradené medzi zraniteľné oblasti.

Chránená vodohospodárska oblasť

V zmysle § 31 zákona č. 364/2004 Z. z. o vodách v znení neskorších predpisov sa vyhlasuje chránená vodohospodárska oblasť, ktorá predstavuje územie, ktoré svojimi prírodnými podmienkami tvorí významnú prirodzenú akumuláciu povrchových a podzemných vôd. Do územia mesta Zlaté Moravce ani jeho širšieho okolia nezasahuje do žiadna chránená vodohospodárska oblasť.

Územia s povrchovou vodou určenou na odber pre pitnú vodu

Vodárenský vodný tok predstavuje vodný tok alebo úsek vodného toku, ktorý sa využíva ako vodárenský zdroj alebo ako vodárenský zdroj na odber pitnej vody. Podľa vyhlášky č. 211/2005 Z. z., ktorou sa ustanovuje zoznam vodohospodársky významných vodných tokov a vodárenských vodných tokov sa v riešenom území nenachádza žiadny vodárenský vodný tok.

Vodohospodársky významný vodný tok predstavujú vodné toky a ich ucelené úseky, ktoré sú využívané alebo sa môžu využívať ako vodárenské zdroje, alebo plnia inú funkciu (plavba, odber vody pre priemysel a poľnohospodárstvo, rekreácia, hraničný tok a iné). Podľa vyhlášky č. 211/2005 Z. z., ktorou sa ustanovuje zoznam vodohospodársky významných vodných tokov a vodárenských vodných tokov pretekajú riešeným územím 3 vodohospodársky významné toky: **Žitava, Hontiansky potok**.

Tabuľka 24 Prehľad vodohospodársky významných tokov

P. č.	Názov toku	Č. hydrologického povodia	Dĺžka toku v k. ú. (km)
272.	Žitava	4-21-13-001	

P. č.	Názov toku	Č. hydrologického povodia	Dĺžka toku v k. ú. (km)
273.	Hostiansky potok	4-21-13-008	
275	Stránka	4-21-13-022	
276.	Peľúsok	4-21-10-023	
305	Podhájsky potok	4-21-16-30	
281	Širočina	4-21-13-38	
282	Bočovka	4-21-13-39	

Ochranné pásma vodárenských zdrojov

Podľa § 32 zákona č. 364/2004 Z. z. o vodách v znení neskorších predpisov sa vyhlasujú ochranné pásma vodárenských zdrojov I., II. a III. stupňa za účelom ochrany výdatnosti kvality a zdravotnej bezchybnosti vody vodárenských zdrojov. Ochranné pásma sú zároveň pásmami hygienickej ochrany podľa § 4 ods. 1 písm. j) zákona č. 596/2002 Z. z. v znení neskorších predpisov.

V katastrálnom území mesta Zlaté Moravce v jeho intraviláne a extraviláne sa nachádzajú vodné zdroje – studne, ktoré boli pôvodne vodnými zdrojmi pre zásobovanie Zlatých Moraviec pitnou vodou po úprave vody v úpravniach vody UVII a UVIII. Vodné zdroje v súčasnosti nie sú využívané, ale nie sú zrušené. Vodné zdroje sú v majetku ZsVS, a.s. Nitra.

Tabuľka 25 Prehľad vodných zdrojov

Vodné zdroje	Výdatnosť l/s	Ochranné pásmo I. stupňa	UV
RH9	2,50 l/s	70x70 m	ÚVII
RH10	5,00 l/s	50x40 m	ÚVII
HZM1	7,10 l/s	Ø 90 m	ÚVIII
HZM2	15,00 l/s	Ø 50 m	ÚVIII
HZM5	6,00 l/s	Ø 45 m	ÚVIII
HZM6		Ø 50 m	ÚVIII

Minerálne a termálne pramene

Na území mesta Zlaté Moravce nie sú evidované minerálne ani termálne pramene a pramenné oblasti.

5 Pôdne pomery – kultúra, pôdny typ, pôdny druh a bonita, stupeň náchylnosti na mechanickú a chemickú degradáciu, kvalita a stupeň znečistenia pôd.

Pôda predstavuje významný krajinný prvok s nezastupiteľnou energetickou a bioprodukčnou funkciou. Je výsledkom vzájomného prenikania a pôsobenia atmosféry, hydrosféry, litosféry a biosféry. Je s nimi tesne spätá, a preto detailne odráža súčasnú a čiastočne i minulú štruktúru krajiny. Kvalita pôdneho krytu je výrazným činiteľom podmieňujúcim existenciu určitých typov rastlínstva a živočíšstva v krajine. Zároveň je i významným prírodným zdrojom s nezastupiteľnou produkčnou funkciou, ktorá je jedným z najdôležitejších existenčných faktorov ľudskej spoločnosti.

5.1 Charakteristika pôdných pomerov

Pôdne typy

Pedologické pomery sú charakterizované z digitálnych vrstiev pôdných máp bonitovaných pôdno-ekologických jednotiek z Výskumného ústavu pôdozvedectva a ochrany pôdy. Lesné pôdy sú zastúpené na menej ako 5 % územia, sú tvorené kambizemou. Charakteristika pôd je uvádzaná podľa Morfogenetického klasifikačného systému pôd Slovenska (2000) Výskumného ústavu pôdozvedectva

a ochrany pôdy v Bratislave a podľa Mičiana (in Lukniš et al., 1972). Terminológia je doplnená o výklad Pôdoznaleckého slovníka (Šustykevičová, 1998).

Graf 4 Plošné zastúpenie pôdných typov

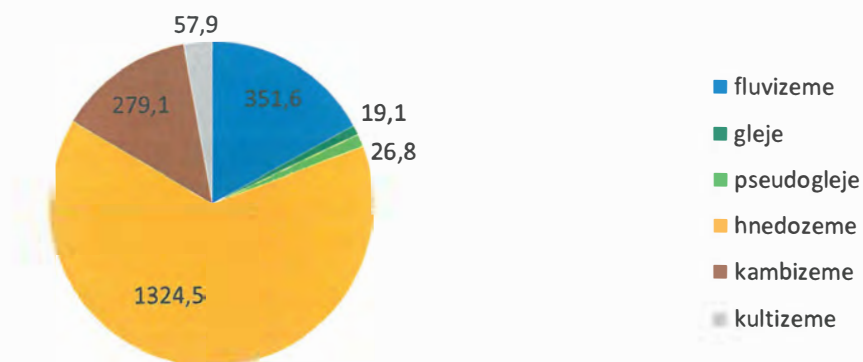
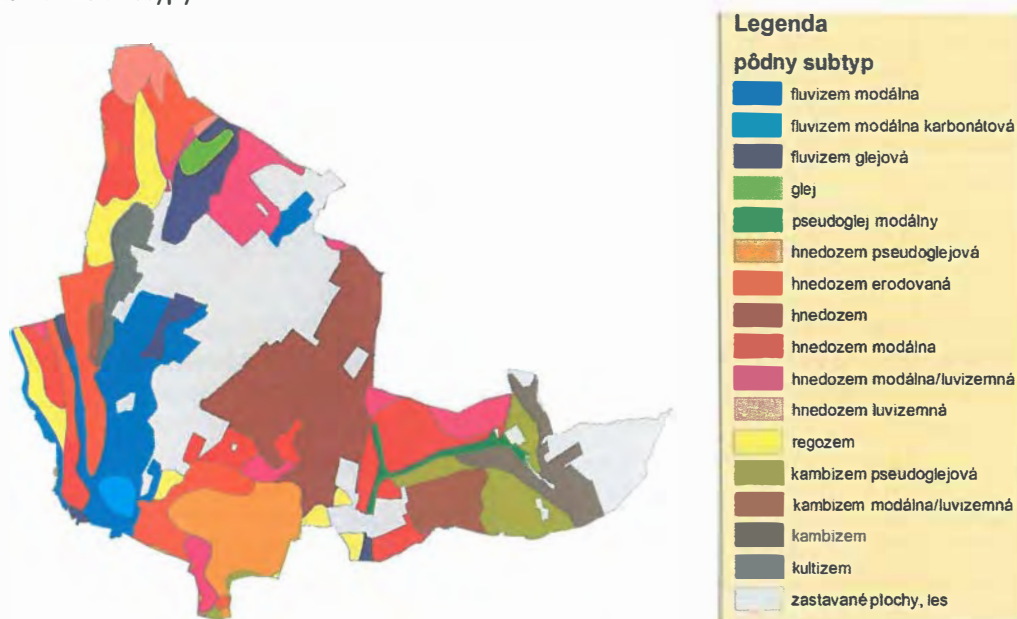

Schéma 5 Pôdne subtypy

Zdroj: VÚPOP, 2016

Iniciálne pôdy

Patria sem pôdy s iniciálnym pôdotvorným procesom, tlmeným či narúšaným rôznymi faktormi a podmienkami. Majú prevažne ochrický humusový horizont silikátový až karbonátový, bez ďalších vyvinutých diagnostických horizontov. Na území sa z nich vyskytujú regozeme a fluvizeme.

Regozeme sú mladé dvojhorizontové A-C pôdy s iniciálnym pôdotvorným procesom narúšaným najmä eroziou. Na území sa vyvinuli na nealuviálnych, stredne ťažkých nespevnených nekarbonátových sedimentoch (sprašové a polygenetické hliny) na konvexnom reliéfe pahorkatín.

Fluvizeme sú pôdnym typom recentných (holocénnych) aluviálnych nív s vysokou hladinou podzemnej vody, často s periodickými záplavami. Je to relatívne mladá riečna usadenina – aluviálny sediment s výrazne vyvinutým horizontom A sivastých farieb. Pod ochrickým humusovým horizontom sa nachádza pôdotvorný substrát – zvrstvené nivné sedimenty rôznej zrnitosti a zastúpenia riečnych štrkov. Patrí medzi značne heterogénne typy pôd s rôznou hrúbkou profilu, zrnitosťou

a skeletnatosťou. Vlastnosti tejto pôdy sú závislé predovšetkým od zrnitosti a chemického zloženia sedimentov, ako aj od režimu podzemných a povodňových vôd. Pre tento typ je príznačné veľké kolísanie hladiny podzemnej vody v závislosti od hydrologického režimu rieky (2 – 4 m). Práve hĺbka podzemnej vody ovplyvňuje hĺbku prechodu hnedého substrátu C do glejového horizontu G. Na území sa vyskytujú tri subtypy: fluvizem modálna, fluvizem glejová a fluvizem karbonátová. Fluvizem modálna je prevládajúcim pôdnym subtypom nivy Žitavy a Hostianskeho potoka. Fluvizem glejová vyplňa lokalitu Sihot' medzi oboma vodnými tokmi, fluvizem karbonátová tvorí lokalitu Tesárska pláň pri ich sútoku a západne od neho.

Ilimerické pôdy

Z ilimerických pôd na území nájdeme pôdny typ hnedozemí. Ide o pôdny typ s profilom A-Bt-C na sprašiach. Patria medzi najúrodnejšie pôdy z vyskytujúcich sa pôdných typov, majú mocnejší humusový horizont, ktorý je spravidla totožný s ornitou. Na minerálne bohatom substráte spraš má mierne kyslú reakciu. Okrem hnedozeme modálnej sa na území s navýšeným úhrnom zrážok vytvorila hnedozem ilimerizovaná, v terénnych depresiách hnedozem oglejená.

Hnedé pôdy

Pre hnedé pôdy je typický proces brunifikácie (alterácie, oxidického zvetrávania). Patria sem pôdy alteračné s dominantným podpovrchovým kambickým Bv horizontom – kambizeme. Sú najrozšírenejším pôdnym typom územia. Nachádzajú sa na silikátových a zmiešaných substrátoch v mierne chladnej až chladnej, vlhkej klimatickej oblasti. Sú charakteristické tenkým ochrickým až melanickým humusovým horizontom a výrazným kambickým B horizontom (vnútro pôdného zvetrávania). Humusový horizont A je hnedastosivý až tmavosivý, jeho mocnosť je od niekoľkých cm až po 15 – 20 cm vo vyšších polohách. Horizont B je žltkastohnedý, hnedý až hrdzavohnedý, obsahuje väčšie množstvo skeletu. Ide prevažne o stredne hlboké alebo hlboké pôdy (najmä na deluviálnych svahoch), na pevných skalných horninách sú plytké. Zrnitostne sú ľahké až stredne ťažké, so stredným až veľkým obsahom skeletu. Nájdeme tu kambizem modálnu, kambizem rendzinovú, kambizem pseudoglejovú a kambizem luvizemnú. Plošne majú najväčšie zastúpenie vo východnej časti územia v podhorí a v zalesnenej časti predhoria.

Hydromorfné pôdy

Z územia do tejto skupiny radíme pseudogleje a gleje. Pseudogleje sú trojhorizontové A-B-C, alebo až štvorhorizontové A-E-B-C pôdy, vyvinuté z rôznych, prevažne nekarbonátových pôdotvorných substrátov v podmienkach premyvneho vodného režimu s prebytkom povrchových, najčastejšie svahových vôd. Z toho dôvodu ich najčastejší výskyt je v úpätných alebo inak zarovnaných partiách svahov, kde pôdotvornými substrátmi sú úpätné svahoviny (kolúviá), zvrstvené terciérne, fluvioglaciálne a iné polygenetické sedimenty. Sú to pôdy na povrchu s tzv. ochrickým (plytkým, svetlým humusovým) Ao-horizontom, pod ktorým môže byť (nie je podmienkou) v dôsledku intenzívneho premyvu vyvinutý svetlejší (svetlosivý) eluviálny hydromorfný En-horizont, ktorý vznikol ochudobnením o vylúhované minerálne a organické koloidy. Pod ním leží mramorovaný Bg-horizont. Jeho prítomnosť je najdôležitejším diagnostickým znakom tejto pôdnej jednotky. Na území sa nachádza pseudoglej modálna, nájdeme ho na alúviu Širočiny a jej pravostranného prítoku.

Gleje sú pôdy s glejovým redukčným G-horizontom do 50 cm od povrchu. Vyplňajú terénne depresie nív v lokalite Hoňovec pri sútoku Hostianskeho potoka a toku Jarky.

Antropické pôdy

Zahŕňajú pôdy kultizemí umelo pretvorené človekom, na území sú vyčlenené na území záhradkárskej osady (viníc) na západe mesta.

Pôdne vlastnosti

Zrornosť

Rozdelenie podľa podielu skeletu a jemnozeme určuje zrnitosťné vlastnosti pôd. Tradične zaužívaná Novákova stupnica je založená na rozdelení skupín podľa percentuálneho podielu ílu v pôde, pričom vymedzil sedem skupín pôd¹²:

Na poľnohospodárskej pôde je nasledovné zastúpenie zrnitosti pôd: ľahšie stredne ťažké pôdy (piesčito-hlinité) – 53 ha, stredne ťažké pôdy (hlinité) – 971 ha, ťažké pôdy (ílovito-hlinité) – 998 ha a veľmi ťažké pôdy (ílovité) – 38 ha.

Tabuľka 26 Novákova stupnica pôdných druhov

pôdny druh	podiel ílu
piesočnaté pôdy	do 10 %
hlinito-piesočnaté pôdy	10 – 20 %
piesočnato-hlinité pôdy	20 – 30 %
hlinité pôdy	30 – 45 %
ílovito-hlinité pôdy	45 – 60 %
hlinito-ílovité pôdy	60 – 70 %
ílovité pôdy	nad 70 %

Skeletnatosť

Indikuje obsah skeletu (častíc nad 2 mm) v pôde. Na poľnohospodárskej pôde nájdeme slabo skeletnaté pôdy (149 ha), stredne skeletnaté pôdy (64 ha), dominujú pôdy bez skeletu až slabo skeletnaté pôdy (1754 ha), rôzne zastúpenie skeletu zastupujú stredne skeletnaté pôdy až silne skeletnaté pôdy (93 ha).

Tabuľka 27 Kategórie skeletnatosti

skeletnatosť	obsah skeletu
slabo skeletnaté pôdy	do 20 %
skeletnaté pôdy	20 – 50 %
silno skeletnaté pôdy	nad 50 %

Hĺbka pôdy

Závisí od vlastností materských hornín, od ich zloženia, miery zvetrávania a erodovateľnosti. Hĺbka pôdy je dôležitá najmä pre vegetáciu, pre ktorú je rozhodujúca možná hĺbka zakorenenia. Uplatňuje sa rozdelenie do piatich skupín podľa hĺbky v cm.

Tabuľka 28 Kategórie hĺbky pôdy

kategória	hĺbka pôdy (cm)
plytké pôdy	do 30
plytké až stredne hlboké pôdy	20 – 40
stredne hlboké pôdy	30 – 60
stredne hlboké až hlboké pôdy	50 – 70
hlboké až veľmi hlboké pôdy	nad 60

¹² Novák, 1949 in: Krajinnoekologický plán mesta Považská Bystrica, 2003

Základné pôdne mapy udávajú tri kategórie hĺbky pôd: m – plytká (do 30 cm), s – stredne hlboká (do 60 cm), h – hlboká (do 120 cm) a veľmi hlboká (nad 120 cm).

PF udáva najväčšiu výmeru hlbokých pôd (1754 ha), zastúpené sú aj stredne hlboké pôdy (122 ha), plytké pôdy (53 ha). Rôzna hĺbka pôdy je na 130 ha.

Zamokrenie

Radia sa sem miesta, ktoré sa vyznačujú povrchovým zamokrením, najmä lokality s priesakmi spodnej vody. Vzhľadom na poľnohospodársky charakter územia bola väčšina lokalít odvodnená hydromelioračnými úpravami.

5.2 Erózia a kompakcia pôdy

Náchylnosť pôdy na fyzickú degradáciu je podrobne popísaná v kapitole C.II.1.4 *Geodynamické javy* správy o hodnotení.

5.3 Chemická degradácia pôd

Chemická degradácia pôd je spôsobená vplyvom rizikových látok anorganickej a organickej povahy z prírodných aj antropických zdrojov, ktoré v určitej koncentrácii pôsobia škodlivo na pôdu, vyvolávajú zmeny jej fyzikálnych, chemických a biologických vlastností, negatívne ovplyvňujú produkčný potenciál pôd, znižujú nutričnú, technologickú a senzorickú hodnotu dopestovaných plodín, alebo negatívne vplyvajú na vodu, atmosféru, ako aj zdravie zvierat a ľudí. Ukazovatele chemickej degradácie pôd sú spracované z Atlasu krajiny, 2002.

V rámci hodnotenia kontaminácie pôd sa riešené územie nachádza v oblasti s relatívne čistými pôdami.

Z hľadiska náchylnosti pôdy na acidifikáciu prevládajú v k. ú. Zlaté Moravce, Prílepy a Hoňovce pôdy na minerálne chudobné substráty náchylné na acidifikáciu.

V rámci odolnosti pôdy proti intoxikácii sa na území mesta Zlaté Moravce (k. ú. Zlaté Moravce, Prílepy a Hoňovce) prejavuje slabá až stredná odolnosť pôdy proti intoxikácii a kompakcii. Odolnosť pôdy proti intoxikácii alkalickou a kyslou skupinou rizikových kovov je stredná.

5.4 Bonita pôdy

Bonita pôdy je podrobne popísaná v kapitole B.I.1.3 *Bonita pôdy* správy o hodnotení.

5.5 Poľnohospodárska pôda

Poľnohospodárska pôda zaberá 2 041,05 ha z celkovej rozlohy riešeného územia, čo predstavuje 75,16 % z celkovej rozlohy územia.

Tabuľka 29 Prehľad druhov pozemkov, ich rozloha a podiel v rámci poľnohospodárskej pôdy

Druh pozemku	K. ú. Zlaté Moravce		k.ú. Prílepy		K. ú. Hoňovce		Zlaté Moravce spolu	
	Rozloha (ha)	Podiel (%)	Rozloha (ha)	Podiel (%)	Rozloha (ha)	Podiel (%)	Rozloha (ha)	Podiel (%)
Orná pôda	1029,25	53,48%	434,75	60,90%	43,81	58,31%	1507,81	55,57%
Vínice	52,86	2,75%	2,06	0,29%	5,68	7,55%	60,59	2,23%
Záhrady	137,43	7,14%	21,62	3,03%		0,00%	159,05	5,86%
Ovocné sady	2,43	0,13%		0,00%		0,00%	2,43	0,09%
Trvalé trávnaté porasty	182,38	9,48%	104,01	14,57%	23,02	30,64%	309,41	11,40%
Nepoľnohospodárska pôda	520,21	27,03%	151,43	21,21%	2,63	3,50%	674,26	24,85%
Celkový súčet	1924,55	100,00%	713,86	100,00%	75,14	100,00%	2713,55	100,00%

Zdroj: vypracované z podkladu KN, 2016

Tabuľka 30 Prehľad druhov pozemkov poľnohospodárskej pôdy, ich rozloha a podiel v rámci poľnohospodárskej pôdy

Druh pozemku	K. ú. Zlaté Moravce		k.ú. Prílepy		K. ú. Hoňovce		Zlaté Moravce spolu	
	Rozloha (ha)	Podiel z PP (%)	Rozloha (ha)	Podiel z PP (%)	Rozloha (ha)	Podiel z PP (%)	Rozloha (ha)	Podiel z PP (%)
Orná pôda	1029,25	73,29%	434,75	77,30%	43,81	60,42%	1507,81	73,94%
Vínice	52,86	3,76%	2,06	0,37%	5,68	7,83%	60,59	2,97%
Záhrady	137,43	9,79%	21,62	3,84%		0,00%	159,05	7,80%
Ovocné sady	2,43	0,17%		0,00%		0,00%	2,43	0,12%
Trvalé trávnaté porasty	182,38	12,99%	104,01	18,49%	23,02	31,75%	309,41	15,17%
Celkový súčet	1404,34	100,00%	562,43	100,00%	72,52	100,00%	2039,29	100,00%

Zdroj: vypracované z podkladu KN, 2016

6 Fauna a flóra – kvalitatívna a kvantitatívna charakteristika, chránené vzácne a ohrozené druhy a biotopy, významné migračné koridory živočíchov.

6.1 Fytogeografické členenie

Podľa fytogeografického členenia (Futák, 1984) sa riešené územie nachádza v oblasti panónskej flóry (*Pannonicum*), obvode eupanónskej xerothermnej flóry (*Eupannonicum*) a oblasti Podunajskej nížiny. Z tohto dôvodu tu možno zaznamenať prevahu teplomilnejších prvkov flóry, ktoré sem prenikajú od juhu. Vlastné centrum územia panónskej flóry sa však nachádza podstatne južnejšie a sledované územie sa nachádza na okraji tejto oblasti. Zo severu sem zasahujú pohorím Tribeč a Pohronský Inovec.

Tabuľka 31 Fytogeografické členenie

Číslo	Fytogeografická oblasť	Fytogeografický obvod	Fytogeografický okres
6	Oblasť panónskej flóry (<i>Pannonicum</i>)	Obvod eupanónskej xerothermnej flóry (<i>Eupannonicum</i>)	Podunajská nížina

Zdroj: Fytogeografické členenie, J. Futák, 1980

6.2 Potenciálna prirodzená vegetácia

Charakterizujeme ju ako vegetáciu, ktorá by sa na danom území vyvinula v prípade, ak by na danom území nepôsobil človek svojou činnosťou. Maglocký (2002) v Atlase krajiny Slovenskej republiky (2002, mierka 1 : 500 000) udáva nasledovné jednotky:

- U – jaseňovo-brestovo-dubové lesy v povodiach riek (tvrdé lužné lesy) (podzväz *Ulmenion* Oberdorfer 1953),
- C – karpatské dubovo-hrabové lesy (asociácia *Carici pilosae-Carpinetum* Neuhäusl et Neuhäuslová-Novotná 1964),
- Qc – dubové a cerovo-dubové lesy (asociácia *Quercetum petraeae-cerris* Soó 1957 s. l.).

Tvrdé lužné lesy zahŕňajú vlhkomilné a mezohygrofilné lesy, rastúce na aluviálnych naplaveninách pozdĺž vodných tokov: Ide predovšetkým o jaseňovo-brestové a dubovo-brestové lesy, patriace do podzväzu *Ulmenion*. Na ich vývoj a štruktúru má rozhodujúci vplyv vodný režim, v spojení s pôdnymi vlastnosťami. Zo stromov bývajú zastúpené jaseň úzkolistý (*Fraxinus angustifolia*), dub letný (*Quercus robur*), brest hrabolitý (*Ulmus minor*), jaseň štíhly (*Fraxinus excelsior*), javor poľný (*Acer campestre*), čremcha strapcovitá (*Padus avium*) a dreviny mäkkých lužných lesov, najmä topoľ biely (*Populus alba*), topoľ čierny (*Populus nigra*), jelša lepkavá (*Alnus glutinosa*) a viaceré druhy vrb. V krovinnom poschodí, ktoré býva dobre vyvinuté, s vysokou pokryvnosťou, sa uplatňujú svíb krvavý (*Swida sanguinea*), zob vtáči (*Ligustrum vulgare*), bršlen európsky (*Euonymus europaea*), druhy rodu hloh (*Crataegus* sp. div.) a i. Bylinný podrast je druhovo relatívne bohatý, k typickým druhom patria: mrvica lesná (*Brachypodium sylvaticum*), čarovník parížsky (*Circaea lutetiana*), blyskáč cibulkonosný

(*Ficaria bulbifera*), kuklík mestský (*Geum urbanum*), kozonoha hostcová (*Aegopodium podagraria*) a ďalšie. Jednotka v území zaberá celú zvyšnú časť nivy rieky Žitava a Hostianskeho potoka, ide o pomerne veľké plochy.

V stromovom poschodí dubovo-hrabových lesov karpatských prevládajú dub zimný (*Quercus petraea*) a hrab obyčajný (*Carpinus betulus*), často sú zastúpené aj javor poľný (*Acer campestre*), lipa malolistá (*Tilia cordata*), lipa veľkolistá (*Tilia platyphyllos*) a čerešňa vtáčia (*Cerasus avium*), z krov zemolez obyčajný (*Lonicera xylosteum*), svíb krvavý (*Swida sanguinea*), lieska obyčajná (*Corylus avellana*), zob vtáči (*Ligustrum vulgare*), hloh jednosemenný (*Crataegus monogyna*), hloh obyčajný (*Crataegus laevigata*). V bylinnom poschodí sú významné *Carex pilosa*, *Dactylis polygama*, *Galium schultesii*, taxóny z okruhu *Ranunculus auricomus* agg., *Stellaria holostea*. Jednotka väčšinou nadväzuje na lužné lesy nížinné.

Do jednotky dubovo-cerových lesov sú zaradené xerotermofilné dubové lesy na alkalických podlahách v strednej Európe. Viazu sa najmä na ilimerizované hnedozeme na sprašových príkrovoch alebo na degradované černozeme na sprašiach. Pôdy sú sezónne vysychavé, ťažké, mierne kyslé až kyslé. Dominantou v týchto porastoch je dub cerový (*Quercus cerris*), ďalej sa vyskytujú dub žltkastý (*Quercus dalechampii*), dub sivozelený (*Quercus pedunculiflora*), niekedy aj dub zimný (*Quercus petraea*) a dub letný (*Quercus robur*). Z ďalších drevín sa v stromovom poschodí vetrúsené vyskytujú javor poľný (*Acer campestre*), javor tatársky (*Acer tataricum*), lokálne aj jaseň mannový (*Fraxinus ornus*). Krovinné poschodie býva pomerne bohaté, tvorené najmä druhmi zob vtáči (*Ligustrum vulgare*), drieň obyčajný (*Cornus mas*), svíb krvavý (*Swida sanguinea*), slivka trnková (*Prunus spinosa*), ruža galská (*Rosa galica*), rešetliak prečisťujúci (*Rhamnus cathartica*), hloh obyčajný (*Crataegus laevigata*), hloh krivokališný (*Crataegus curvisepala*). V bylinnom poschodí sa vyskytujú ostrica horská (*Carex montana*), nátržník biely (*Potentilla alba*), lipnica úzkolistá (*Poa angustifolia*), hrachor čierny (*Lathyrus niger*), kosienka farbiarska (*Serratula tinctoria*), králik chocholaty (*Pyrethrum corymbosum*), iskerník mnohokvetý (*Ranunculus polyanthemus*), vika kašubská (*Vicia cassubica*), waldsteinia kuklíková (*Waldsteinia geoides*), prvosienka jarná šedá (*Primula veris* subsp. *canescens*), medunica medovkolistá (*Melittis melissophyllum*). V území sa táto jednotka vyskytuje vo viacerých, prevažne menších ostrovcích Žitavskej pahorkatiny.

V lesníckej terminológii je lesný typ základnou rekonštruovanou jednotkou predstavujúcou typ trvalých ekologických podmienok, čiže stanovištný typ. Je to súbor typu prírodnej geobiocenózy a všetkých od neho vývojovo pochádzajúcich, rôznym spôsobom a do rôzneho stupňa zmenených geobiocenóz a ich vývojových štádií na stanovištiach pôvodnej prírodnej geobiocenózy. Na zvyškových lesných pozemkoch sú prirodzené podmienky pre nasledovné lesné typy: suchá hrabová dúbava (1310), lipnicová hrabová dúbava na spraši (1306), lipnicová hrabová dúbava na rôznych horninách (1311), deluviálna nitrofilná buková dúbava (2315), drieňová dúbava s dubom plstnatým (1602), produkčná hrabová dúbava na spraši (1308).

Priestorová štruktúra vegetácie

Vzhľadom na antropogénny pôvod súčasnej štruktúry vegetácie je vhodné umiestniť danú stať do kapitoly súčasnej krajinej štruktúry, avšak pre lepší prehľad pri syntézach biotických komplexov ju hodnotíme v rámci analýzy biotopov. Pre potrebu analýzy priestorového usporiadania vegetácie sme využili ortofotosnímky skúmaného územia, z ktorého sme v prostredí GIS vyseletovali krajinnú vegetáciu. Vznikla nám štruktúra polygónov rôznych tvarov. Pre ďalšie hodnotenie bioty územia nám poslúži i ako podklad na selekciu významných biokoridorov územia.

Prvé rozdelenie chápeme v zmysle delenia tvarov na plochu, líniu a bod. Plochu chápeme ako viacetážový porast vegetácie, radíme sem lesné porasty a skupiny stromov s rozlohou nad 200 m². Líniovú vegetáciu vyčleňujeme na základe dĺžky a excentricity polygónu (pomer obsah : obvod). Za hraničnú hodnotu sme využili šírku línie, kde sa začína prejavovať prechod medzi okrajovým efektom plošky a výskytom „druhov stredy“, čo je podľa Formana a Godrona (1993) približne 12 m. Línie sme vnútorne rozdelili na línie prirodzené (sprievodná vegetácia tokov, medze) a umelé (sprievodná vegetácia komunikácií, vetrolamy). Podľa medzernatosti ich členíme na súvislé a medzernaté, pričom

prerušenia pri súvislých nie sú dlhšie ako násobok výšky porastu a dĺžka medzier je menšia ako 30 % z celkovej dĺžky línie. Body predstavujú v krajine solitérne stromy a kroviny s rozlohou do 200 m².

6.3.1 Lesná vegetácia

Lesné pozemky patria do LHC Žitavany, program starostlivosti o lesy (PSoL) GS 028 Topoľčiansky a Žitavany bol schválený v roku 2013. Z lesných dielcov sú charakterizované ako ochranné lesy JPRL 197B, 198C, 200A, 201 ako lesy na mimoriadne nepriaznivých stanovištiach. Plošne zaberajú 30,14 ha.

Plochy lesov podľa údajov Národného lesníckeho centra k roku 2016 tvoria 103,08 ha, čo predstavuje 3,8 % lesnatosť územia. Lesné pozemky sa nachádzajú len v k.ú. Prílepy. V rámci kategórií lesov sa v území vyskytujú 2 kategórie lesa v zmysle zákona č. 326/2005 Z. z. o lesoch:

- Hospodárske lesy – hospodárenie je zamerané predovšetkým na vysokú a kvalitnú produkciu drevnej hmoty pri súčasnom zabezpečovaní ostatných verejnoprospešných funkcií lesov.
- Ochranné lesy - Hlavným dôvodom pre tvorbu a vyhlasovanie ochranných lesov sú nepriaznivé podmienky pre rast a vývoj porastu (ide o nepriaznivé ekologické pomery). Príčinou nepriaznivých podmienok je niektorý z ekologických činiteľov (pôda, klíma a pod.) alebo nepriaznivé usporiadanie a súčasné pôsobenie viacerých činiteľov.

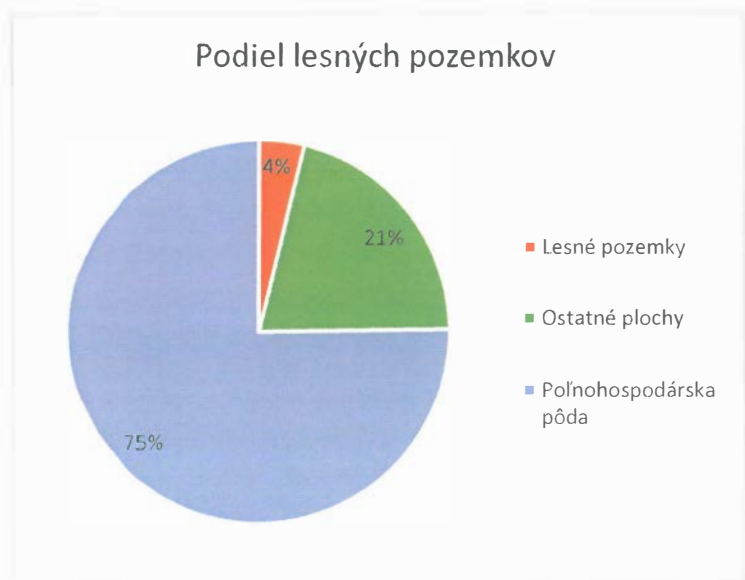
V rámci celého územia mesta predstavujú hospodárske lesy 64,55 ha (64,31 %), ochranné lesy 35,82 ha (35,69 %).

Tabuľka 32 Prehľad lesných pozemkov v katastrálnych územiach Zlaté Moravce, Prílepy a Hoňovce

Druh pozemku	K. ú. Zlaté Moravce		k.ú. Prílepy		K. ú. Hoňovce		Zlaté Moravce spolu	
	Rozloha (ha)	Podiel z PP (%)	Rozloha (ha)	Podiel z PP (%)	Rozloha (ha)	Podiel z PP (%)	Rozloha (ha)	Podiel z PP (%)
Lesné pozemky		0,00%	103,08	14,42%		0,00%	103,08	3,80%
Ostatné plochy	520,34	27,03%	48,36	6,76%	2,65	3,52%	571,34	21,04%
Poľnohospodárska pôda	1404,93	72,97%	563,48	78,82%	72,64	96,48%	2041,05	75,16%
Celkový súčet	1925,27	100,00%	714,91	100,00%	75,29	100,00%	2715,48	100,00%

Zdroj: Národné lesnícke centrum, stav k 2016

Graf 5 Podiel lesných pozemkov

Tabuľka 33 Prehľad kategórií lesov

Hospodárske lesy		Ochranné lesy		Celkovo Rozloha	Celkovo Podiel
Rozloha	Podiel	Rozloha	Podiel		
64,55	64,31%	35,82	35,69%	100,37	100,00%

Zdroj: Národné lesnícke centrum, stav k 2016

6.3.2 Sídlná vegetácia

Z hľadiska kategorizácie zelene podľa funkčného typu má mesto Zlaté Moravce zastúpené nasledovné funkčné typy zelene:

Verejná zeleň

- Mestský park Park Janka Kráľa,
- park pri Mauzóleu rodiny Migazzi
- Park pri hrobke a Park mládeže,
- aleje na Námestí A. Hlinku, aleje na Hviezdoslavovej, Bernolákovej, Tolstého, Kollárovej ulici a pod.

Zeleň bytových a rodinných domov

- zeleň bytových domov – nová zástavba
- zeleň rodinných domov

Zeleň pri občianskej vybavenosti

- zeleň v areáli nemocnice a gymnázia,
- zeleň v Chyzerovciach je to najmä oblasť od Hurbanovej ulice k alúviu Žitavy.
- zeleň základnej občianskej vybavenosti
- rekreačná a športová zeleň
- zeleň kúpalísk
- zeleň školských zariadení vyššieho stupňa
- zeleň zdravotných zariadení
- zeleň kultúrnych zariadení
- zeleň ostatnej OV
- zeleň cintorínov

Špeciálna zeleň (ochranná zeleň)

- priemyselná ochranná zeleň
- poľnohospodárska ochranná zeleň
- zeleň dopravných komunikácií

Hospodárska zeleň

- individuálna hospodárska zeleň
- záhradkárske osady

Zeleň v záujmovom území

- individuálna hospodárska zeleň
- záhradkárske osady

Sídelná zeleň je popísaná v smernej časti ÚPN-M Zlaté Moravce v kapitole 12.7.5 Sídelná zeleň.

6.4 Živočíšstvo

Živočíchy skúmaného územia je možné začleniť v rámci zoogeografie podľa nasledujúcej tabuľky.

Tabuľka 34 Zoogeografické začlenenie skúmaného územia

Terestrický biocyklus	
Oblasť	Paleoarktis
podoblasť	Eurosibírska
provincia	Stepí
úsek	Panónsky
Limnický biocyklus	
oblasť	Paleoarktis
podoblasť	Euromediterránna
provincia	Pontokaspická
úsek	Severopontický
okres	Podunajský
časť	Stredoslovenská

Zdroj: Atlas krajiny SR, 2002

Stav živočíchov dotknutého územia je odrazom činnosti človeka, najmä odlesnenia, kolektivizácie, mechanizácie, chemizácie poľnohospodárstva ako aj priemyselnej činnosti. S tým súviselo rozorávanie medzí, likvidácia remízok a hájov, vytváranie monokultúr, regulácia tokov, čo negatívne ovplyvnilo druhové bohatstvo dnešnej fauny. Tú dnes reprezentujú výlučne druhy viazané na poľnohospodársky využívané územia a urbanizované územia.

Živočíšne spoločenstvá mesta tvoria živočíchy, ktoré pôvodne žili na poliach a na okrajoch lesov. Tie, ktoré sa natrvalo usadili v ľudských sídliskách, nazývame synantropné. Z ekologického hľadiska ich môžeme rozdeliť na niekoľko skupín:

- vonkajšie a vnútorné parazity zvierat a človeka (červy, vši, komáre, muchy),
- druhy, ktoré robia značné škody na zariadení a zásobách potravín - viaceré druhy mravcov, múčiar obyčajný (*Tenebrio molitor*), moľa šatná (*Tineola biselliella*), zrnár čierny (*Calandra granaria*), zniarka hrachová (*Bruchus pisorum*) a zo stavovcov najmä myš domáca (*Mus musculus*), potkan obyčajný (*Sturnus vulgaris*), hraboš poľný (*Microtus arvalis*), škorec obyčajný (*Sturnus vulgaris*), vrabec domáci (*Passer domesticus*),
- druhy zalietajúce do intravilánu za potravou - jastrab krahulec (*Accipiter nisus*) a sokol myšiár (*Falco tinnunculus*) v zimných mesiacoch zalietajú na sídliská za drobnými spevavcami, občas zabľúdi za holubmi i jastrab veľký (*Accipiter gentilis*). Ďalej do mesta zalietajú čajky smeživé (*Larus ridibundus*), havrany (*Corvus frugilegus*) a straky (*Pica pica*), ktoré vyhľadávajú odpadky na smetiskách. Chochláče severské (*Bombus c. garrulus*) prilietajú nepravidelne a vo veľkých krdľoch požierajú plody hloží, jabloní alebo jarabiny v stromoradiach ulíc. Na rumoviskách vyzobávajú semená burín čičky (*Carduelis spinus*), hýle (*Pyrrhula pyrrhula*), zelienky (*Carduelis chloris*) a stehlíky (*Carduelis carduelis*). Zo skupiny stavovcov v meste príležitostne získavajú potravu i líšky (v júni 1982 dokonca opakovane na Leninovej ulici), v kurínoch a v klietkach domácich králikov šarapatia lasice (*Mustela sp.*) a tchor obyčajný (*Putorius putorius*),
- veľkú skupinu tvoria vtáky, ktoré si budujú hniezda na domoch alebo v ich blízkosti. Dnešnému prostrediu na sídliskách sa najlepšie prispôbili belorítka obyčajné (*Delichon urbica*), na rozdiel od lastovičiek (*Hirundo rustica*). V novostavbách, v rozličných skládkach materiálu a kamenia bežne hniezdi žltouchvost domový (*Phoenicurus ochruros*) a skalíarik sivý (*Oenanthe oenanthe*), v uličných stromoradiach a záhradách najčastejšie hniezdi stehlík obyčajný (*Carduelis carduelis*), hrdlička záhradná (*Streptopelia decaocto*), škorec obyčajný

(*Sturnus vulgaris*), drozd čierny (*Turdus merula*), kanárik poľný (*Serinus serinus*), konôpka obyčajná (*Acanthis cannabina*) a celkom výnimočne glezg obyčajný (*Coccothraustes coccothraustes*), napríklad v parku na námestí,

- druhy, ktoré sa vyskytujú v ľudských obydliach a ich okolí celkom nezávisle od človeka. Sú to väčšinou druhy s maximom aktivity v noci, napríklad ropucha obyčajná (*Bufo bufo*), ropucha zelená (*Bufo viridis*) a netopiere (*Pipistrellus pipistrellus*, *Myotis myotis*).

Pohronský Inovec a Tríbeč

Množstvo a druhové zastúpenie živočíchov v pohoriach Tríbeč a Pohronský Inovec ovplyvňujú základné geomorfologické, klimatické a chronologické faktory – veľká časť územia patrí do zóny listnatých lesov eurosírskej oblasti a sčasti do lesostepnej zóny panónskej oblasti. Je veľmi rozmanité. Z obojživelníkov sú najznámejšie a zároveň chránené salamandra škvrnitá, mlok veľký a hrebenatý, ropucha obyčajná a bradavičnatá, rosnička zelená. Z plazov to je hlavne užovka stromová a mlok lá mavý. Môžeme tu nájsť jastraba veľkého a krahulca, myšiaka hôrneho a včelára obyčajného. Tieto tri druhy patria medzi dravce. Z čeľade sov sa tu vyskytujú výr skalný, výrik obyčajný, sova obyčajná, myšiarka ušatá, kuvik obyčajný a kuvičok vrabčí. Zo spevavcov sú tu slávik obyčajný, sýkorka chochlatá, skaliar pestrý, penica jarabá, trasochvost horský a vrchárka modrá. Okrem toho tu žijú aj žlny, vrabce, tesáre čierne, bažanty obyčajné a vlhy obyčajné a veľa ďalších. Potom sa tu vyskytuje aj nespočetné množstvo hmyzu, mäkkýšov a hlodavcov.

Lesy poskytujú vhodné životné prostredie pre divé mačky, jelene, srnce, daniely a muflóny, pasrnce bielochvosté a aj diviaky lesné, pre množstvo drobných hlodavcov a takisto pre ježa východoeurópskeho.

Alúvium Žitavy

Výskyt vodných živočíchov ovplyvňuje hlavne rieka Žitava a jej prítoky. Najpočetnejšiu skupinu tvorí hmyz. Pri vode môžeme vidieť šidlá, vážky, alebo potočníky, na vodnej hladine sa pohybujú vodnáre, korčuliarky obyčajné a potápniky. Na lúkach a poliach nájdeme v lete kobyľky, koníky hnedé, cvrčky a bystrušky, zo zeme vychádzajúce chrústy a zriedkavo aj roháče. V lesoch je to lykožrút smrekový, ktorý spôsobuje veľké škody. Dvojkridly hmyz zastupujú hlavne čmeliaky, osy, mravce, rôzne druhy múch, ovady a komáre. V letnom období dosahujú významný výskyt aj kliešte. Z motýľov sú to rôzne druhy babôčok, dúhovcov, obaľovačov a spriadačov.

V rybníkoch sa vyskytujú kapre, karasy, šľuky i sumce, v tečúcich vodách je možné vidieť pľze, jalce a aj pstruhy. Kedysi bolo bežné vidieť aj raka riečneho, jeho výskyt je však v súčasnosti bohužiaľ skôr výnimočný. Z obojživelníkov je možné spomenúť rosničku zelenú, skokana a ropuchu, niekedy salamandru škvrnitú. Na krovinatých stráňach môžeme vidieť jašterice a slepúchy, z plazov sa tu vyskytuje užovka, no aj jedovatá vretenica obyčajná.

Na prítomnosť vodného toku a rybníkov je naviazané vodné vtáctvo – kačice divé, labute, volavky, bociany biele i čierne. Skupinu dravých vtákov tvoria jastraby, myšiaky hôrne, kane i haje tmavé. Zo spevavcov sa tu vyskytujú lastovičky, strnádky, stehlíky a sýkorky, v lesoch sú to kukučky, d'atle, žlny i sojky. Na jar si na čerešniach pochutnávajú drozdy i škorce, na jeseň je možné vidieť nad poliami krdle vrán a havranov a na poliach bažanty a jarabice. V noci je bežné počuť sovu, kuvika, alebo vidieť rôzne druhy netopierov.

7. Krajina - štruktúra, typ, scenéria, stabilita a ochrana

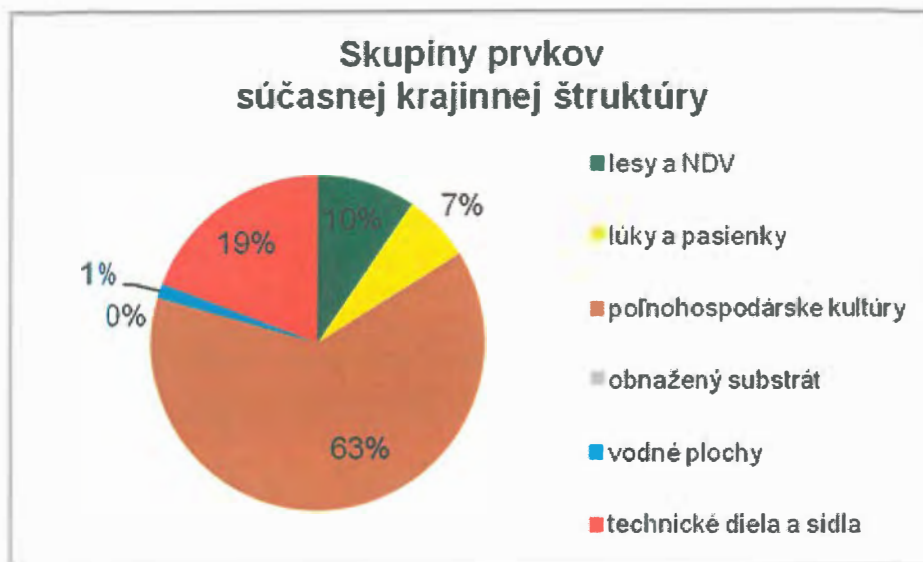
7.1 Súčasná krajinná štruktúra

Súčasná krajinná mozaika je súbor prirodzených a človekom čiastočne alebo úplne pozmenených dynamických systémov. Druhotná krajinná štruktúra vznikla na prvotnej pôsobení prírodných síl a hospodárskej činnosti človeka. Tvoria ju priestorovo rozložené prvky krajiny, ktoré vznikli zmenou pôvodnej krajinnnej štruktúry. Viaz sa k určitému časovému úseku. Pre jej súčasné priestorové usporiadanie je vhodné využitie aktuálnych ortofotosnímkov s dostatočne vysokým rozlíšením. Možno povedať, že súčasná (sekundárna) štruktúra krajiny (SKŠ) je vyjadrením vzťahov medzi krajinnými zložkami a ekologickými faktormi v podobe krajinných prvkov. Krajinné prvky sú rozdelené do šiestich

základných skupín (Ružička, 2000): skupina lesných prvkov, skupina lúčnych a pasienkových prvkov, skupina prvkov poľnohospodárskych kultúr, skupina prvkov skál a surových pôd, skupina vodných prvkov a skupina technických diel a sídiel. Skupinu lesných, lúčnych a pasienkových prvkov chápeme ako reálnu vegetáciu.

Na základe plošného vyjadrenia jednotlivých prvkov je v nasledujúcom grafe uvedené zastúpenie prvkov súčasnej krajinnej štruktúry. Uvedená charakteristika nám slúži k analýze pomeru pozitívnych a negatívnych prvkov v krajine na stanovenie miery stability územia.

Graf 6 Súčasná krajinná štruktúra

Lesná a nelesná vegetácia

Lesy predstavujú pôvodnú skupinu krajinných prvkov, hoci majú v súčasnosti značne pozmenený ráz. Táto skupina obsahuje okrem súvislých lesných plôch aj nelesnú (rozptýlenú) drevinovú vegetáciu. Sumárne ich radíme medzi reálnu vegetáciu. Rátame sem aj ovocné sady, ostatnú vegetáciu hodnotíme ako vegetáciu intravilánu, ktorú vyhodnocujeme samostatne.

Lesné pozemky zaberajú 103,7 ha (3,82 % územia), celkový vekový priemer porastov v lesných dielcoch je 54 roka. Najstaršie porasty majú 75 rokov, sú to cerové dubiny v dielci 189. Najvyššie jedince sú jasene štíhle v lesnom dielci 202a (26 m), nasledujú borovice čierne a lesné v rovnakom dielci (24 m). Nepôvodné borovice čierne v dielcoch 188 a 197b a borovica lesná v dielci 199 dosahujú výšku 22 m.

Prevádzkové súbory charakterizujú súčasné drevinové zloženie porastov (fytocenózu), v lesných dielcoch nájdeme: cerové dubiny semenného pôvodu (41), agátiny (78), cerové dubiny nepravé kmeňoviny (42), dubiny nepravé kmeňoviny (32), boriny s listnáčmi (30), dubiny s ihličnanmi (37), dubiny semenného pôvodu (31).

Plošne najviac zastúpené sú dubiny a cerové dubiny ha. Ich priemerný vek je 72, resp. 67,5 roka, najstaršie majú 75 rokov.

NDV voľnej krajiny

Nelesná drevinová vegetácia (NDV) patrí k plošne významnému krajinnému prvku, ktorý sa dlhodobo formoval ako výsledok hospodárenia v krajine. NDV sme rozdelili na maloplošné porasty drevín a krovín (lesíky, skupinky drevín a solitéry), líniovú drevinovú vegetáciu, medze a brehovú porasty drevín. Špecifickú skupinu tvorí vegetácia záhradkárskeho osád a viníc, hodnotíme ich ako prvky poľnohospodárskych kultúr.

Lesíky a remízky

V území sa okrem lesných porastov, ktoré charakterizujeme v osobitnej kapitole, vyskytujú aj menšie lesíky, remízky a skupiny drevín. Druhovú zloženie týchto porastov do značnej miery závisí od veľkosti lesíka, jeho veku a spôsobu vzniku – najmä či ide o zvyšok pôvodne rozsiahlejších lesných porastov alebo vznikol v nedávnej minulosti zarastaním odlesnenej časti územia.

V stromovom poschodí sú časté hrab obyčajný (*Carpinus betulus*), javor poľný (*Acer campestre*), čerešňa vtáčia (*Cerasus avium*), dub mnohoplodý (*Quercus polycarpa*), slivka domáca (*Prunus domestica*), vrbá rakytová (*Salix caprea*), hruška obyčajná (*Pyrus communis* agg.), lipa malolistá (*Tilia cordata*), topoľ čierny (*Populus nigra*), vrbá krehká (*Salix fragilis*), vrbá biela (*Salix alba*), buk lesný (*Fagus sylvatica*) a jaseň štíhly (*Fraxinus excelsior*). V krovinnom poschodí sú to najmä hloh jednozemenný (*Crataegus monogyna*), svíb krvavý (*Cornus sanguinea*), lieska obyčajná (*Corylus avellana*), zob vtáčí (*Ligustrum vulgare*), javor poľný (*Acer campestre*), ostružina ožinová (*Rubus fruticosus* agg.), slivka trnková (*Prunus spinosa*), ruža šípová (*Rosa canina* agg.), plamienok plotný (*Clematis vitalba*), baza čierna (*Sambucus nigra*), kalina siripútková (*Viburnum lantana*), kalina obyčajná (*Viburnum opulus*), drieň obyčajný (*Cornus mas*) a bršlen európsky (*Euonymus europaeus*). V bylinnom poschodí sa vyskytujú väčšinou lesné druhy, najmä do okrajov a svetlejších častí prenikajú aj druhy z lúčnych porastov. Najčastejšie byliny v týchto porastoch sú prhlava dvojdomá (*Urtica dioica*), kuklík mestský (*Geum urbanum*), mrvica lesná (*Brachypodium sylvaticum*), jahoda obyčajná (*Fragaria vesca*), kopytník európsky (*Asarum europaeum*), kozonoha hostcová (*Aegopodium podagraria*), marinka voňavá (*Asperula odorata*), reznáčka laločnatá (*Dactylis glomerata*), pľúcnik lekársky (*Pulmonaria officinalis*) a zbehovec plazivý (*Ajuga reptans*). Z ostatných zaujímavých (typických alebo vzácnejších) druhov sa, i keď v menšej miere, vyskytujú: kamienkovec modropurpurový (*Buglossoides purpureocaeruleum*), ostrica chlpatá (*Carex pilosa*), šalvia lepkavá (*Salvia glutinosa*), hrachor jarný (*Lathyrus vernus*), iskerník chlpatý (*Ranunculus lanuginosus*), medunica medovkolistá (*Melittis melissophyllum*) a pod.

Medzi najvýznamnejšie lokality radíme plošne najrozsiahlejšie porasty severne od areálu tehelní, ide o dva samostatné polygóny – severne od zberného dvora a severne od záhradkárskej osady. Druhá významná lokalita je situovaná popri cestnej komunikácii I/65 v Čiernej doline.

Medze

Predstavujú výrazný typ mimolesnej drevinnej vegetácie. Ich druhové zloženie je značne ovplyvnené ich šírkou a zapojenosťou drevinného porastu. V úzkych a menej zapojených medziach majú značné zastúpenie svetlomilné druhy, nachádzajú sa tu často aj typické lúčne druhy. V širších porastoch s vysokou pokryvnosťou stromového poschodia sa druhové zloženie bylinného poschodia blíži lesným porastom, v takýchto porastoch má bylinné poschodie zvyčajne malú pokryvnosť. Medze môžu byť významné z hľadiska zachovania diverzity krajiny, vrátane taxonomickej.

V medziach záujmového územia sa zo stromov najčastejšie vyskytujú: javor poľný (*Acer campestre*), slivka domáca (*Prunus domestica*), hrab obyčajný (*Carpinus betulus*), čerešňa vtáčia (*Cerasus avium*), hruška obyčajná (*Pyrus communis* agg.), jablň domáca (*Malus domestica*), orech kráľovský (*Juglans regia*) a vrbá rakytová (*Salix caprea*). Z krovín sú časté svíb krvavý (*Swida sanguinea*), hloh jednozemenný (*Crataegus monogyna*), slivka trnková (*Prunus spinosa*), ostružina ožinová (*Rubus fruticosus* agg.), ruža šípová (*Rosa canina* agg.), plamienok plotný (*Clematis vitalba*), lieska obyčajná (*Corylus avellana*), zob vtáčí (*Ligustrum vulgare*), baza čierna (*Sambucus nigra*), bršlen európsky (*Euonymus europaeus*) a kalina siripútková (*Viburnum lantana*), z menej zastúpených druhov sú významné drieň obyčajný (*Cornus mas*), lykovec obyčajný (*Daphne mezereum*), jarabina brekyňová (*Sorbus torminalis*), dráč obyčajný (*Berberis vulgaris*), ruža galská (*Rosa gallica*) a klokoč perovitý (*Staphylea pinnata*). V medziach sa vyskytujú viaceré nepôvodné dreviny ako sú agát biely (*Robinia pseudacacia*), javor jaseňolistý (*Acer negundo*) alebo kustovníca cudzia (*Lycium barbarum*). Bylinné poschodie je rôznorodé, najčastejšie boli zistené druhy prhlava dvojdomá (*Urtica dioica*), ovsík vyvýšený (*Arrhenatherum elatius*), kuklík mestský (*Geum urbanum*), reznáčka laločnatá (*Dactylis glomerata*), rebríček myší (*Achillea millefolium* agg.), pichliač roľný (*Cirsium arvense*), jahoda

obyčajná (*Fragaria vesca*), lipkavec mäkký (*Galium mollugo* agg.), repík lekársky (*Agrimonia eupatoria*), palina obyčajná (*Artemisia vulgaris*), kopytník európsky (*Asarum europaeum*), pýr plazivý (*Agropyron repens*), mrvica lesná (*Brachypodium sylvaticum*). Z ďalších druhov možno spomenúť taxóny nadutica bobuľnatá (*Cucubalus baccifer*), krtičník tŕňomilný (*Scrophularia umbrosa*), orlíček obyčajný (*Aquilegia vulgaris*), ostrica previsnutá (*Carex pendula*), oman pravý (*Inula helenium*), ľalia zlatohlavá (*Lilium martagon*), vstavač bledý (*Orchis pallens*) a sezel ročný (*Seseli annuum*).

V poľnohospodárskej krajine sú vyvinuté v menšej miere, mozaika je zachovanejšia v podhorí lesných komplexov vo východnej časti územia.

Brehové porasty vodných tokov

Brehové porasty vodných tokov sú mimoriadne dôležitým typom vegetácie v krajine - jednak ako stanovište značného počtu druhov, jednak ako krajinné prvky s vysokou vodivosťou, slúžiace pre šírenie a pohyb rastlín i živočíchov. Patria k mokradným ekosystémom, ktoré sú jedným z ohrozených typov ekosystémov, ktorým je v poslednom čase venovaná zvýšená pozornosť. V území je najväčším vodným tokom rieka Váh, ostatné vodné toky možno zaradiť k bystrinám až potokom.

V brehových porastoch Žitavy a Hostianskeho potoka sú zo stromov najviac zastúpené topoľ čierny (*Populus nigra*), vrbica biela (*Salix alba*), vrbica krehká (*Salix fragilis*) a ich kríženec *Salix x rubens*, jelša lepkavá (*Alnus glutinosa*), jaseň štíhly (*Fraxinus excelsior*), čerešňa vtáčia (*Cerasus avium*), z ostatných druhov je zaujímavejším výskyt vrby sivej (*Salix eleagnos*) a jelše sivej (*Alnus incana*). Z krov sú najčastejšie ostružina ožinová (*Rubus fruticosus* agg.), vrbica purpurová (*Salix purpurea*), svíb krvavý (*Swida sanguinea*), chmeľ obyčajný (*Humulus lupulus*), hloh jednozemenný (*Crataegus monogyna*), pivojka plotná (*Calystegia sepium*), ruža šípková (*Rosa canina* agg.), baza čierna (*Sambucus nigra*), plamienok plotný (*Clematis vitalba*), z ostatných druhov napr. vrbica trojtyčinková (*Salix triandra*). V bylinnom poschodí sa najčastejšie vyskytujú lesknica trsteníkovitá (*Phalaris arundinacea*), prhľava dvojdomá (*Urtica dioica*), mäta dlholistá (*Mentha longifolia*), hluchavka škvrnitá (*Lamium maculatum*), vrbica vrbolistá (*Lythrum salicaria*), mydlíca lekárka (*Saponaria officinalis*), reznáčka laločnatá (*Dactylis glomerata*), kuklík mestský (*Geum urbanum*) a iskerník plazivý (*Ranunculus repens*), z ostatných zaujímavejších druhov sú to: valeriána lekárka (*Valeriana officinalis*), kosatec žltý (*Iris pseudacorus*), pálka širokolistá (*Typha latifolia*) a šiřák vrúbkovaný (*Scutellaria galericula*).

Stav brehových porastov ostatných vodných tokov v značnej miere závisí od toho, či boli upravované alebo nie. Pri upravených vodných tokoch je väčšinou kvalita brehových porastov podstatne nižšia ako v prípade neupravovaných vodných tokov. Niektoré vodné toky v území boli tvrdými technickými úpravami doslova skanalizované, drevinné porasty bývajú často úplne odstránené alebo sú nahradené alejou ovocných drevín, bylinné poschodie býva v takýchto prípadoch buď kosené a blíž sa svojím druhovým zložením lúčnym porastom alebo kosené nie je a v takých prípadoch býva pomerne často zruderizované, najmä v blízkosti sídel a priamo v nich.

V stromovom poschodí menších vodných tokov sú najčastejšie jelša lepkavá (*Alnus glutinosa*), vrbica krehká (*Salix fragilis*), javor poľný (*Acer campestre*), hrab obyčajný (*Carpinus betulus*), jaseň štíhly (*Fraxinus excelsior*), vrbica rakytová (*Salix caprea*), slivka domáca (*Prunus domestica*) a čerešňa vtáčia (*Cerasus avium*), v krovinnom poschodí svíb krvavý (*Swida sanguinea*), baza čierna (*Sambucus nigra*), ostružina ožinová (*Rubus fruticosus* agg.), hloh jednozemenný (*Crataegus monogyna* agg.), lieska obyčajná (*Corylus avellana*), kalina obyčajná (*Viburnum opulus*), zob vtáčí (*Ligustrum vulgare*), pivojka plotná (*Calystegia sepium*) a bršlen európsky (*Euonymus europaeus*). Z menej častých druhov sa vyskytujú napr. vrbica popolavá (*Salix cinerea*), vrbica purpurová (*Salix purpurea*), kalina siripútková (*Viburnum lantana*) a drieň obyčajný (*Cornus mas*). Charakter bylinného poschodia určujú najmä prhľava dvojdomá (*Urtica dioica*), kozonoha hostcová (*Aegopodium podagraria*), hluchavka škvrnitá (*Lamium maculatum*), mrvica lesná (*Brachypodium sylvaticum*), konopáč obyčajný (*Eupatorium cannabinum*), iskerník plazivý (*Ranunculus repens*), pakost lúčny (*Geranium pratense*), zbehovec plazivý (*Ajuga reptans*), pichliač zelinný (*Cirsium oleraceum*), zádušník brečtanolistý (*Glechoma hederacea*), cesnačka lekárka (*Alliaria petiolata*), kuklík mestský (*Geum urbanum*), kostihoj lekársky (*Symphytum officinale*), mäta dlholistá (*Mentha longifolia*), čistec lesný (*Stachys sylvatica*), čerkáč

obyčajný (*Lysimachia vulgaris*). Z ďalších druhov sú zaujímavejšie škripinec lesný (*Scirpus sylvaticus*), karbinec európsky (*Lycopus europaeus*), záružlie močiarné (*Caltha palustris*), nezábudka močiarna (*Myosotis palustris* agg.), valeriána lekárska (*Valeriana officinalis*), krtičník tôňomilný (*Scrophularia umbrosa*), ostrica previsnutá (*Carex pendula*), lipkavec potočný (*Galium rivale*), ostrica oddialená (*Carex remota*), praslička riečna (*Equisetum fluviale*).

Vodné toky patria k tým porastom, ktoré bývajú v území najskôr atakované inváznymi druhmi rastlín. V záujmovom území sme z nepôvodných, invázných alebo synantropných druhov zistili v brehových porastoch vodných tokov nasledovné: agát biely (*Robinia pseudacacia*), javor jaseňolistý (*Acer negundo*), pajaseň žľaznatý (*Ailanthus altissima*), krídlatka japonská (*Reynoutria japonica*), kustovnica cudzia (*Lycium barbarum*), imelovník biely (*Symphoricarpos albus*), netýkavka malokvetá (*Impatiens parviflora*), netýkavka žľazkatá (*Impatiens glandulifera*), slnečnica hľuznatá (*Helianthus tuberosus*), zlatobyľ obrovská (*Solidago gigantea*) a neofytne druhy astier (*Aster* sp. div.).

Pobrežná vegetácia Hostianskeho potoka a je zachovaná po obe hranice intravilánu. Žitava južne od ZÚO lemuje hranicu intravilánu po koniec zástavby na Nábřeží za majerom iba v solitéroch, odtiaľ je vegetácia zapojená až po sútok s Hostianskym potokom. Hraničný kanál východne od železničnej trate lemuje pobrežná vegetácia až po pramennú oblasť, kde je zachovaný mokradný biotop vo väčšej výmere a plní ekostabilizačnú funkciu a funkciu refúgia v okolitej intenzívne obhospodarovanej agrárnej krajine. Sprievodná vegetácia Pelúsku a Stránky je vyvinutá dostatočne. Podhájsky potok má zapojenú vegetáciu iba v prvých 500 m, neskôr je líniová vegetácia medzernatá. Sprievodná vegetácia zregulovanej Širočiny bola v plnej miere jednorazovo odstránená, vegetácia jeho bezmenného prítoku sa zachovala.

Sídelná vegetácia

Zeleň je spojovacím a jednotiacim elementom všetkých funkčných plôch, zariadení a vybavenosti mesta. Vegetáciu v zastavanom území mesta Zlaté Moravce (v intraviláne) zastupuje vegetácia parkov, sídlisk, poľnohospodárskych a priemyselných závodov, sprievodná vegetácia komunikácií, záhradky a pridomové záhrady v intraviláne, vegetácia v okolí škôl, zdravotníckych zariadení, vegetácia cintorínov a iné udržiavané plochy s vegetáciou. Tu však treba zaradiť aj ruderalnú vegetáciu - neudržiavanú, ktorá sa často vyskytuje v okolí ciest, stavieb, v okolí skládok a pod.

Zvláštne postavenie v hodnotení vegetácie mesta má vegetácia parkov: mestský park – Park Janka Kráľa, park pri Mauzóleu rodiny Migazzi – Park pri hrobke a Park mládeže. Zodpovedajúcu záhradnícku starostlivosť majú iba v minimálnej miere, oba parky v centre nie sú v dobrom stave a potrebovali by odborné zásahy. Zhoršenie stavu možno badať po zrušení ochrany chránených areálov Park Janka Kráľa a Park pri hrobke Migazziovcov v roku 2011 vyhláškou KÚŽP v Nitre č. 3/2011 zo 14. januára 2011 (s účinnosťou od 1. februára 2011).

Historický Park Janka Kráľa má výmeru 1,29 ha, v súčasnosti sa zachovalo iba jeho torzo, drevinové zloženie predstavuje 10 druhov ihličnatých a 20 druhov listnatých drevín.

Park pri hrobke Migazziovcov má výmeru 0,32 ha bol založený v prírodno-krajinárskom slohu a tvorí okolie hrobky významnej rodiny. Výnimočné sú najmä jedince smreka pichľavého (*Picea pungens*).

Z hľadiska tvorby systému zelene ide o významné plochy tvoriace základné jadro systému sídelnej zelene v meste.

Zeleň verejných priestranstiev

V drevinovom zložení verejných priestranstiev prevládajú domáce dreviny, zastúpené sú najmä duby (*Quercus* sp.), jaseň štíhly (*Fraxinus excelsior*), buk lesný (*Fagus sylvatica*), hrab obyčajný (*Carpinus betulus*), z ihličnatých drevín smrek obyčajný (*Picea abies*), smrekovec obyčajný (*Larix decidua*) a tis obyčajný (*Taxus baccata*).

Rovnako tu nájdeme platan západný (*Platanus occidentalis*), hojnejšie sú zastúpené aj javor horský (*Acer pseudoplatanus*), javor mliečny (*Acer platanoides*) a pagaštan konský (*Aesculus hippocastanum*). Početný je výskyt viacero druhov javorov – ako domácich tak i cudzokrajných, z nich

najhojnejšie je zastúpený javor mliečny (*Acer platanoides*). Z ostatných drevín sú časté breza previsnutá (*Betula pendula*), topoľ čierny (*Populus nigra*), tis obyčajný (*Taxus baccata*) a tavoľník (*Spiraea* sp.).

Zriedkavejšie sa vyskytujú borovica lesná (*Pinus sylvestris*), hlošina úzkolistá (*Elaeagnus angustifolia*), jarabina vtáčia (*Sorbus aucuparia*), javor jaseňolistý (*Acer negundo*). V krovinnom poschodí sú najhojnejšie slivka trnková (*Prunus spinosa*) a hlohyňa šarlátová (*Pyracantha coccinea*).

Medzi najhodnotnejšie lokality v urbánnom prostredí, kde je najvyšší percentuálny podiel zelene patria aleje na Námestí A. Hlinku, aleje na Hviezdoslavovej, Bernolákovej, Tolstého, Kollárovej ulici a pod. Plošne významné lokality sú v areáli nemocnice a gymnázia, v Chyzerovciach je to najmä oblasť od Hurbanovej ulice k alúviu Žitavy.

Významným ekostabilizačným prvkom je sprievodná vegetácia komunikácií, vegetácia výrobných areálov, športových areálov (futbalový štadión) a vnútroblokov obytných súborov.

V rámci územia mesta je silne zastúpená individuálna rekreácia vo forme záhradkárskeho osád, ktoré môžu tvoriť potenciál pre rozvoj vidieckej turistiky.

Výrobné, skladové a poľnohospodárske areály

Plochy komunálnej a priemyselnej výroby, ako aj plochy skladového hospodárstva a distribúcie predstavujú 102,7 ha (3,78 %).

Z územného hľadiska možno charakterizovať tri kompaktné územia s charakterom priemyselnej výroby. Jedno – lokalizované v severozápadnej časti zastavaného územia s nosným areálom Wienerberger, s.r.o. a druhé v severovýchodnej časti zastavaného územia s nosnými areálmi Secop danfoss, Delfingen SK Nitra s.r.o., Vion, BAUER GEAR MOTOR Slovakia s.r.o., ESTAMP SLOVAKIA s.r.o., ktoré do značnej miery dopravne zaťažujú Továrenskú ulicu.

Tretie, menšie výrobné územie je lokalizované mimo zastavané územie mesta na Hviezdoslavovej ulici a predstavuje areál Kanvod, s.r.o..

Dopravná infraštruktúra

Plochy a zariadenia cestnej a železničnej infraštruktúry tvoria 124,2 ha (4,57 %) z celkovej plochy riešeného územia. Cez riešené územie vedú:

- rýchlostná cesta R1
- cesta prvej triedy I/65
- železničná trať č. 141 a č.151,
- cesta II/511, a cesta III/1661 a III/1664 tvoriace priesťah cez mesto Zlaté Moravce,
- ostatné miestne a účelové komunikácie.

Technická infraštruktúra

Plochy a zariadenia technickej infraštruktúry zaberajú 21,1 ha (0,77 %) celkovej plochy územia. predstavujú ich objekty a areály na zásobovanie vodou, elektrickou energiou, plynom, ČOV a areály odpadového hospodárstva.

7.2 Hodnotenie ekologickej stability

Súčasťou hodnotenia územia je priestorová klasifikácia ekologickej stability územia. Základom klasifikácie územia je stanovenie vnútornej ekologickej stability prvkov SKŠ (reálnej vegetácie) a ich ekostabilizačného účinku podľa fyziognomicko – ekologickej charakteristiky prvkov SKŠ. Na hodnotenie bola použitá šesťdielna stupnica pre hodnotenie významu krajinného segmentu z hľadiska ekologickej stability (Izakovičová, Z. a kol., 2001).

Tabuľka 35 Stupne ekologickej stability podľa biotickej významnosti

Stupeň ekologickej stability	Hodnotenie významu prvkov SKŠ z hľadiska ekologickej stability
0	bez významu (antropogénne prvky napr. zastavané plochy alebo plochy s asfaltovým povrchom)
1	veľmi malý význam (prvky bez významnej vegetácie napr. orná pôda alebo plochy bez vegetácie resp. s iniciálnymi štádiami)
2	malý význam (prvky napr. mozaika ornej pôdy, záhrady alebo umelá vodná plocha)
3	stredný význam (prvky dopĺňajúce hodnotnú vegetáciu napr. lúčne porasty alebo NDV)
4	veľký význam (prírodné prvky s hodnotnou vegetáciou napr. lesné porasty a vodné toky)
5	veľmi veľký význam (prvky prirodzeného a prírodného pôvodu napr. mokrade, rašeliniská, vodné toky prirodzené a lesné porasty prirodzené)

Koeficient ekologickej stability predstavuje významnosť krajinného prvku pre daný ekosystém, pričom je zohľadnený stav jednotlivých krajínovotvorných prvkov, ktoré sa v riešenom území vyskytujú. Pre výpočet koeficientu ekologickej stability sme (KES 5) sme použili nasledovný vzorec:

$$KES\ 5 = \frac{\sum P_i * S_i}{\sum P_z}$$

kde

P_i - plocha jednotlivých druhov pozemkov

S_i - stupeň ekologickej stability jednotlivého druhu pozemku

P_z - plocha hodnoteného riešeného územia

V nasledujúcej tabuľke sa nachádza prehľad prvkov SKŠ s priradeným stupňom podľa biotickej významnosti. Výmery jednotlivých prvkov boli vypočítané z plôch prvkov súčasnej krajinej štruktúry.

Tabuľka 36 Výpočet stupňa ekologickej stability

Stupeň ekologickej stability	Plocha jednotlivých stupňov ES (ha)	Podiel výmer stupňov ES (%)
0 bez významu	31,48	1%
1 veľmi malý význam	525,06	20%
2 malý význam	157,55	6%
3 stredný význam	578,89	22%
4 veľký význam	16,42	1%
5 veľmi veľký význam	1322,46	50%
Spolu:	2631,86	100%

Na základe tabuľky klasifikácie typov prvkov SKŠ šesť dielnou stupnicou a rozlohy plôch jednotlivých prvkov súčasnej krajinej štruktúry bol vypočítaný celkový podiel prvkov podľa stupňov biotickej významnosti. Z uvedeného grafu vyplýva, že dominantné zastúpenie majú prvky s veľmi veľkým významom (50 %), a prvky so stredným významom (22 %) a veľmi malým významom (20 %). Prvky s veľkým významom a bez významu majú nepatrné zastúpenie (1 %).

Tabuľka 37 Hodnoty koeficientu ekologickej stability

KES 5	Hodnotenie
1	Plochy ekologicky veľmi málo stabilné
2	Plochy ekologicky málo stabilné
3	Plochy ekologicky stredne stabilné

KES 5	Hodnotenie
4	Plochy ekologicky veľmi stabilné
5	Plochy ekologicky najstabilnejšie

Na základe vypočítaného koeficientu ekologickej stability možno riešené územie charakterizovať ako ekologicky stredne stabilné.

V územnoplánovacej praxi (stavebný zákon) sa využíva hodnotenie koeficientu ekologickej stability (II):

$$KES_1 = \frac{PP_{poz} + NP_{poz}}{PP_{neg} + NP_{neg}} \quad (II)$$

kde $PP_{poz} + NP_{poz}$ znamenajú plošné výmery poľnohospodárskych a nepoľnohospodárskych plôch pôsobiacich pozitívne a PP_{neg} a NP_{neg} predstavujú výmery negatívnych prvkov v skúmanom území. Koeficient sa počíta pre celé územie katastra, čím ide o značne generalizovanú hodnotu využiteľnú na porovnanie charakteru jednotlivých katastrálnych území ako priestoru riešeného územným plánom obce.

7.3 Scenéria

V ÚPN-M Zlaté Moravce (rovnako ÚPN R NSK) je navrhovaná cesta II. Triedy (II/511), ktorá je len v polohe návrh, nebola posúdená v rámci samostatného procesu posudzovania vplyvov na životné prostredie. Realizácia navrhovanej cesty II. Triedy čiastočne zmení scenériu krajiny. Pribudne ďalší prvok dopravnej infraštruktúry v neprospech poľnohospodársky využívannej krajiny a krajnotvornej zelene.

Zásah do krajiny v pozitívnom zmysle predstavuje aj návrh opatrení, ktoré boli navrhnuté v rámci vypracovaného dokumentu „Plán manažmentu povodňového rizika v čiastkovom povodí Váhu“ na vodnom toku Hostiansky potok a Širočina. Ide o realizáciu opatrení tzv. poldre (suché, polosuché) na zníženie protipovodňového rizika a pre ochranu intravilánu mestských častí.

8. Chránené územia, chránené stromy a ochranné pásma podľa osobitných predpisov, územný systém ekologickej stability

Ochrana prírody

Podľa zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov sa ochrana prírody na Slovensku realizuje na základe územnej ochrany, druhovej ochrany a ochrany drevín. V zmysle § 2 ods. 2 písm. o) citovaného zákona nazývame tieto uvedené časti ochrany súhrnne osobitne chránené časti prírody a krajiny. Radíme sem chránené druhy, chránené územia, územia európskeho významu, súkromné chránené územia, chránené objekty a ochranné pásma. Z osobitne chránených častí prírody a krajiny sa na území nachádza chránený strom Platan v Zlatých Moravciach a v rámci európskej siete chránených území Natura 2000 sa vo východnej časti na lesnej pôde nachádza navrhované územie európskeho významu SKUEV0873 Čierny vrch s celkovou výmerou 704,28 ha (z toho sa na území mesta 40 ha).

Na celom území platí prvý stupeň ochrany podľa § 12 zákona o ochrane prírody, na území ÚEV je navrhnutý druhý stupeň ochrany podľa § 13 uvedeného zákona, nie je tu žiadny prekryv s chráneným územím národnej siete.

Katastre mesta patria pod územnú pôsobnosť Štátnej ochrany prírody SR, Správu CHKO Ponitrie so sídlom v Nitre (Samova 3, 949 01 Nitra).

Chránený strom Platan v Zlatých Moravciach

Jedinec platana javorolistého (*Platanus hispanica* Münchh.) vo veku 150 rokov s obvodom kmeňa 485 cm, výškou 24 m a priemerom koruny 32 m. Nachádza sa v centre mesta na parcele KN-C č. 1950 (zastavané plochy a nádvoria) 1912 (ostatné plochy) v k. ú. Zlaté Moravce. Podľa štátneho zoznamu osobitne chránených častí prírody a krajiny ide o pozoruhodný exemplár s dobrým zdravotným stavom, nádherným habitusom a vysokou sadovníckou hodnotou. Je uvedený v zozname pod evidenčným číslom S 137, bol vyhlásený všeobecne záväznou vyhláškou Krajského úradu Nitra č. 2/1996 z 20. novembra 1996. Ochranné pásmo CHS nebolo vyhlásené a podľa § 49 ods. 6 zákona o ochrane prírody ním územie okolo CHS v plošnom priemete jeho koruny, ktorý je zväčšený o 1,5 m (najmenej však v okruhu 10 m od kmeňa stromu) a platí v ňom druhý stupeň ochrany podľa § 13 zákona o ochrane krajiny.

Ochrana mokradí

Podľa § 2 ods. 2 písm. g) zákona o ochrane prírody a krajiny je mokraď „*územie s močiarimi, slatinami alebo rašeliniskami, vlhká lúka, prírodná tečúca voda a prírodná stojatá voda vrátane vodného toku a vodnej plochy s rybníkmi a vodnými nádržami*“. V užšom zmysle je mokraď územie, v ktorom je výška vodnej hladiny na povrchu 2 m (čo umožňuje život rastlinám zakoreneným na dne a s listami na povrchu vody) až po hĺbku stálej hladiny podzemnej vody využiteľnú pre koreňový systém rastlín.

Slovenská republika sa zaviazala podľa Ramsarského dohovoru vyhlásiť sieť významných mokradí, na území obce sa nenachádzajú.

8.3 Natura 2000

Natura 2000 je názov sústavy chránených území členských krajín Európskej únie. Hlavným cieľom jej vytvorenia je zachovanie európskeho prírodného bohatstva – najvzácnejších a najohrozenejších biotopov a druhov na území štátov EÚ. Sústavu Natura 2000 tvoria chránené vtáčie územia vyhlasované s cieľom ochrany vtáctva a územia európskeho významu s cieľom ochrany ostatných vzácných a ohrozených rastlinných a živočíšnych druhov a ich biotopov.

Podľa Výnosu MŽP SR č. 3/2004-5.1 zo 14. 07. 2004 (národný zoznam území európskeho významu) sa v riešenom území nachádza územie európskeho významu:

- navrhované územie európskeho významu SKUEV0873 Čierny vrch s celkovou výmerou 704,28 ha, z toho sa na území mesta nachádza 40 ha.

8.5 Územný systém ekologickej stability

Z hľadiska priestorovej štruktúry má fungujúci územný systém ekologickej stability (ÚSES) nezastupiteľnú úlohu v ochrane najzachovalejších prírodných ekosystémov, zabezpečení migrácie organizmov a prenosu látok a energií v krajine. Podľa § 2 zákona ods. 2 písm. a) sa považuje za „*územný systém ekologickej stability taká celopriestorová štruktúra navzájom prepojených ekosystémov, ich zložiek a prvkov, ktorá zabezpečuje rozmanitosť podmienok a foriem života v krajine. Základ tohto systému predstavujú biocentrá, biokoridory a interakčné prvky nadregionálneho, regionálneho a miestneho významu*“. Podľa toho je charakterizované i biocentrum, biokoridor a interakčný prvok v uvedenom odseku v písmene d), e), resp. f), kde sa považuje za „*biocentrum ekosystém alebo skupina ekosystémov, ktorá vytvára trvalé podmienky na rozmnožovanie, úkryt a výživu živých organizmov a na zachovanie a prirodzený vývin ich spoločenstiev*“, „*biokoridor priestorovo prepojený súbor ekosystémov, ktorá spája biocentrá a umožňuje migráciu a výmenu genetických informácií živých organizmov a ich spoločenstiev, na ktorý priestorovo nadväzujú interakčné prvky*“ a „*interakčný prvok určitý ekosystém, jeho prvok alebo skupina ekosystémov, najmä trvalá trávna plocha, močiar, porast, jazero, prepojený na biocentrá a biokoridory, ktorý zabezpečuje ich priaznivé pôsobenie na okolité časti krajiny pozmenenej alebo narušenej človekom*“.

Hoci je podľa zákona o ochrane prírody a krajiny vytváranie a udržiavanie ÚSES verejným záujmom a pri jeho narušení je povinnosť navrhovať opatrenia na jeho vytváranie a udržiavanie tvorbu

opatrení na predchádzanie a obmedzovanie ich poškodzovania a ničenia (§ 3 ods. 3 a 4), v skutočnosti neexistuje efektívna ochrana jeho prvkov, pokiaľ nie sú osobitne chránenými časťami prírody a krajiny, resp. nie je navrhnutý ÚSES schválený v záväznej časti územnoplánovacej dokumentácie. I tu však platí, že ÚSES na miestnej úrovni (zväčša na území katastra resp. obce) je iba vo forme návrhu, pokiaľ nebol vypracovaný v zmysle vyhlášky MŽP SR č. 24/2003 Z. z., ktorou sa vykonáva zákon o ochrane prírody a krajiny. Vyhláška v § 22 Dokumenty územného systému ekologickej stability v odsekoch 1 až 9 určuje, čo musí daný ÚSES obsahovať, aby bol záväzný pre ďalšie plánovanie v krajine. Obsah regionálneho ÚSES a miestneho ÚSES je uvedený v prílohe č. 23 resp. 24 vyhlášky.

Podľa regionálneho územného systému ekologickej stability, ktorý bol schválený v rámci ÚPN regiónu Nitrianskeho kraja (1998) v znení zmien a doplnkov č. 1 (2015) sa na území mesta nachádzajú tri prvky RÚSES:

- **regionálny hydrický biokoridor Žitavy** (stav) - vodný tok s brehovými porastmi, v intraviláne mesta je vodohospodársky upravený, návrh: zachovať prirodzené úseky toku mimo zastavaného územia mesta a brehovú vegetáciu s pôvodnými drevinami, odstraňovať nepôvodné dreviny a invázne rastliny, doplniť brehovú vegetáciu pôvodnými druhmi na úsekoch mimo zastavaného územia mesta, zabezpečiť zlepšenie kvality vody v toku,
- **regionálny hydrický biokoridor Hostianskeho potoka** (stav) - vodný tok s brehovými porastmi a príslušnými plochami TIP, návrh: zachovať jeho prirodzený charakter, odstraňovať nepôvodné dreviny a invázne rastliny. Mimo zastavaného územia má charakter prírodného toku, so zastúpením vrbovo-topoľových nížinných lúžnych lesov a jaseňovo-jelšových podhorských lúžnych lesov (spĺňa kritériá pre zaradenie k biotopom európskeho významu),
- **regionálny terestrický biokoridor** tiahnuci chrbtom Stráne – návrh.

Charakteristika prvkov MÚSES sa nachádza v smernej časti ÚPN-M Zlaté Moravce – Koncept v kapitole 12.7 Návrh prvkov miestneho územného systému ekologickej stability (MÚSES).

9 Obyvateľstvo – demografické údaje (napr. počet dotknutých obyvateľov, veková štruktúra, zdravotný stav, zamestnanosť, vzdelanie), sídla, aktivity (poľnohospodárstvo, priemysel, lesné hospodárstvo, služby, rekreácia a cestovný ruch), infraštruktúra (doprava, produktovody, telekomunikácie, odpady a nakladanie s odpadmi).

9.1 Obyvateľstvo

Počet obyvateľov mesta Zlaté Moravce podľa sčítania obyvateľov bytov a domov (SOBD) 2011 predstavoval 12 337 obyvateľov z toho 5 966 mužov a 6 371 žien. Počet obyvateľov mesta Zlaté Moravce v roku 2011 tvoril 29,8 % podiel z celkového počtu 41 402 obyvateľov okresu Zlaté Moravce žijúceho v 33 obciach. Výmera okresu predstavovala 521,2 km² a hustota obyvateľov činila 79,4 obyvateľov na km². Plošný podiel mesta Zlaté Moravce predstavuje 5,2%.

K 31.12.2017 trvale bývalo na území mesta 11 583 obyvateľov. Oproti sčítaniu obyvateľov z roku 2011, kedy tu žilo celkom 12 337 obyvateľov, činí úbytok o 754 obyvateľov.

Pohlavná štruktúra

Pohlavná štruktúra je dôležitá pri dimenzovaní jednotlivých zariadení občianskej vybavenosti. Z hľadiska pohlavia prevládali v roku 2017 ženy v pomere 51,8% ku 48,2%.

Tabuľka 38 Pohlavná štruktúra v rokoch 2011 až 2017

	2011	%	2012	%	2013	%	2014	%	2015	%	2016	%	2017	%
Počet obyv. 31.12. spolu	12 286	100	12 151	100	12 007	100	11 855	100	11 787	100	11 656	100	11 583	100
Muži	5 949	48,4	5 878	48,4	5 810	48,4	5 733	48,4	5 696	48,3	5 627	48,3	5 580	48,2
Ženy	6 337	51,6	6 272	51,6	6 197	51,6	6 122	51,6	6 091	51,7	6 029	51,7	6 003	51,8

Zdroj: ŠÚ SR 2018

Veková štruktúra obyvateľov

Z hľadiska vekovej štruktúry možno konštatovať, že mesto Zlaté Moravce nemá v súčasnosti priaznivú vekovú štruktúru populácie. Vekovú štruktúru charakterizuje hlavne vyšší podiel obyvateľov v produktívnom veku a stúpajúci trend v poproduktívnom veku. Analýza poukazuje že sa výrazne znížil podiel najmä v predproduktívnom veku (v priebehu rokov 1980 – 2011) o viac ako 100%. Nižší podiel v predproduktívnom veku sa odrazí v budúcom reprodukčnom procese a v zabezpečovaní zdrojov pre poproduktívne obyvateľstvo. Navyše najsilnejšie ročníky sú vo vekových skupinách 30 až 60 ročných kde je cca 5000 obyvateľov, čo predstavuje 43%. Obyvateľstvo v priebehu 20-tich rokov výrazne zostarne, čo bude mať za následok nedostatok zdrojov pracovných síl.

Tabuľka 39 Vývoj vekovej štruktúry obyvateľov v rokoch sčítaní obyvateľov

Rok	Obyvateľstvo	0-14 predproduktívny vek	%	15-59 produktívny vek	%	60 a viac - poproduktívny vek	%
1980	14119	3704	26,3	8148	57,7	2267	16,1
1991	15820	4160	26,3	9176	58,0	2484	15,7
2001	13781	2538	18,4	9012	65,4	2231	16,2
2011	12337	1639	13,3	9117	73,9	1581	12,8
2012	12150	1626	13,4	8861	72,9	1663	13,7
2013	12007	1595	13,3	8683	72,3	1729	14,4
2014	11855	1545	13,0	8484	71,6	1826	15,4
2015	11787	1528	13,0	8329	70,6	1930	16,4
2016	11656	1516	13,0	8142	69,9	1998	17,1
2017	11583	1533	13,2	7953	68,6	2097	18,1

Zdroj: ŠÚ SR (SOBD 1980, 1991, 2001, 2011) ŠÚ SR (2012 – 2015 k 31.12. príslušného roku)

9.2. Aktivita

9.2.1 Výroba

Hlavnými zamestnávateľmi v meste Zlaté Moravce sú veľké výrobné podniky ako napr. DANFOSS s.r.o., Secop s.r.o., (patrí medzi 10 najvýznamnejších podnikov na území Nitrianskeho kraja)¹³ NPLS s.r.o., BAUER GEAR MOTOR, (strojárstvo), Vion a.s. a Wienerberger, s.r.o. (stavebná výroba).

Jednotlivé výrobné územia sú zložené z pôvodných výrobných areálov, ktoré sa po roku 1989 zmenou majiteľov postupne transformovali, pričom alebo sa zmenil výrobný program, alebo pôvodný program zostal zachovaný pri značnej redukcii počtu zamestnancov.

Tabuľka 40 Zoznam najväčších zamestnávateľov v meste Zlaté Moravce

MČ	Firma/názov	adresa	zameranie	Počet zamestnancov
Zlaté Moravce	DANFOSS s.r.o.	Továrenská 49	Strojárstvo – výroba komponentov do chladničiek	220
Zlaté Moravce	Secop s.r.o.	Továrenská 49	Strojárstvo	1300
Zlaté Moravce	NPLS s.r.o.	Továrenská 52	Výroba, montáž, zváranie kvových výliskov pre automobilový a neautomobilový priemysel	100
Zlaté Moravce	ESTAMP SLOVAKIA s.r.o.	Továrenská 50	Lisovanie súčiastok pre automobilový priemysel	229
Zlaté	FENESTRA SK,	Priemyselná 9	Projektovanie, výroba, doprava, montáž, predaj	145

¹³ TREND TOP 2014 Najväčšie podniky v Nitrianskom kraji

MČ	Firma/názov	adresa	zameranie	Počet zamestnancov
Moravce	s.r.o.		plastových, hliníkových a drevených okien a dverí	
Zlaté Moravce	ANEKO SK s.r.o.	Bernoláková 57	Výroba a montáž plastových a hliníkových okien a dverí, renovácie okien, zimné záhrady, doplnky - rolety, žalúzie, sieťky proti hmyzu.	60 - 70
Zlaté Moravce	BAUER GEAR MOTOR Slovakia s.r.o.	Továrenská 49	Výroba, predaj a servis prevodových motorov, náhradných dielov. Výroba kompresorov a automatizovaných riadiacich systémov pre chladienie.	330
Zlaté Moravce	Delfingen SK Nitra s.r.o.	Továrenská 58	Výroba, úprava, dodávanie, montáž a údržba izolačných a fixačných systémov kabeľov pre všetky typy dopravných prostriedkov.	158
Zlaté Moravce	Elektrosystémy, s.r.o.	Viničná 1	Výroba a predaj káblovej konfekcie pre plynové spotrebiče, elektrotepelné spotrebiče, elektronické zariadenia a automobily.	80
Zlaté Moravce	HASS, s.r.o.	Priemyselná 3096/49	Výstavba inžinierskych stavieb, vodovodov, vodojemov, kanalizácií, plynovodov, čerpacích staníc, dopravných stavieb a infraštruktúry pre priemyselnú a občiansku vybavenosť a inžiniersku činnosť.	42
Zlaté Moravce	HP Strojárne spol. s.r.o.	Továrenská 49	Vývoj, výroba, konštrukcia, údržba a opravy špeciálneho náradia a strojov, frézovanie, sústruženie, obrábanie kovov, špeciálne tepelné a povrchové úpravy kovov, kovanie, lisovanie.	80
Zlaté Moravce	Kanvod, s.r.o.	Hviezdoslavova 10	Klampiarske a zámočnícke práce, zemné a výkopové práce, búracie práce, opravy motorových vozidiel a strojov, požičovňa mechanizácie, debniacej techniky, dovoz stavebného materiálu a stavebných hmôt.	
Prílepy	PKP - SK, s.r.o.	Parkova 3	Medzinárodná a vnútroštátna nákladná preprava. Pneuservis pre osobné a nákladné automobily.	
Zlaté Moravce	RENTALS PARK s.r.o.	Továrenská 3036/49	Veľkoobchod s elektrickými zariadeniami pre domácnosť, opravy	200
Zlaté Moravce	Stavex - Pánik	Topoľčianska 9	Výroba plastových okien, dverí a doplnkov. Demontáž a montáž okien. Poradenstvo. Kovovýroba, strojárna výroba.	
Zlaté Moravce	VION a.s.	Továrenská 64	stavebná činnosť. Vykonávanie inžinierskych, bytových a občianskych stavieb. Predaj stavebného materiálu, stavebnej chémie, izolácie, farby.	350
Zlaté Moravce	VODOSTAV PLUS, s.r.o.	Železničná 41	Firma zabezpečuje odvod odpadových vôd, výrobu a rozvod pitnej vody.	80
Zlaté Moravce	Vodrážka, s.r.o.	Továrenská 49	Výroba, predaj a dodávanie obrábaných, lisovaných a zváraných dielov pre automobilový a strojársky priemysel	150
Zlaté Moravce	Waste Recycling	Továrenská 49	Zhodnocovanie a zneškodňovanie nebezpečných odpadov a ostatných odpadov kategórie O a N. Zhodnocovanie niklovo - kadmiových akumulátorov, plastov mletím a environmentálne poradenstvo.	10
Zlaté Moravce	Wienerberger, s.r.o.	Tehelná 5	Výroba tehál, omietok a murovacej malty.	95

Zdroj: <http://www.infoma.sk/databaza-firiem.php?kraj=NR&okres=79&obec=4128>

Z územného hľadiska možno charakterizovať dve kompaktné územia s charakterom priemyselnej výroby. Jedno územie je lokalizované v severovýchodnej časti zastavaného územia mesta, prakticky po oboch stranách Továrenskej ulice a druhé územie je lokalizované v severozápadnej časti pri železničnej trati (Wienerberger).

9.2.2 Rekreačia a turizmus

Strategickým dokumentom pre oblasť rekreácie a cestovného ruchu na celoštátnej úrovni je „Stratégia rozvoja CR Slovenskej republiky do roku 2020, schválená uznesením vlády SR č. 379/2013 zo dňa 10.07.2013.

Stratégia rozvoja CR SR stanovila strategické ciele pre rozvoj cestovného ruchu SR **vo verejnom záujme**. CR môže prispieť k regionálnemu územnému rozvoju, pretože jeho služby sú službami podporujúcimi regionálny rozvoj i zamestnanosť. V rámci Stratégie boli vybrané ťažiskové formy CR, pre ktoré má Slovensko najlepšie predpoklady.

Podľa regionalizácie cestovného ruchu SR¹⁴ v rámci širších vzťahov mesto Zlaté Moravce patrí do **Nitrianskeho regiónu**, ktorý je z hľadiska významu (strednodobý, dlhodobý) zaradený ako s nadregionálnym resp. národným významom. Hodnotenie stavu a potenciálu vychádza z tohto materiálu, ktorý navrhol členenie územia NSK do regiónov cestovného ruchu (CR).

Danosti a podmienky pre rozvoj rekreácie a turizmu na území mesta možno hodnotiť pre nasledovné ťažiskové formy turizmu:

1. Letná turistika a pobyt pri vode
2. Mestský a kultúrno-poznávací cestovný ruch
3. Vidiecky cestovný ruch a agroturistika.

Letná turistika a pobyt pri vode

V širšom okolí mesta sa nachádzajú vodné nádrže Veľké Vozokany, Slepčany, využívané viac pre rybolov (možnosti potenciálneho športovo-rekreačného využitia po zabezpečení kvality vôd a vybudovaní príslušnej vybavenosti), rekreácia v horskom prostredí v okolí obcí Topoľčianky, Jedľové Kostoľany (štále), Obyce (Kadiška – chatová osada), motokrosový turizmus (Skýcov), náučné pobyty (Arborétum Mlyňany, Vieska nad Žitavou).

V samotnom meste je v súčasnosti nevyužívaný potenciál, ktorý ponúka rieka Žitava, ako aj Hontiansky potok. Ide o bezprostredný priestor pozdĺž obidvoch brehov rieky, ktorý môže tvoriť nosnú os každodenného rekreačného využitia územia pre obyvateľov mesta. Uvedený priestor tvorí základ pre rekreačné využitie a dáva možnosť vytvorenia komplexného systému rekreačného využitia mesta, so sieťou menších priestorov, areálov a zariadení pozdĺž rieky, s pešími a cyklistickými trasami prepájajúcimi hlavné ťažiskové sídelné a prírodné prvky mesta.

Mestský a kultúrno-poznávací cestovný ruch

Kultúrno-historický potenciál tvoria kultúrno-historické pamiatky, ktoré môžeme deliť na architektonické, technické, národno-historické, prírodné a pamiatky ľudovej architektúry. Pamiatky sú úzko späté s históriou národa, s postavami národnej kultúry a významnými historickými udalosťami. Tvoria potenciál cestovného ruchu, ktorý je využiteľný ako ponuka pre návštevníkov mesta.

- Pamiatková zóna
- Kaštieľ Migazziovcov
- Župný dom
- Pamätný dom Janka Kráľa
- Meštiansky dom
- Budova bývalej Župnej nemocnice
- Ponitrianske múzeum: Eneolitická pec

¹⁴ Regionalizácia cestovného ruchu v SR (Ústav turizmu, s.r.o.2005)

Vidiecky cestovný ruch a agroturistika

V meste Zlaté Moravce je mimoriadne rozvinutá individuálna rekreácia na báze početných záhradkárskych osád a vinohradníckych lokalít, ktoré sú lokalizované prevažne v okrajových polohách mesta.

Záhradkárske osady vzhľadom na ich bezprostredný vzťah na prírodnú krajinu ako aj na špecifický druh rekreačno-športových aktivít, resp. aj k vinohradníctvu, sa môžu stať aj predmetom záujmu zo strany cestovného ruchu.

9.2.3 Poľnohospodárska výroba

V riešenom území je v rámci poľnohospodárskej výroby dominantná rastlinná výroba. Zo štruktúry osevných plôch prevládajú obilniny, ďalej strukoviny a krmoviny. V menšom rozsahu tiež olejiny. Výrazná je špeciálna rastlinná výroba, hlavne vinohradníctvo a ovocinárstvo.

Prevažnú časť poľnohospodárskej pôdy obhospodaruje AGRO Hostovce, s.r.o., AGROK, s.r.o. Topoľčianky a iné fyzické subjekty na vyčlenených pôvodných pozemkoch alebo náhradných pozemkoch.

AGRO Hostovce, s.r.o., - bolo založené 30.6.1994. Hospodári v najsevernejšej časti okresu Zlaté Moravce na území siedmych obcí: Hostovce, Martin nad Žitavou, Zlaté Moravce (MČ Chyzerovce), Lovce, Jedľové Kostolany, Mankovce a Zlatno.

V k.ú. Zlaté Moravce, Prílepy a Hoňovce obhospodaruje celkom 923,1 ha poľnohospodárskej pôdy, z toho ornej pôdy 923,1 ha. Z pestovaných plodín sa v k.ú. Zlaté Moravce, Prílepy a Hoňovce sa zameriava na pestovanie: obilnín, pšenica ozimná s výnosom 7,5 t/ha, jačmeň jarný (5,5 t/ha), kukurica (11,0 t/ha), kukurica na siláž 50,0 t/ha, zo strukovín hrach 3,2 t/ha.

AGROK, s.r.o. Topoľčianky – vznikli v roku 2002. V k.ú. Zlaté Moravce, Prílepy a Hoňovce obhospodaruje celkom 241,099 ha poľnohospodárskej pôdy, z toho ornej pôdy 241 ha. Z pestovaných plodín sa v k.ú. Zlaté Moravce, Prílepy a Hoňovce sa zameriava na pestovanie: pšenica ozimná s výnosom 5,0 t/ha, jačmeň jarný (4,5 t/ha), kukurica (6,0 t/ha), slnečnica (2,5 t/ha) a repka ozimná (3,0 t/ha).

Podieľnícke poľnohospodárske družstvo Inovec Volkovce

- JRD Inovec Volkovce vzniklo ku dňu 1.7.1975 zlúčením pôvodných JRD Volkovce, Čierne Kľačany a Čaradice. Transformácia na PPD sa uskutočnila v roku 1993 v zmysle vtedajšieho transformačného zákona. V roku 2012 došlo k odčleneniu časti výroby a pôdneho fondu bývalým predsedom PPD do samostatného podnikateľského subjektu V roku 2015 získala vlastnícke práve k majetku PPD Inovec kúpou spoločnosť PROAGROS Levice s.r.o. (cca 99,5 %).
- PPD je zaradené do výrobnnej oblasti repárskej. Z hľadiska klimatického sa územie PPD nachádza v oblasti teplej, mierne vlhkej s miernou zimou. Hlavné vegetačné obdobie začína 15.4. a končí 15.10., priemerná ročná teplota je 9,1 stupňa Celzia, priemerné ročné zrážky 631 mm. Hospodársky obvod je charakterizovaný zvlňeným a mierne svahovitým terénom. Priemerná nadmorská výška je 240 m nm.
- počet zamestnancov je 24 (rok 2015, v roku 2014 bolo 42 zamestnancov)
- poľnohospodársky areál PD má stanovené pásmo hygienickej ochrany Rozhodnutím regionálneho úradu verejného zdravotníctva v k.ú. Čierne Kľačany
- Zameranie PPD: rastlinná a živočíšna výroba
- PPD obhospodaruje celkom 1.917,7519 ha poľnohospodárskej pôdy, toho je 1,687,7360 ha ornej pôdy a 230,0159 ha trvalých trávnych porastov (údaje k 1.1.2017). V k.ú. Zlaté Moravce, Prílepy a Hoňovce obhospodaruje celkom 272,099 ha poľnohospodárskej pôdy,

z toho 263,30 ha ornej pôdy, TTP 8,79 ha (pasienky 8,86 ha). V rámci rastlinnej výroby PPD pestuje hustosiate obiloviny, kukuricu na zrno, olejninu a krmoviny pre živočíšnu výrobu.

V meste Zlaté Moravce a jeho MČ bolo v roku 2016 evidovaných cca **6 samostatne hospodáriacich roľníkov**.

Živočíšna výroba

Živočíšna produkcia nemá v súčasnosti v riešenom území výraznú špecializáciu. V menších koncentráciách je to chov bravčového dobytku a ošípaných.

Podieľnícke poľnohospodárske družstvo Inovec Volkovce

- V živočíšnej výrobe bolo zameranie na výrobu surového kravského mlieka, v druhom polroku 2016 však predstavenstvo PPD rozhodlo o ukončení výroby mlieka a odpredaji mliekového typu dobytku a prechodom na mäsový typ
- nemá v k. ú. Zlaté Moravce, Prílepy a Hoňovce žiadne objekty pre živočíšnu výrobu.

AGRO Hostovce, s.r.o. sa na farme Chyzerovce orientuje na chov hovädzieho dobytku s počtom 655 kusov, z toho dojnice 313, jalovice 64, teľatá 119 a mladý hovädzí dobytok 159 kusov.

9.2.4 Lesné hospodárstvo

Lesné pozemky patria do LHC Žitavany, program starostlivosti o lesy (PSoL) GS 028 Topoľčiansky a Žitavany bol schválený v roku 2013. Z lesných dielcov sú charakterizované ako ochranné lesy JPRL 197B, 198C, 200A, 201 ako lesy na mimoriadne nepriaznivých stanovištiach. Plošne zaberajú 30,14 ha.

9.3 Infraštruktúra

9.3.1 Dopravná infraštruktúra

Základný komunikačný systém/kostra ZAKOS mesta Zlaté Moravce (celý priestor od rýchlostnej cesty R1 s mestom a m.č. Chyzerovce, Prílepy, Hoňovce, vrátane obcí Martin nad Žitavou, Žitavany až po Topoľčianky), tvoria v súčasnosti prieťahy regionálnych ciest II. a III. triedy, ktoré sa križujú v meste a zároveň pripájajú na mesto svoje odľahlé miestne časti. Uvedené prieťahy ciest v meste, spolu s doplnkovou zberno-obslužnou sieťou vytvárajú ZAKOS základ roštového systému zberných komunikácií.

9.3.2 Zásobovanie elektrickou energiou

V severnej časti územia (k.ú. Topoľčianky) sa nachádza existujúca 110/22kV rozvodňa č. R8115-Zlaté Moravce s inštalovaným výkonom:

- T101 - 40MVA
- T102 - 43MVA.

Rozvodňa je napojená z existujúceho 110kV vzdušného vedenia:

- č.8823 – Zlaté Moravce - Levice
- č. 8798 – Zlaté Moravce - Bystričany

Zaťaženie rozvodne v r. 2015 predstavovalo hodnotu 629 A

Územie je zásobované z existujúcich 22kV vzdušných a káblových vedení:

- č. 246, č. 376, č. 321, č. 377, č. 1053, č. 306, č. 349, č. 376, č. 1139, č. 247, č. 369, č. 240

9.3.3 Zásobovanie plynom

V tangente južnej hranice katastrálneho územia mesta Zlaté Moravce v smere severozápad – juhovýchod je trasovaný VVTL plynovod PN 63 DN 700 (bývalý MŠP plynovod).

Mesto Zlaté Moravce je zásobovaná zemným plynom z horeuvedeného VVTL plynovodu, prostredníctvom vysadenej odbočky, VTL plynovodu PN 63DN 150, ako hlavný distribučný plynovod pre mesto.

Uvedený VTL plynovod sa rozdeľuje na dve vetvy:

- Jedna vetva VTL prípojkou PN63 DN100(cca 30m) je zásobovaná regulačná stanica plynu RS Wienerberger, VTL/STL 3 000m³/h, umiestnená v areáli závodu Wienerberger.
- Druhá vetva VTL prípojkou PN63 DN100 (cca 20m) je zásobovaná prepúšťacia a regulačná stanica RS mesto - VVTL/VTL/STL-15000m³/h (dvojraková) situovaná pri areáli závodu Wienerberger.

Miestna časť Prílepy je zásobovaná zemným plynom prostredníctvom STL 2 plynovodu PN 3 DN 63 z RS Volkovce, Čierne Kľačany, situovanej pri obci Čierne Kľačany. Uvedená RS je pripojená VTL prípojkou PN 63 DN 100 na distribučný VVTL plynovodu PN 63 DN 700. RS Volkovce - Čierne Kľačany, zásobuje zemným plynom obce Čierne Kľačany a Volkovce.

9.3.4 Zásobovanie teplom

- zdroj tepla z ktorého je zabezpečovaná dodávka tepla pre bytový a verejný sektor predstavuje centrálny zdroj tepla (CZT), ako sústava kotolní a to kotolne na biomasu a plynové kotolne s odovzdávacími stanicami tepla
- zdroje tepla z ktorých je zabezpečovaná výroba a dodávka tepla pre podnikateľský sektor predstavujú lokálne kotolne na plyn, resp. kotolne na iné médium
- zdroje tepla z ktorých je zabezpečovaná výroba a dodávka tepla pre bytovú výstavbu a pre individuálnu bytovú výstavbu predstavujú lokálne zariadenia na výrobu tepla

Zdroj tepla z ktorého je zabezpečovaná dodávka tepla pre bytový a verejný sektor predstavuje centrálny zdroj tepla (CZT), ako sústava kotolní a to kotolne na biomasu a plynové kotolne s odovzdávacími stanicami tepla vrátane horúcovodnej primárnej a teplovodnej sekundárnej, distribučnej siete rozvodov, až k jednotlivým odberateľom, resp. spotrebiteľom, resp. lokálne kotolne.

9.3.4 Zásobovanie vodou a odkanalizovanie

Zásobovanie pitnou vodou

Mesto Zlaté Moravce má vybudovaný verejný vodovod, ktorý bol budovaný postupne od 50- tych rokov minulého storočia.

Mesto je zásobované pitnou vodou, ktorá je dopravovaná diaľkovým vodovodom Nové Zámky – Černík – Vráble – Zlaté Moravce. Tento diaľkový vodovod je súčasťou vodárenskej sústavy Gabčíkovo, zdrojom vody pre vodárenskú sústavu je vodný zdroj Gabčíkovo. Voda z vodného zdroja sa do diaľkového vodovodu Nové Zámky – Černík- Vráble – Zlaté Moravce dostáva čerpacou stanicou Gabčíkovo a výtlačným potrubím Gabčíkovo – Nové Zámky. Diaľkovým vodovodom čerpacou stanicou Nové Zámky sa dopravuje pitná voda zo systému Gabčíkovo – Nové Zámky do čerpacích staníc Dyčka - Vráble a odtiaľ je voda cez čerpaciu stanicu výtlačným potrubím dopravovaná do vodojemu Čierne Kľačany 2x2000 m³ a vodojemu 2x1500 m³ pri ÚV III. Z týchto vodojemov je zásobovaná vodovodná sieť v meste Zlaté Moravce.

Odkanalizovanie

Mesto Zlaté Moravce má vybudovanú jednotnú kanalizáciu vo všetkých mestských častiach, ktorá sa začala budovať v roku 1960 a postupne sa dobudovávala aj pre novopostavené obytné štvrte v meste. V 70-tych rokoch sa začala budovať čistiareň odpadových vôd, ktorá bola dokončená v roku 1979. Celá oblasť mesta je odkanalizovaná jednotnou kanalizačnou sústavou. Dažďové vody sú postupne odľahčované v OK a cez výustné objekty odvádzané do rieky Žitava. Na niektorých

spevnených plochách je vybudovaná dažďová kanalizácia s vyústením do Žitavy alebo do Hostianskeho potoka. Nové kanalizačné stoky sú navrhované a realizované ako kanalizácia splašková.

V meste Zlaté Moravce sú dažďové vody odvádzané jednotnou kanalizáciou a z územia mesta odtekajú cez odľahčovacie komory OK 1AB, OK 2A, OK 1BK, OK 2BK, OK 1C. Odľahčenie dažďových vôd do rieky Žitava je v pomere 1:3. Na niektorých spevnených plochách je vybudovaná dažďová kanalizácia s vyústením do Žitavy alebo do Hostianskeho potoka.

9.3.4 Odpadové hospodárstvo

Hodnotenie stavu riešeného územia v oblasti odpadového hospodárstva je dokumentované v kap. B bod II. Podkap. 3

Environmentálne záťaž

V riešenom území nachádza 13 skládok odpadu, ktoré sú podľa Registra environmentálnych záťaží evidované ako environmentálne záťaž. Prehľad environmentálnych záťaží sa nachádza v Kapitole C. II. Bod podkap. 1.6 Stav znečistenia horninového prostredia

Návrh koncepcie

Koncepcia odpadového hospodárstva územného plánu mesta sa v zmysle koncepčných východísk, téz územného rozvoja¹⁵ a komplexnej analýzy súčasného stavu¹⁶ sústreďuje z územného hľadiska najmä na riešenie základnej problematiky:

1. reorganizácia a redukcia prevádzok a zariadení odpadového hospodárstva a zavedenie efektívneho systému odpadového hospodárstva,

Riešenie sa principiálne zameriava na:

- transformáciu existujúcich prevádzok odpadového hospodárstva na novú funkciu v zmysle urbanistickej koncepcie a ich vymiestnenie resp. sústredenie do okrajových polôh mesta,
- likvidáciu nepovolených skládok.

Ide najmä na lokality:

- s negatívnym dopadom na kvalitu života a životného prostredia – znečistenie životného prostredia, zvýšené nároky na dopravu, kolízia s ÚSES, rušia krajinný obraz a pod.,
- limitujúce územný rozvoj – plochy v urbanistickej koncepcii určené na rozvoj iných funkcií.

Koncepcia odpadového hospodárstva pre zariadenia na zber a zhodnocovanie odpadov navrhuje:

Variant I. a II.

- Zberňu odpadov ostatných na Továrenskej ulici riešiť na dožitie do ukončenia platných rozhodnutí, vzhľadom na plánované pretváranie priestoru pozdĺž Továrenskej ulice. Nová lokalita pre uvedené zariadenie sa navrhuje alternatívne:
 - sústrediť do lokality v priestore zariadenia na zber odpadov Waste Recikling,
 - alebo do novonavrhovanej lokality výrobného územia pri ČOV

Variant II.

- Zariadenia – Zberňa a výkupňa odpadov Ekomat s.r.o. a Zberňa a výkupňa odpadov Miroslav Kováč MS KOV riešiť na dožitie do ukončenia platných rozhodnutí, vzhľadom na plánované výhľadové trasovanie cesty III/1614, ako aj funkčné pretváranie priestoru. Nová lokalita pre uvedené zariadenie sa navrhuje do novonavrhovanej lokality výrobného územia pri ČOV

¹⁵ Kapitola 6.1.1 Témy územného rozvoja mesta Zlaté Moravce

¹⁶ Kapitola 15.5.1 Charakteristika súčasného stavu

10. Kultúrne a historické pamiatky a pozoruhodnosti, archeologické náleziská.

Pamiatkovú zónu Zlaté Moravce vyhlásil Okresný úrad Nitra formou vyhlášky č. 1/94 dňa 1. marca 1994, uverejnenou vo Vestníku vlády SR, čiastka 4 zo dňa 14.12.1994. Vyhláška Okresného úradu Nitra č. 1/94 zo dňa 1. marca 1994 o vyhlásení pamiatkovej zóny centra mesta v Zlatých Moravciach nadobudla účinnosť dňom 14. 12. 1994.

V roku 2008 Krajský pamiatkový úrad Nitra vypracoval dokument „Zásady ochrany, obnovy a prezentácie hodnôt pamiatkovej zóny mesta Zlaté Moravce“, ktoré boli schválené v roku 2008. Ide o platný dokument, ktorého súčasťou je súbor požadovaných opatrení a záväzných riešení, ktoré budú ako regulatívy premietnuté do záväznej časti ÚPN mesta.

V pamiatkovej zóne Zlaté Moravce sa nachádza 9 národných kultúrnych pamiatok, zapísaných v Ústrednom zozname pamiatkového fondu SR, vedeného na Pamiatkovom úrade SR.

V Pamiatkovej zóne Zlaté Moravce sú špecifikované objekty navrhnuté na zápis do ÚZPF SR. Ide o nasledovné objekty:

- Banka – Župná č. 313
- Župná nemocnica – J. kráľa č. 492
- Gymnázium – Štúrova 487

Kultúrne pamiatky sú podrobne popísané v smernej časti konceptu ÚPN-M Zlaté Moravce v kapitole 13. Ochrana kultúrneho dedičstva.

Na území mesta Zlaté Moravce (kataster Zlaté Moravce, Chyzerovce, Prílepy, Hoňovce) sú evidované viaceré významne archeologické lokality z obdobia paleolit, neolit, eneolit, doba bronzová, pravek, lužická kultúra, včasný a vrcholný stredovek (9 - 11 storočie), čakanská kultúra, lužická kultúra, doba laténska, železovská skupina, lengyelská kultúra, badenská kultúra, neskorý stredovek (15.-16. stor.);

Archeologické náleziská sú podrobne popísané v smernej časti ÚPN-M Zlaté Moravce v kapitole 13.3.3 Ochrana Archeologických nálezísk.

11. Paleontologické náleziská a významné geologické lokality (napr. skalné výtvory, krasové územia a ďalšie).

V riešenom území sa nenachádzajú paleontologické ani geologické lokality.

12. Iné zdroje znečistenia (napr. hlukové pomery, vibrácie, žiarenie)

Zaťaženie prostredia hlukom

Hluk a vibrácie patria k najväčším rizikovým faktorom zdravia človeka, avšak vplyvajú aj na živočíšstvo. Negatívne pôsobia na zdravotný stav ľudí, vyvolávajú poruchy sluchu, psychiky, zapríčiňujú neurózy. Vibrácie sú aj poškodzujúcim faktorom stavieb a konštrukcií. Zdrojom negatívnych účinkov dopravy na životné prostredie v zastavanom území mesta je hlavne cestná doprava. Intenzívnu dopravu je možné považovať za prevažne líniový stresový faktor, ktorý negatívne vplyva na okolitú krajinu pozdĺž dopravných koridorov. V zastavanom území mesta nepriaznivo ovplyvňuje obyvateľstvo hluk z cestnej premávky. Priestory ochranného pásma priesťahov ciest mestom, vzhľadom na zvýšenú intenzitu a význam priesťahov (25-20 metrov na obe strany od osi komunikácie) kumulujú všetky negatívne účinky dynamickej dopravy a príslušného územia, najmä hluk, imisie, nehodovosť, prašnosť, blato a náľadie, čím sa zhoršuje kvalita urbánneho prostredia mesta.

Z hľadiska bezpečnosti sú kritické miesta: Cesta II/511 námestie Župná ulica SNP v celej dĺžke v interakcii s bývaním v bytových domoch a vyššej občianskej vybavenosti (VOV), parter obchodov, kultúry, služieb, gastronómie, vjazdy autobusov a NAD "dolu kopcom", kde je tendencia zrýchľovania vozidiel v zóne charakteru bulvára dopravy a spoločenských funkcií.

Za zdroje hluku v riešenom území možno považovať:

- Rýchlostná cesta R1

- cesty I., II. a III. triedy,
- trasy železnice č. 141,
- zastavané územie,
- areály výroby,
- poľnohospodárske areály.

Radónové riziko

Ožiarenie z radónu, resp. z jeho dcérskych produktov rozpadu je jedným z hlavných faktorov, ovplyvňujúcich zdravotný stav obyvateľstva. Obyvateľstvo je účinkom radónu vystavené predovšetkým v budovách. Zdrojom radónu v nich sú rádioaktívne prvky v podlaží budov, v ich stavebnom materiáli a vo vode. Z toho najdôležitejšiu záťaž predstavuje radón v pôdnom vzduchu, vnikajúci do budov z podlažia stavieb. V novej výstavbe ide o predchádzanie škodlivým účinkom radónu predovšetkým lokalizáciou stavieb, voľbou stavebných materiálov a spôsobom realizácie stavieb.

Súbor prehľadných máp prírodnej rádioaktivity územia Slovenskej republiky bol spracovaný pre potreby portálu ŠGÚDŠ z výsledkov terénnych meraní a laboratórnych stanovení zhromažďovaných v geofyzikálnej databanke od počiatku 90-tych rokov minulého storočia.

Prevažujúca časť riešeného územia sa nachádza v oblasti so stredným radónovým rizikom, kde je potrebné v zmysle Zákona o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia¹⁷ zabezpečiť ochranu proti prenikaniu radónu z geologického podlažia pre obytné stavby alebo stavby s pobytovými miestnosťami.

13. Zhodnotenie súčasných environmentálnych problémov.

Hlavné environmentálne problémy vznikajú v dôsledku priestorového stretu ekologicky hodnotných prvkov krajiny štruktúry a stresových faktorov ako aj pôsobením týchto faktorov na životné podmienky a zdravie obyvateľov. V riešenom území boli vymedzené viaceré skupiny environmentálnych problémov, ktoré však nie sú vždy riešiteľné nástrojmi územného plánovania.

Ochrana prírody a krajiny a prírodných zdrojov

- ohrozenie biodiverzity a funkčnosti regionálnych a nadregionálnych prvkov ÚSES v dôsledku poľnohospodárskej a lesohospodárskej činnosti, likvidácia pobrežných a vodných biotopov,
- antropický tlak na prvky regionálneho a miestneho územného systému ekologickej stability,
- nízka konektivita medzi prvkami ÚSES Žitavskej pahorkatiny, Pohronskeho Inovca a riečnou úrovňou Žitavy s príslušnými terasami,
- výskyt 13 skládok odpadu, ktoré sú podľa Registra environmentálnych záťaží evidované ako environmentálne záťaž,
- ochrana prírody versus rastlinná výroba – uskutočňovanie melioračných zásahov poľnohospodárskych subjektov bez schválených projektov, terénne úpravy, ktorými sa podstatne mení vzhľad prostredia alebo odtokové pomery i umiestnenie a výsadba a nepôvodných druhov drevín mimo ovocného sadu, vinice, chmeľnice a záhrady,
- ochrana prírody a živočíšna výroba – intenzívne využívanie pôdy znemožňuje zachovanie pôvodných biotopov, ide napr. o znečisťovanie vodných tokov tekutými exkrementmi,
- ochrana prírody a lesné hospodárstvo – popri konflikte záujmov ťažby a ochrany lesa, by mali vhodné zásahy zahrňovať odstraňovanie sukcesných drevín, prípadne bylín a vyhrabávanie stariny, zvyšovanie rubnej doby, predlžovanie obnovnej doby, jemnejšie spôsoby hospodárenia a ich formy (výberkový hosp. spôsob), šetrné spôsoby sústredovania drevnej hmoty (kone, lanovky a pod.), ponechávanie stromov a drevnej hmoty v porastoch (ojedinelo

¹⁷ Zákon č. 355/2007 Z .z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov

stojacich stromov, skupiny stromov a ležaniny), zvyšovanie podielu prirodzenej obnovy i zachovanie alebo cieľená obnova pôvodného druhového zloženia lesných porastov.

- ochrana prírody a doprava – okrem znečistenia ide najmä o účelové komunikácie, ktoré majú podiel na vytváraní povodňových vĺn a na znečisťovaní vody pôdnymi suspenziami. Na obnaženom podklade majú zväžnice vplyv na vodnú eróziu,
- ochrana prírody a skládky – na skúmanom území ide o ilegálne skládky menšieho rozsahu, zakladané i v blízkosti ekologicky hodnotných lokalít.
- križovanie železničných tratí s prvkami regionálneho a miestneho územného systému ekologickej stability, bariéra v krajine, fragmentácia prvkov v krajine,
- absencia líniovej a plošnej nelesnej vegetácie v krajine,
- chýbajúce prepojenie sídelnej zelene s krajinnou zeleňou,
- absencia líniovej a plošnej nelesnej vegetácie vo viniciach, monofunkčné využitie,
- absencia pufráčných zón medzi prírodným a urbanizovaným prostredím,
- záber najkvalitnejšej poľnohospodárskej pôdy,
- pri riadení rozvoja územia mesta Zlaté Moravce z hľadiska ohrozenia pôd vodnou eróziou rešpektovať v k. ú. Prílepy extrémnym rizikom ohrozené pôdy v priestore severne od cesty I/65
- podiel pôd ohrozených potenciálnou vodnou eróziou (k. ú. Prílepy)
- výskyt inváznych druhov rastlín (brehové porasty).

Kvalita ovzdušia

- absencia údajov o emisnej a imisnej situácii v meste Zlaté Moravce,
- veľké a stredné zdroje znečisťovania ovzdušia v zastavanom území mesta resp. v blízkosti obytných území.

Kvalita vody a ochrana vodných zdrojov

- znečistenie povrchových a podzemných vôd v dôsledku intenzívneho poľnohospodárstva,
- antropický tlak na tok Žitavy, Hontianskeho potoka a ostatné vodné toky, ktoré pretekajú riešeným územím,
- zvýšená potreba pitnej vody a zvýšené množstvo odpadových vôd vyplývajúce z rozvoja mesta,
- ohrozenie kvality podzemných vôd v dôsledku antropogénnych vplyvov (intenzívna poľnohospodárska výroba, výroba),

Odpadové hospodárstvo

- v riešenom území je zaznamenaný výskyt potvrdených environmentálnych záťaží (register B - 2 EZ), sanované (register C - 3EZ), pravdepodobné EZ (register A - 7 EZ) a potvrdená environmentálna záťaž a sanovaná/rekultivovaná lokalita (Register B, C – 1 EZ),
- nelegálne skládky odpadu,
- veľký počet zariadení na zhodnocovanie odpadov, absencia komplexnej koncepcie odpadového hospodárstva a prevádzok.

Hluková situácia

- absencia údajov o hlukových pomeroch v meste Zlaté Moravce,
- zdroj hluku z dopravy rýchlostnej cesty R1, ciest II. a III. triedy, trás železnice,
- hluk z prieťahov ciest III. Triedy v zastavanom území mesta,

Problémy ohrozenia zdravotného stavu obyvateľov

- nadmerná hluková záťaž z dopravy,

- environmentálne záťaže,
- riziko nehôd pri zvýšenej dopravnej premávke.

III. HODNOTENIE PREDPOKLADANÝCH VPLYVOV ÚZEMNOPLÁNOVACEJ DOKUMENTÁCIE NA ŽIVOTNÉ PROSTREDIE VRÁTANE ZDRAVIA A ODHAD ICH VÝZNAMNOSTI (PREDPOKLADANÉ VPLYVY PRIAME, NEPRIAME, SEKUNDÁRNE, KUMULATÍVNE, SYNERGICKÉ, KRÁTKODOBÉ, DOČASNÉ, DLHODOBÉ A TRVALÉ) PODĽA STUPŇA ÚZEMNOPLÁNOVACEJ DOKUMENTÁCIE

Územný plán mesta je územnoplánovací dokument, ktorý nemá priamy vplyv na životné prostredie, resp. zdravie obyvateľov. Hlavným cieľom je vytvorenie územnoplánovacej dokumentácie, ktorá bude komplexne riešiť územný rozvoj mesta a bude po schválení záväzným dokumentom pre mesto, obyvateľov mesta a ostatných účastníkov procesu povoľovania a realizácie plánovaných zámerov územného rozvoja mesta.

Predmetom riešenia je zabezpečenie územnoplánovacieho nástroja so stanovením najmä:

- zásad a regulatívov priestorového usporiadania a funkčného využívania územia mesta v nadväznosti na okolité územie, prípustných, obmedzených a zakázaných funkčných využívaní plôch,
- zásad a regulatívov starostlivosti o životné prostredie, územného systému ekologickej stability a tvorby krajiny, vrátane plôch zelene,
- zásad a regulatívov ochrany a využívania prírodných zdrojov, kultúrno-historických hodnôt a významných krajinných prvkov,
- hranice medzi súvisle zastavaným územím mesta alebo územím určeným na zastavanie a ostatným územím mesta,
- zásad a regulatívov verejného dopravného a technického vybavenia a občianskeho vybavenia,
- plôch pre verejnoprospešné stavby, na vykonanie asanácie a pre chránené časti krajiny.

Z hľadiska podrobnejšieho pohľadu sa pri riešení rozvoja územia vychádza z týchto princípov:

- zachovanie a podporenie historického vývoja a zástavby mesta a na týchto historických koreňoch koncipovanie územného rozvoja moderného sídla s vhodnými podmienkami pre stabilizáciu obyvateľstva na báze vhodných podmienok pre život v kvalitnom životnom prostredí s príslušnou občianskou vybavenosťou.
- vytvorenie územných predpokladov pre rozvoj výroby, výrobných služieb, logistiky a technických služieb primeraného rozsahu a ekologicky nezávadného charakteru so zámerom vytvorenia základne miestnej zamestnanosti v záujme stabilizácie obyvateľstva.
- vytvorenie územných predpokladov pre rozvoj dopravnej a technickej infraštruktúry, ktorá bude podporovať a bezkolízne obsluhovať územie mesta.
- vytvorenie územných predpokladov na skvalitnenie a rozšírenie zelene a prírodných prvkov v území mesta v záujme zvýšenia ekologickej stability a súčasne pre zvýšenie kvalitatívnych parametrov životného prostredia. Z tohto dôvodu je potrebné postupne pretvárať ráz poľnohospodárskej krajiny a poľnohospodársku výrobu ekologizovať a vytvárať podmienky pre protierózne opatrenia.

Pre potreby dosiahnutia hlavného cieľa bol v plnom rozsahu rešpektovaný priemet regionálneho územného systému ekologickej stability a miestneho územného systému ekologickej stability, navrhli sa opatrenia pre vylučovanie a zmierňovanie stresových faktorov a vytváranie siete stabilizačných prvkov v krajine.

1. Vplyvy na obyvateľstvo – počet obyvateľov dotknutých vplyvmi navrhovanej činnosti v dotknutých obciach, zdravotné riziká, sociálne a ekonomické dôsledky a súvislosti, narušenie pohody a kvality života, prijateľnosť činnosti pre dotknuté obce (napr. podľa názorových stanovísk a pripomienok dotknutých obcí, sociologického prieskumu medzi obyvateľmi dotknutých obcí), iné vplyvy.

Počet obyvateľov dotknutých vplyvmi navrhovaného riešenia ÚPN mesta Zlaté Moravce s predpokladaným demografickým vývojom je podrobne popísaný v časti C kapitola II bod 9.

V návrhu riešenia v oboch variantoch sú nové rozvojové plochy určené na bývanie v rozsahu predpokladaného disponibilného prírastku v 1 variante o 1 1936 obyvateľov a 2 variante o 3298 obyvateľov. Uvedený prírastok obyvateľov sa v prevažnej miere v 1 etape predpokladá z migrácie, čo umožní zastaviť nepriaznivý vývoj poklesu obyvateľov, najmä z dôvodu že sa predpokladá prílev prevažne mladého obyvateľstva schopného ešte reprodukcie, čo vytvorí podmienky na zvýšenie prirodzeného prírastku z vlastných zdrojov. V neskorších rokoch prognóza predpokladá vyšší prírastok obyvateľov z vlastných zdrojov.

Koncept ÚPN mesta Zlaté Moravce neobsahuje riešenia, ktoré by v sebe niesli riziká ohrozenia zdravotného stavu obyvateľstva, ktoré by mali negatívne sociálno-ekonomické dopady, alebo narušovali pohodu a kvalitu života, resp. stav životného prostredia.

Naopak, úlohou hodnoteného ÚPN mesta Zlaté Moravce je vytvoriť kvalitnú územnoplánovaciu dokumentáciu, ktorá bude slúžiť pre rozvoj mesta pri dodržaní všetkých environmentálnych kritérií stanovených platnou legislatívou.

Koncept ÚPN obsahuje riešenia, hlavne riešenie dopravy, riešenie zásobovania pitnou vodou, odkanalizovania mesta, dobudovania technickej infraštruktúry, občianskej vybavenosti a lokalít pre podnikateľské účely a zároveň návrhy na dotvorenie MÚSE a ďalšie ekostabilizačné opatrenia, ktoré z vyššie uvedeného hľadiska so sebou prinášajú celý rad pozitívnych riešení na skvalitnenie ekonomických, sociálnych a ekologických podmienok pre dotknuté obyvateľstvo.

Proces pripomienkovania a hodnotenia ÚPN mesta Zlaté Moravce má za úlohu zhodnotiť a následne minimalizovať resp. eliminovať všetky negatívne činnosti, ktoré by niesli zdravotné riziká, sociálne a ekonomické dôsledky a súvislosti resp. by spôsobovali narušenie pohody a kvality života obyvateľstva alebo by mali vplyv na kvalitu dotknutých zložiek životného prostredia. Pri riešení jednotlivých plôch a najmä pri realizácii konkrétnych investičných zámerov je potrebné z hľadiska minimalizácie negatívnych vplyvov vychádzať už v predprojektovej i projektovej príprave z platnej legislatívy. Významným je najmä hodnotenie vplyvov navrhovaných činností v prípade splnenia parametrov činnosti v zmysle zákona č. 24/2006 Z. z. v znení neskorších predpisov, dodržiavanie platných limitov územia, dodržiavanie regulatívov stanovených ÚPN mesta Zlaté Moravce všetkých príslušných legislatívnych predpisov.

Potreba spracovania novej územnoplánovacej dokumentácie vyplynula predovšetkým z nutnosti reagovať na nové zámery na využitie územia v dobe, ktorá sa výrazne odlišuje od legislatívnej situácie z obdobia spracovania doteraz platného územného plánu a taktiež na zmenené územno-technické a socioekonomické podmienky.

Koncept ÚPN mesta Zlaté Moravce je predložený na posúdenie dotknutým orgánom i dotknutej verejnosti. Verejnosť mimo iné bola s dokumentom oboznámená i formou oznámenia o strategickom dokumente v zmysle zákona č. 24/2006 Z. z. v znení neskorších predpisov.

Po preštudovaní Oznámenia o strategickom dokumente s prihladením na doručené stanoviská určil Obvodný úrad životného prostredia v Zlatých Moravciach listom č. OU-ZM-OSZP-2016/000490-24 VA zo dňa 30. 03. 2016 „Rozsah hodnotenia strategického dokumentu „Územný plán mesta Zlaté Moravce“, v ktorom v bode 2. Rozsah hodnotenia v časti 2.1. Všeobecné podmienky, bod 2.1.1 určil vypracovanie správy o hodnotení strategického dokumentu podľa § 9 zákona.

Celý uvedený proces pripomienkovania ÚPN mesta Zlaté Moravce a hodnotenia vplyvov strategického dokumentu „Územný plán mesta Zlaté Moravce“ je zárukou toho, že k hodnotenému

materiálu má prístup odborná i široká verejnosť, ktorá do tohto procesu môže aktívne vstupovať svojimi opodstatnenými pripomienkami. Proces doterajšieho pripomienkovania je hodnotený v procese hodnotenia vplyvov strategického dokumentu v etape Správy o hodnotení za súčinnosti širokej verejnosti. Výstupy z procesu hodnotenia budú podkladovým materiálom na dopracovanie územnoplánovacieho dokumentu „Územný plán mesta Zlaté Moravce“ a ukončenia procesu obstarávania územnoplánovacej dokumentácie mesta.

V zastavanom území mesta nepriaznivo ovplyvňuje obyvateľstvo hluk z cestnej premávky. Priestory ochranného pásma prietahov ciest mestom, vzhľadom na zvýšenú intenzitu a význam prietahov (25-20 metrov na obe strany od osi komunikácie) kumulujú všetky negatívne účinky dynamickej dopravy a príslušného územia, najmä hluk, imisie, nehodovosť, prašnosť, blato a náľadie, čím sa zhoršuje kvalita urbánneho prostredia mesta. Z hľadiska bezpečnosti sú kritické miesta: Cesta II/511 námestie Župná ulica SNP v celej dĺžke v interakcii s bývaním v bytových domoch a VOV, parter obchodov, kultúry, služieb, gastronómie, vjazdy autobusov a NAD "dolu kopcom", kde je tendencia zrýchľovania vozidiel v zóne charakteru bulvára dopravy a spoločenských funkcií.

Na území mesta je potrebné presadzovať navrhovaný základný komunikačný systém (ZAKOS) a doplnkový komunikačný systém (DOKOS), s nasledovnými základnými opatreniami:

- realizovať preložku trasy cesty II/511 podľa návrhu ÚPN mesta, s cieľom zníženia hladiny hluku na intenzitu 40-60 dB(A),
- vytvoriť centrálny mestský okruh (CMO), s cieľom odľahčenia centrálnych priestorov mesta od ťažkej Z+C nákladnej dopravy,
- na území mesta presadzovať systém udržateľnej mobility (vytvorenie integrovanej osobnej železničnej a autobusovej stanice mesta Zlaté Moravce,
- zvýšiť bezpečnosť cestnej dopravy a pobytu ľudí vo verejnom priestore ulíc,
- doplnenia lokálnych cyklistických cestičiek a chodníkov pri hlavných komunikáciách,
- zmenami kategórie MK na obytné ulice zvýšiť kvalitu života v meste,
- pripojením cyklotrás mesta na regionálne cyklistické ťahy pozdĺž Žitavy naprieč, spojené s krajinou štruktúrou poľných ciest ovplyvniť ekologizáciu dopravného procesu.

Priamy aj nepriamy vplyv na obyvateľstvo môžu mať skládky odpadov, ktorých výskyt je zaznamenaný na území mesta. Ide o potvrdené environmentálne záťaž (register B - 2 EZ), sanované (register C - 3EZ), pravdepodobné EZ (register A - 7 EZ) a potvrdená environmentálna záťaž a sanovaná/rekultivovaná lokalita (Register B, C – 1 EZ),

V rámci obidvoch variantov sú navrhnuté aj nové plochy zelene (zeleň parková, ochranná a izolačná zeleň, vyhradená a špecifická zeleň).

- Vo variante I je navrhnutých päť nových plôch (dve nové a tri transformované) parkovej zelene s celkovou rozlohou 8,4 ha. Tieto plochy sú navrhnuté v miestnej časti Zlaté Moravce, s cieľom dotvoriť základnú kostru sídelnej zelene v mestskej štruktúre. Plochy parkovej zelene sú navrhnuté v lokalitách UO 7 Park Zelená, Zlatnianka, ŽitavaA, Žitava B, Park Župného domu v nadväznosti na navrhované rozvojové plochy bývania a občianskej vybavenosti, vrátane zmiešaných území bývania a občianskej vybavenosti.
- Vo variante II. je navrhnutých päť nových plôch (tri rozvojové a dve transformačné) zelene v rovnakých lokalitách ako v I. variante s celkovou rozlohou 8,6 ha.
- V obidvoch variantoch sú navrhované nové rozvojové plochy špecifickej zelene – plochy cintorínov v MČ Zlaté Moravce (I. variant rozšírenie o 0,7 ha a v II. Variante o 1,4 ha) a MČ Plílepy (v obidvoch variantoch 0,4 ha)
- V rámci návrhu zelene je navrhnuté doplnenie stromoradií v uliciach, kde sú na to priestorové a technické podmienky. Navrhované línie sídelnej zelene nadväzujú na existujúce a

navrhované líniové interakčné prvky územného systému ekologickej stability mimo zastavaného územia mesta. Cieľom je prepojenie sídelnej a krajinskej zelene, tak aby sa vytvoril funkčný systém zelene tzv. zelená infraštruktúra.

- Z hľadiska zabezpečenia systémového riešenia pre oblasť zelene na území mesta, sa v ÚPN mesta sleduje zastúpenie prvkov zelene v každej funkčnej zložke, resp. v rámci jednotlivých funkčných území. Zastúpenie zelene je regulované koeficientom zelene, ktorý stanovuje minimálne zastúpenie plôch zelene v tej ktorej funkčnej ploche, s priemetom do záväznej časti ÚPN mesta.

Územný plán mesta je územnoplánovací dokument, ktorý nemá priamy vplyv na životné prostredie a zdravie obyvateľov. Hlavným cieľom územnoplánovacej dokumentácie je komplexne riešiť rozvoj územia vo všetkých jeho zložkách pri dodržiavaní princípov udržateľnosti. Územný plán mesta s jeho záväznou časťou schvaľuje mesto a tento rozvojový dokument bude slúžiť mestu a jeho obyvateľom.

Zámery navrhované v koncepte územného plánu možno hodnotiť pozitívne vzhľadom na to, že dôjde k rozšíreniu možností na bývanie, občiansku vybavenosť, šport, rekreáciu (šport a rekreácia, rekreácia v prírodnom prostredí, agroturizmus a vidiecky turizmus, záhradkárske a chatové osady - legalizácia), zelene, komunálnej a priemyselnej výroby, dopravnej a technickej infraštruktúry. Takisto rozvoj občianskej vybavenosti a výroby prispeje k zlepšeniu služieb a zvýšeniu pracovných miest. Esteticky a stavebne vhodnými úpravami sa môže vytvoriť hodnotné územie, ktoré zvýši pohodu bývania obyvateľov mesta a zvýši jej atraktivitu. Dodržiavaním regulatívov uvedených v záväznej časti týkajúcich sa ochrany životného prostredia (povinnosť realizácie kanalizácie, vodovodu, plynofikácia, dodržanie navrhnutých parametrov nových komunikácií, sadovnícke úpravy a pod.) v jestvujúcom území ako aj na nových rozvojových plochách nebude dochádzať k zhoršovaniu kvality životného prostredia.

Z hľadiska vplyvov na obyvateľstvo a zdravie sa javí výhodnejší variant I. konceptu ÚPN-M Zlaté Moravce, ktorý predpokladá nižšie zaťaženie zložiek životného prostredia a menší antropogénny tlak na mestskú a vidiecku krajinu, čo znamená menšie riziko poškodenia životného prostredia s prípadnými dopadmi na zdravie ľudí. Socioekonomický rozvoj súčasne bude postačujúci na zachovanie pracovných príležitostí a tým aj na pozitívny demografický vývoj. Taktiež tu nie je predpoklad na vznik kumulovaných negatívnych externalít vznikom prehustenej zástavby bez dostatočného verejného priestoru a zelene.

Iné vplyvy

Iné vplyvy na obyvateľstvo neboli identifikované.

2. Vplyvy na horninové prostredie, nerastné suroviny, geodynamické javy a geomorfologické pomery.

Vplyvy na horninové prostredie sa prejaví iba v etape výstavby jednotlivých objektov. Vplyvy na horninové prostredie sa predpokladajú až v dôsledku odstránenia povrchovej vrstvy, kedy sa zmenia podmienky pre prienik povrchovej kontaminácie. Možno očakávať zvýšené riziko kontaminácie horninového prostredia spôsobené stavbou a otvorením ciest pre vznik sekundárnych kontaminantov z povrchu. Únikom látok sa bude predchádzať dodržiavaním a kontrolou technologickej disciplíny.

Nepriaznivý vplyv na reliéf bude pôsobiť počas stavby, a to vytváraním depónií humusovej vrstvy a nahromadeného stavebného materiálu. Vplyv bude pôsobiť krátkodobo, lebo priestory sa v ďalšej fáze realizácie vyplnia stavebnými objektmi podnikateľských subjektov. Pri dodržiavaní stavebných technológií a ostatných stanovených technických parametrov nehrozia v priebehu stavby žiadne významné riziká, príp. havárie. To sa týka aj dodržiavania predpisov a nariadení pre prepravu materiálov a predchádzaní únikov ropných derivátov do priestoru stavby a jej okolia (napr. prečerpávanie pohonných hmôt do nakladača, úniky z nákladných vozidiel pri pohybe v okolí).

Extrémny prípad havarijného stavu môže byť spôsobený ich únikmi v dôsledku havárie alebo zlyhania obslužnej techniky.

Na území mesta Zlaté Moravce zosuvné územia nie sú evidované, ŠGÚDŠ má v databáze jednu lokalitu v západnej časti územia. Aj napriek tomu sa môžu vyskytnúť zosuvy a svahové deformácie, ktoré môžu ohroziť najmä cesty II/511 v úseku Topoľčianky – Skýcov a III/511004 v úseku Obyce – Jedľové Kostoľany¹⁸.

Koncept ÚPN-M Zlaté Moravce (variant I. a II.) nenavrhuje ani v jednom variante nové činnosti, ktoré by mali zásadný vplyv na horninové prostredie, nerastné suroviny, geodynamické javy a geomorfologické pomery. Obidva varianty sú rovnocenné.

3. Vplyvy na klimatické pomery.

V rámci konceptu ÚPN-M Zlaté Moravce (variant I. a II.) nie sú identifikovateľné žiadne vplyvy na klimatické pomery riešeného ani širšieho územia. Obidva varianty sú rovnocenné.

4. Vplyvy na ovzdušie (napr. množstvo a koncentrácia emisií a imisií).

V súčasnosti je kvalita ovzdušia ovplyvňovaná najmä emisiami z veľkých zdrojov znečisťovania ovzdušia v riešenom území (WIENERBERGER slovenské tehelne, s.r.o., Secop, spol. s.r.o.) ako aj veľkých zdrojov nachádzajúcich sa mimo riešeného územia. Nepriaznivý vplyv na ovzdušie má automobilová doprava a s tým súvisiaca koncentráciou prízemného ozónu.

Z hľadiska kvality ovzdušia budú nové objekty v území emitovať znečisťujúce látky do ovzdušia predovšetkým v dôsledku vykurovania budov a pohybom automobilov zabezpečujúcich ich dopravnú obsluhu.

Odvod spalín od zdrojov vykurovania bude zabezpečený tak, aby boli splnené podmienky technickej prevádzky zariadenia a rozptylu škodlivín do ovzdušia. Prevádzka zdrojov znečisťovania ovzdušia bude v súlade s podmienkami súhlasu orgánu ochrany ovzdušia v zmysle zákona o ovzduší.

Prevádzkovatelia objektov budú plniť povinnosti prevádzkovateľa zdroja znečisťovania ovzdušia v zmysle zákona o ovzduší a súvisiacich predpisov. Pri dodržaní legislatívnych podmienok bude príspevok k znečisteniu ovzdušia okolia nízky. Podmienky vypúšťania znečisťujúcich látok zabezpečia ich dostatočný rozptyl v atmosfére. Najvyššie hodnoty koncentrácie znečisťujúcich látok v okolí musia byť nižšie ako sú príslušné imisné limity.

Je predpoklad, že príspevok objektov novej zástavby k najvyšším hodnotám koncentrácie znečisťujúcich látok bude relatívne nízky. Uvedenie objektov do prevádzky ovplyvní znečistenie ovzdušia len ich najbližšieho okolia.

Vplyvy variantov rozvoja riešeného územia:

- ani v jednom variante sa nenavrhujú plochy resp. zdroj znečisťovania, ktoré by mali zásadný vplyv na kvalitu ovzdušia v meste, v záväznej časti ÚPN-M sú stanovené zásady:
 - do obytných a zmiešaných území, území občianskej vybavenosti, neumiestňovať zariadenia a služby s negatívnym dopadom na ŽP – vylúčiť zariadenia so SZZO a VZZO,
 - neumiestňovať do existujúcich výrobných území zariadenia a prevádzky so stredným alebo veľkým zdrojom znečistenia ovzdušia, preferovať trvalo udržateľné formy a postupy výroby,
- variant II. prináša vyššiu bilanciu navrhovaných funkčných plôch výrobných činností (41,29 ha) ako variant I. (30,99 ha) – na základe rozlohy rozvojových plôch nie je možné stanoviť, ktorý variant je výhodnejší, nakoľko v čase spracovania ÚPN mesta nie je možné definovať druh a charakter potenciálnych výrobných prevádzok a zariadení,

¹⁸ Analýza územia okresu Zlaté Moravce z hľadiska možných mimoriadnych udalostí

- navrhované plochy výrobných činností (plochy komunálnej, drobnej výroby a služieb, plochy priemyselnej výroby a plochy skladového hospodárstva a distribúcie) sú situované mimo zastavaného územia, v nadväznosti na existujúce plochy priemyselnej a poľnohospodárskej výroby, v záväznej časti ÚPN-M sú stanovené zásady:
 - v blízkosti výrobných a poľnohospodárskych areálov vytvoriť tzv. pufrčné zóny tvorené ochrannou a izolačnou zeleňou na zmiernenie negatívnych účinkov medzi územiami s odlišným funkčným využitím,
- hľadiska navrhovaného riešenia dopravnej organizácie možno považovať obidva varianty za rovnocenné, v obidvoch variantoch dôjde k zlepšeniu kvality ovzdušia vzhľadom na návrh reorganizácie dopravy na území mesta, ktorá spočíva v presmerovaní v:
 - realizácia preložky trasy cesty II/511 podľa návrhu ÚPN mesta, s cieľom zníženia hladiny hluku na intenzitu 40-60 dB(A),
 - vytvorenie centrálného mestského okruhu (CMO), s cieľom odľahčenia centrálnych priestorov mesta od ťažkej Z+C nákladnej dopravy,
 - na území mesta presadzovať systém udržateľnej mobility (vytvorenie integrovanej osobnej železničnej a autobusovej stanice Zlaté Moravce,
- variant I. predpokladá nižší počet obyvateľov (1 936) ako variant II. (3 298), vo vzťahu ku kvalite ovzdušia z hľadiska počtu vykurovacích jednotiek sa javí variant I. výhodnejší.

Z hľadiska vplyvov na kvalitu ovzdušia sa javí výhodnejší variant I., ktorý predpokladá nižší počet obyvateľov teda nižší počet vykurovacích jednotiek a nižšiu bilanciu rozvojových plôch výroby a priemyslu.

5. Vplyvy na vodné pomery (napr. kvalitu, režimy, odtokové pomery, zásoby).

Ochrana podzemnej vody zohráva dôležitú úlohu pri zabezpečovaní kvality podzemnej vody pre zásobovanie obyvateľstva pitnou vodou. Vplyvom ľudskej činnosti stále vzrastá jej ohrozenie a hľadajú sa spôsoby na jej efektívnu ochranu.

Kvalitu podzemných vôd tejto oblasti ovplyvňuje antropogénna činnosť. K najvýznamnejším znečisťovateľom vôd patria najmä komunálne odpadové vody a priemyselné aktivity v riešenom území ako aj mimo riešeného územia. Prienik látok organického aj anorganického pôvodu do povrchových tokov a do podzemných vôd spôsobuje aj poľnohospodárska výroba.

Mesto Zlaté Moravce má vybudovanú jednotnú kanalizáciu vo všetkých mestských častiach, ktorá sa začala budovať v roku 1960 a postupne sa dobudovávala aj pre novopostavené obytné štvrte v meste. V 70-tych rokoch sa začala budovať čistiareň odpadových vôd, ktorá bola dokončená v roku 1979. Celá oblasť mesta je odkanalizovaná jednotnou kanalizačnou sústavou. Dažďové vody sú postupne odľahčované v OK a cez výustné objekty odvádzané do rieky Žitava. Na niektorých spevnených plochách je vybudovaná dažďová kanalizácia s vyústením do Žitavy alebo do Hostianskeho potoka. Nové kanalizačné stoky sú navrhované a realizované ako kanalizácia splašková.

Z hľadiska ochrany vodných zdrojov koncept ÚPN nepredpokladá výraznejšie zásahy do kvalitatívnych ani kvantitatívnych parametrov. Možný sprostredkovaný vplyv na kvalitu vôd je len prostredníctvom odpadových vôd, ktoré budú vznikať v súvislosti s hygienickými potrebami a vody z povrchového odtoku.

Na území nie je monitorovacia stanica na meranie znečistenia vodných tokov, podzemná voda je monitorovaná vrtom základnej siete SHMÚ č. 35390.

Riešené územie patrí do SK1000400P Medzizrnové podzemné vody kvartérnych náplavov Váhu, Nitry a ich prítokov časti oblasti povodia Váh, ktoré sú ovplyvňované antropogénnou činnosťou vo všetkých častiach útvaru.

Táto oblasť patrí medzi najznečistenejšie časti Slovenska, kde sa vplyv antropogénneho znečistenia na podzemné vody kvartérnych útvarov prejavuje v celom útvare. V skupine základný fyzikálno-chemický rozbor prekročili limitnú hodnotu RL_{105} , Mn, NO_3^- , Fe, Fe^{2+} a ďalšie. Južná časť kvartérnych náplavov Váhu a Nitry je pomerne významne priemyselne zaťažená, čo sa odráža aj na prekročeníach Cl^- a SO_4^{2-} , ako dôsledok produkcie odpadov.

Realizácia rozvojových lokalít navrhnutých vo variantoch I. II. v Koncepte ÚPN-M Zlaté Moravce neovplyvní hydrologické a hydrogeologické pomery dotknutého územia, nebude mať vplyv na výšku hladiny podzemnej vody a ani na výdatnosť vodných zdrojov. Z hľadiska spotreby vody ako aj množstva odpadových vôd sa javí výhodnejší variant I., ktorý počíta s menším počtom obyvateľov a rozvojových plôch.

6. Vplyvy na pôdu (napr. spôsob využívania, kontaminácia, pôdna erózia).

Realizácia rozvojových lokalít navrhnutých vo variantoch I. a II. v Koncepte ÚPN-M Zlaté Moravce nebude mať vplyv na kontamináciu pôdy ani fyzikálne degradačné procesy ako sú vodná a veterná erózia a kompakcia pôdy.

Podľa údajov pôdneho portálu VÚPOP sú pôdy v riešenom území v rámci ohrozenia potenciálnou veternou eróziou zaradené do kategórie „žiadna až slabá erózia“ (72%) až „stredná erózia“ (2%).

Z hľadiska ohrozenia pôd vodnou eróziou je na území mesta ohrozených strednou eróziou 35,0 % poľnohospodárskej pôdy, 2,0% vysokou vodnou eróziou (potenciálnou). Extrémnym rizikom sú ohrozené pôdy v k. ú Prílepy 1,5% v priestore severne od cesty I/ 65.

6.1 Záber poľnohospodárskej pôdy

Realizácia objektov vo väzbe na navrhované riešenie územného plánu si vyžiada záber poľnohospodárskej pôdy. To je najvýznamnejší vplyv z hľadiska ochrany poľnohospodárskej pôdy. Počas výstavby objektov bude potrebné vykonať skrývku humusového horizontu poľnohospodárskych pôd odnímaných natrvalo a zabezpečiť ich hospodárne a účelné využitie na základe bilancie skrývky humusového horizontu.

Pri trvalom odňatí poľnohospodárskej pôdy dôjde k nezvratným negatívnym vplyvom na poľnohospodársku pôdu, čiže k úplnému odstráneniu humusového horizontu pôd. Pri dočasnom zábere poľnohospodárskej pôdy môže dôjsť k ďalším negatívnym účinkom, ako je zhutnenie, prípadne kontaminácia pôdy. Z týchto dôvodov je potrebné dôsledne dodržiavať ustanovenia §12 a § 17 zákona o ochrane pôdy.

Perspektívne použitie poľnohospodárskej pôdy na nepoľnohospodárske účely v rámci Návrhu ÚPN mesta Zlaté Moravce predstavuje síce záber pôdy v I. variante s celkovou rozlohou 234,87 ha, z toho 188,23 ha poľnohospodárskej pôdy a v II. variante s celkovou rozlohou 286,61 ha, z toho 228,15 ha poľnohospodárskej pôdy, pričom treba zdôrazniť, že najväčší záber čo sa týka rozlohy predstavuje záber pre vodohospodársku infraštruktúru (regionálneho významu), ktorý zabezpečuje opatrenia na ochranu zastavaných území mesta – 57,29 ha v I. variante a 56,09 ha v II. variante. Ide o realizáciu protipovodňových opatrení – výstavba poldrov.

V I. variante sa počíta s rozvojom obytnej funkcie na ploche 30,98 ha v II. variante 44,04 ha. Dopravné plochy zaberajú v I. variante 26,76 ha a v II. variante 32,44 ha, pričom záber predstavuje plochu pre preložku cesty II. triedy regionálneho významu.

S rozvojom výrobných území, výroby logistiky, distribúcie a skladového hospodárstva sa v I. variante predpokladá na ploche s rozlohou 3,78 ha a v II. variante 10,78 ha.

Rozvoj územia je realizovaný prirodzeným napojením na jestvujúcu urbanistickú štruktúru pomocou nových komunikácií, ktoré spolu s existujúcou dopravnou kostrou tvoria jeden organický, funkčný celok. Dajú sa odlíšiť dve priestorové formy novonavrhovaného rozvoja:

- transformácia plôch jestvujúcej urbanistickej štruktúry v rámci zastavaného územia,
- rozvoj na nových lokalitách mimo zastavaného územia.

Na území mesta zaberajú vinice 60,54 ha, čo predstavuje 2,97 % poľnohospodárskej pôdy, z toho 31,03 ha je evidovaných vo Vinohradníckom registri. Záber registrovaných viníc je minimálny 0,0154 ha.

Napriek záberu poľnohospodárskej pôdy na nepoľnohospodárske účely, možno skonštatovať, že lokality sú navrhnuté v nadväznosti na zastavané územie a existujúcu infraštruktúru, teda nebude narušená ucelenosť honov, ani nedôjde k fragmentácii a izolácii poľnohospodárskej pôdy.

Pri realizácii navrhovaných zámerov bude potrebné vykonať skrývku humusového horizontu poľnohospodárskej odnímaných natrvalo a zabezpečiť ich hospodárne a účelné využitie na základe bilancie skrývky humusového horizontu. Ďalej bude nutné zachovať ucelenosť honov a nesťažovať obhospodarovanie poľnohospodárskej pôdy nevhodným situovaním stavieb alebo jej delením.

7. Vplyvy na faunu, flóru a ich biotopy (napr. chránené, vzácne, ohrozené druhy a ich biotopy, migračné koridory živočíchov, zdravotný stav vegetácie a živočíšstva atď.).

Prevažná časť sledovaného územia, v ktorom sú plánované rôzne aktivity, leží v človekom intenzívne využívannej krajine s existujúcimi urbanistickými celkami a významnými komunikačnými koridormi. Biota týchto častí záujmového územia je do značnej miery ovplyvnená a determinovaná zásahmi človeka v minulosti i v súčasnosti. Významné biotopy rastlín a živočíchov sa v krajine dotknutej sídelnými štruktúrami zachovali prevažne v okolí Žitavy, Hontianskeho potoka a Pohronskeho Inovca.

Vzhľadom na vzdialenosť väčšiny významných prírodných ekosystémov od novonavrhovaných lokalít podľa konceptu územného plánu nie je predpoklad priameho negatívneho ovplyvnenia celkového genofondu a biodiverzity širšieho záujmového územia. Celkové stanovenie rozsahu zásahov do biotopov a zásahov do porastov drevín bude potrebné konkretizovať pre každú stavbu či činnosť osobitne v zmysle platných legislatívnych predpisov. V prípade, že na dotknutých plochách sa vyskytujú biotopy európskeho alebo národného významu, alebo predstavujú lokality výskytu chránených druhov rastlín alebo živočíchov, zásah do týchto lokalít je možný len v súlade s podmienkami zákona o ochrane prírody a krajiny. Ak bude pri výstavbe potrebný výrub stromov mimo les, bude potrebné žiadať súhlas orgánu ochrany prírody v zmysle § 47 ods. 3 zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov.

Z hľadiska vplyvov jednotlivých variantov (variant I. a variant II.) na faunu, flóru a ich biotopy možno konštatovať, že budú veľmi podobné až identické. Najväčšie vplyvy možno predpokladať práve súvislosti so zásahmi do poľnohospodárskej pôdy a do krovinných ale aj trávno-bylinných porastov. Hodnotenie konkrétnych vplyvov na faunu, flóru a ich biotopy bude potrebné uskutočniť v rámci posúdenia vplyvov jednotlivých konkrétnych navrhovaných činností v rámci procesu posudzovania vplyvov v zmysle platnej legislatívy.

Vplyvy variantov rozvoja riešeného územia

- v oboch variantoch možno predpokladať vplyvy najmä na biotopy poľnohospodárskej krajiny a vodnej krajiny
- v navrhovaných plochách je možné predpokladať zmenu vegetačného krytu a tým aj zmenu živočíšstva prislúchajúceho k dotknutým biotopom,
- z hľadiska rozlohy navrhovaných plôch výroby sa javí variant I. ako výhodnejší, vzhľadom na menšiu plochu. Avšak v etape spracovania ÚPN nie je možné identifikovať ani kvantifikovať vplyvy na faunu a flóru iba podľa rozlohy rozvojových lokalít.
- návrh rozvojových lokalít v oboch variantoch rešpektuje migračné koridory, teda nebude mať na ne vplyv a obidva varianty možno považovať za rovnocenné,
- migračnú bariéru v krajine predstavuje návrh cesty II. triedy, ktorý vedie cez rieku Žitava a pokračuje poľnohospodárskou krajinou do k. ú. Žitavany,
- migračnú bariéru z hľadiska avifauny predstavujú návrhy premostení ciest II. triedy, mestského okruhu a železnice,
- pri hodnotení navrhovaných variantov I. a II. sú minimálne rozdiely, navrhované rozvojové lokality sú situované mimo chránených území, teda mimo výskytu vzácných a ohrozených druhov fauny a flóry,

- po celkovom posúdení vplyvov oboch variantov na faunu a flóru sa javí variant I. výhodnejší, ktorý predstavuje menší zásah do krajiny a teda menší vplyv na faunu, flóru a biotopy.

8. Vplyvy na krajinu – štruktúru a využívanie krajiny, scenériu krajiny.

Krajina riešeného územia mesta je vnímaná v rôznych podobách, ktoré vychádzajú tak z geomorfologických a hydrogeologických charakteristík, kultúrneho rozmeru vyjadreného historickým vývojom a súčasným spôsobom využitia krajiny pokrývky ako aj z vlastných kvalít. Zásadnými požiadavkami z hľadiska rovnovážneho rozvoja krajiny sú najmä:

- princíp „zelených pásov“,
- ekologicky únosné využívanie krajiny,
- zachovanie kultúrnych hodnôt krajiny,
- stabilizácia a dotvorenie prvkov ÚSES a krajiny zelene,
- zvyšovanie ekologických, environmentálnych a estetických kvalít krajiny (krajinný obraz),
- umiestňovanie nových rozvojových území a zariadení s ohľadom na krajinný obraz,
- minimalizácia fragmentácie významných krajinných celkov (pre zabezpečenie migrácie a zachovania krajinného obrazu).

Na tomto základe je možné formulovať hlavné princípy rozvoja týkajúce sa jednotlivých základných krajinných typov:

1. **Sídelná krajina** – zastavané územie mesta Zlaté Moravce a jeho častí – potreba revitalizácie a zvýšenia podielu plôch sídelnej zelene, zakladanie a udržiavanie uličných stromoradií a plôch zelene s prepojením s krajinou zeleňou, tak aby sa vytvoril jeden živý celok (zelená a modrá infraštruktúra) a posilnenie funkcie rieky Váh a jej prepojenie so sídelnou krajinou,
2. **Technická krajina** – veľkoplošné územia technickej infraštruktúry (najmä odpadového hospodárstva) mimo zastavaného územia – potreba minimalizácie negatívnych dopadov na životné prostredie a krajinný obraz, zakladanie pufračných hygienicko-izolačných zón a účinná sanácia starých environmentálnych záťaží,
3. **Vodná krajina** – zabezpečenie ochrany vodných tokov Žitava a Hontianskeho potoka, zosúladenie rekreačných aktivít (vodná rekreačná krajina),
4. **Poľnohospodárska krajina** – ochrana krajiny zelene a poľnohospodárskej pôdy, najmä vinohradníckej krajiny (poľnohospodársko-vinohradnícka krajina), zvyšovanie ekostabilizačnej funkcie realizáciou ÚSES a protierózných opatrení, stabilizácia území existujúcich záhradkárskeho osád a rozptýlenej zástavby v krajine s rekreačným charakterom,
5. **Lesná krajina** – udržiavanie a zvyšovanie biodiverzity ochranou lesov najmä v dotyku s urbanizovaným územím (napr. záhradkárske osady).

Najväčšie nepriaznivé vplyvy na krajinu a to či už z hľadiska zmien krajiny štruktúry, alebo z hľadiska zmien estetického vnímania, sa prejavujú v lokalitách s plánovanými zásahmi, stavebnou činnosťou, zmenami využívania krajiny a pod.

Súčasná štruktúra krajiny časti sledovaného územia, v ktorom sa plánuje najväčší rozsah realizácie rôznych činností, predstavuje antropogénne pozmenenú urbánnu alebo poľnohospodársku krajinu. Realizácia navrhovaných činností ovplyvní charakter daného územia z hľadiska funkčného najmä v častiach, kde je dnes poľnohospodárska pôda. V tomto zmysle sa bude touto činnosťou meniť súčasný stav využitia územia.

V predloženej dokumentácii sa navrhujú nové lokality rozvoja mesta, čím dôjde k zmene priestorového usporiadania a funkčného využívania územia. Tento rozvoj však nadväzuje na súčasnú sídelnú a dopravnú štruktúru, teda možno skonštatovať, že navrhnuté zmeny prispievajú k rozvoju

mesta a o skvalitnení životného prostredia. Záväzným regulatívom v zavaznej časti územnoplánovacej dokumentácie je obmedzenie výšky objektov v meste a v nových rozvojových lokalitách, tak aby bola zachovaná tradičná mierka vidieckej/mestskej zástavby.

Výrazným zásahom do krajiny je návrh cesty II. triedy. Z pohľadu štruktúry a využívania krajiny nastane zmena prvkov využitia zeme v dôsledku umiestnenia navrhovanej činnosti v priestore. Pribudne ďalší prvok dopravnej infraštruktúry v neprospech poľnohospodárskej pôdy a krajinotvornej zelene. Pri výstavbe objektov stavby je nevyhnutné využívať moderné metódy, postupy a materiály, vďaka ktorým bude technické dielo zakomponované do prostredia tak, aby nielen plnilo svoju dopravnú funkciu, ale aby sa zároveň stalo plnohodnotným krajinotvorným prvkom (napr. farebná úprava protihlukových stien).

Vo variante I. je trasa cesty II. triedy vedená čiastočne susedným katastrom (Žitavany), trasovaná v súbehu s úpravou železničnej trate, vo variante II. je trasa upravená, posunutá tak že prechádza katastrálnym územím Zlatých Moraviec, pričom ale inváznejšia, čiastočne zasahuje do existujúceho parku Mládeže. **Z hľadiska vplyvov na krajinu odporúčame preferovať návrh trasy cesty II. triedy vo variante I.**

Hodnotenie konkrétnych vplyvov na krajinu, súčasnú krajinnú štruktúru, funkčné využitie územia, estetické vnímanie krajiny a pod. bude potrebné uskutočniť v rámci posúdenia vplyvov jednotlivých konkrétnych navrhovaných činností v rámci procesu posudzovania vplyvov v zmysle platnej legislatívy.

Z hľadiska vplyvov na krajinu nie sú predpokladané významné negatívne vplyvy. Navrhované rozvojové lokality v oboch variantoch sú lokalizované v nadväznosti na zastavané územie, teda nedôjde k významným zmenám v štruktúre krajiny, ani jej scenérie.

9. Vplyvy na chránené územia a ochranné pásma (napr. navrhované chránené vtáčie územia, územia európskeho významu, súvislá európska sústava chránených území (NATURA 2000), národné parky, chránené krajinné oblasti, chránené vodohospodárske oblasti), na územný systém ekologickej stability.

9.1 Chránené územia

V zmysle zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov sa v riešenom území nenachádza chránené územie.

Z hľadiska vplyvu na chránené územia možno oboja varianty konceptu ÚPN-M Zlaté Moravce považovať za rovnocenné.

9.2 Natura 2000

v Zlatých Moravciach a v rámci európskej siete chránených území Natura 2000 sa vo východnej časti na lesnej pôde nachádza:

- navrhované územie európskeho významu SKUEV0873 Čierny vrch s celkovou výmerou 704,28 ha (z toho sa na území mesta 40 ha).

Územie európskeho významu SKUEV0873 Čierny vrch

Územie európskeho významu SKUEV0873 Čierny vrch sa v oboch variantoch nachádza mimo navrhovaných rozvojových lokalít.

Koncept ÚPN-M nebude mať vplyv ani na vzdialenejšie územia sústavy Natura 2000, ktoré sa nachádzajú mimo riešeného územia.

Z hľadiska vplyvu konceptu ÚPN-M Zlaté Moravce na lokality Natura 2000 možno oboja varianty považovať za rovnocenné.

9.3 Ochrana drevín

V riešenom území je evidovaný 1 chránený strom:

- chránený strom Platan, vyhlásený všeobecne záväznou vyhláškou Krajského úradu Nitra č. 2/1996 z 20. novembra 1996

Chránený strom sa nachádza v centre mesta vedľa pošty, nebude dotknutý rozvojovými lokalitami ÚPN-M. V obidvoch variantoch nebude mať navrhované funkčné využitie vplyv na chránený strom.

Z hľadiska vplyvu konceptu ÚPN-M Zlaté Moravce na ochranu drevín možno obidva varianty považovať za rovnocenné.

9.4 Mokrade

Na území mesta sa nenachádzajú mokrade vyhlásené v zmysle Ramsarského dohovoru.

Z hľadiska vplyvu konceptu ÚPN-M Zlaté Moravce na ochranu mokradí možno obidva varianty považovať za rovnocenné.

9.5 Ochrana vodných zdrojov

V zmysle nariadenia vlády SR č. 617/2004 Z. z., ktorým sa ustanovujú citlivé a zraniteľné oblasti je riešené územie mesta Zlaté Moravce zaradené medzi citlivé a zraniteľné oblasti. Do riešeného územia nezasahuje do žiadna chránená vodohospodárska oblasť. Podľa vyhlášky č. 211/2005 Z. z., ktorou sa ustanovuje zoznam vodohospodársky významných vodných tokov a vodárenských vodných tokov sú v riešenom území evidované 2 vodohospodársky významné toky **Žitava a Hostiansky potok**. Do riešeného územia zasahuje ochranné pásma I. stupňa vodných zdrojov RH9, RH10, HZM1, HZM2, HZM5, HZM6 (v súčasnosti nie sú využívané, ale nie sú ale zrušené).

V obidvoch variantoch vodohospodársky významné toky **Žitava a Hostiansky potok** nebudú priamo dotknuté navrhovanými rozvojovými lokalitami.

Vo všeobecnosti je umiestňovanie nových činností v ochranných pásmach potrebné podmieniť vypracovaním hydrogeologického, hydrochemického a geofyzikálneho posudku územia, ktorý preukáže dostatočnú mocnosť krycích vrstiev na ochranu kvality vody vo vodných zdrojoch, stanoví podmienky pre možnosť využívania územia. Na základe týchto podkladov sa stanovujú nové podmienky pre režim činnosti v pásme hygienickej ochrany.

Z hľadiska ochrany vodných zdrojov a návrhu rozvojových lokalít koncept ÚPN nepredpokladá výraznejšie zásahy do kvalitatívnych ani kvantitatívnych parametrov. Možný sprostredkovaný vplyv na kvalitu vôd je len prostredníctvom odpadových vôd, ktoré budú vznikať v súvislosti s hygienickými potrebami a vody z povrchového odtoku. Nárast počtu obyvateľov v nových lokalitách, OV a rozvoj výroby predpokladá zvýšenie počtu EO na 13 520 vo variante I. a 14 880 EO vo variante II. Z hľadiska spotreby vody ako aj množstva odpadových vôd je výhodnejší variant I., ktorý počíta s menším počtom obyvateľov, zamestnancov a menším rozvojom plôch určených na občiansku vybavenosť a výrobu.

Na všetkých nových urbanizovaných plochách je navrhnuté v rámci nových komunikácií vybudovať dažďovú kanalizáciu. Riešenie bude vychádzať z podrobného preskúmania konkrétnej lokality. V meste sú v súčasnosti vedľa komunikácií a pred nehnuteľnosťami rodinných domov zelené pásy, ktoré umožňujú dažďovým vodám vsiaknuť do podlažia. Dažďové vody sú sčasti odvádzané aj rigolmi do miestnych potokov.

Realizácia rozvojových lokalít navrhnutých vo variantoch I. a II. v Koncepte ÚPN-M Zlaté Moravce neovplyvní hydrologické a hydrogeologické pomery dotknutého územia, nebude mať vplyv na výšku hladiny podzemnej vody a ani na výdatnosť vodných zdrojov. Z hľadiska spotreby vody ako aj množstva odpadových vôd je výhodnejší variant I., ktorý počíta s menším počtom obyvateľov v rámci plôch bývania a menším rozvojom plôch určených na výrobu. Pri realizácii obidvoch variantov je potrebné v maximálnej miere zabezpečiť preventívne opatrenia pred kontamináciou prírodných zložiek.

9.6 Územný systém ekologickej stability

Podľa regionálneho územného systému ekologickej stability, ktorý bol schválený v rámci ÚPN VÚC Nitrianskeho kraja (1998) a následne v ÚPN R Nitrinského kraja v znení ZaD č. 1 (2015) sa na území mesta nachádzajú tri prvky RÚSES:

- **regionálny hydrický biokoridor Žitavy** (stav) - vodný tok s brehovými porastmi, v intraviláne mesta je vodohospodársky upravený, návrh: zachovať prirodzené úseky toku mimo zastavaného územia mesta a brehovú vegetáciu s pôvodnými drevinami, odstraňovať nepôvodné dreviny a invázne rastliny, doplniť brehovú vegetáciu pôvodnými druhmi na úsekoch mimo zastavaného územia mesta, zabezpečiť zlepšenie kvality vody v toku,
- **regionálny hydrický biokoridor Hostianskeho potoka** (stav) - vodný tok s brehovými porastmi a príslušnými plochami TIP, návrh: zachovať jeho prirodzený charakter, odstraňovať nepôvodné dreviny a invázne rastliny. Mimo zastavaného územia má charakter prírodného toku, so zastúpením vŕbovo-topoľových nížinných lúčnych lesov a jaseňovo-jelšových podhorských lúčnych lesov (spĺňa kritériá pre zaradenie k biotopom európskeho významu),
- **regionálny terestrický biokoridor tiahnucci chrbtom Stráne** – návrh.

Regionálny hydrický biokoridor Žitavy

Vo variante I. sa v dotyku s hRBk Žitava nachádza 23 lokalít a vo variante II. 24 lokalít navrhnutých na nasledovné funkcie: rekreácia v prírodnom prostredí, šport a rekreácia, bývanie občianska vybavenosť, zmiešané územie bývanie a OV a parková zeleň, výrobné územia a logistika. Vo variante II. sa v dotyku s biokoridorom nachádzajú rozvojové lokality navrhnuté na funkciu námestia a pešie zóny, rekreácia v prírodnom prostredí a šport a rekreácia. Navrhované funkčné využitie nebude mať vplyv na regionálny biokoridor

Cez biokoridor sú navrhnuté 3 plochy dopravnej infraštruktúry : cesta II. a III. triedy, mestský okruh. Realizácia týchto prvkov dopravnej infraštruktúry bude predstavovať migračnú bariéru pre avifaunu, vznik nových antropogénnych prvkov v krajine a vizuálnych dominánt, ktoré môžu čiastočne zmeniť krajinný obraz mesta.

Regionálny hydrický biokoridor Hostianskeho potoka

Vo variante I. sa v dotyku s hRBk Hostiansky potok nachádza 8 lokalít a vo variante II. 9 lokalít navrhnutých na nasledovné funkcie: občianska vybavenosť, zmiešané územie bývanie a OV a parková zeleň, rekreácia v prírodnom prostredí, plochy technickej infraštruktúry – vodné hospodárstvo, dopravná infraštruktúra (navrhovaná komunikácia).

Cez biokoridor sú navrhnuté 2 plochy dopravnej infraštruktúry: cesta III. triedy (obchvat), mestský okruh. Realizácia týchto prvkov dopravnej infraštruktúry môže predstavovať migračnú bariéru pre avifaunu, vznik nových antropogénnych prvkov v krajine a vizuálnych dominánt, ktoré čiastočne zmenia krajinný obraz mesta Zlaté Moravce.

Regionálny terestrický biokoridor tiahnucci chrbtom Stráne

V oboch variantoch sa navrhovaný regionálny biokoridor nachádza mimo navrhovaných rozvojových lokalít.

Z hľadiska posúdenia celkových vplyvov konceptu ÚPN-M Zlaté Moravce na prvky regionálneho územného systému ekologickej stability možno konštatovať, že riešenie lokalít a ich vplyv na prvky RÚSES sú prakticky identické.

Krajinnoekologickom pláne mesta Zlaté Moravce sú navrhnuté prvky miestnych biocentier, biokoridorov a interakčných prvkov, tak aby vytvorili funkčný systém, ktorý zabezpečí ochranu prirodzeného genofondu v prirodzených stanovištiach, ktoré sa nachádzajú v človekom využívaní krajine. Celkovo boli navrhnuté 2 biocentrá miestneho významu s rozlohou 131,71 ha a 6 miestnych biokoridorov s celkovou dĺžkou 20,0 km.

MÚSES bol doplnený o interakčné prvky (existujúce), ako aj lokality, ktoré síce nespĺňajú parametre, avšak majú vyššiu biotickú kvalitu a významnosť ako intenzívne poľnohospodársky využívané územia. Patria sem nasledovné typy ekosystémov:

- IP1 - interakčný prvok Čierna dolina – vo východnej časti územia,
- IP2 - interakčný prvok Vinice – v západnej časti územia,
- IP3 - interakčný prvok Kalvária – v severozápadnej časti územia,
- IP4 - Interakčný prvok Štepnica

Miestne biocentrum MBc Moravské jarky – komplex stromovej vegetácie v severozápadnej časti územia

V obidvoch variantoch sa miestne biocentrum nachádza mimo navrhovaných rozvojových lokalít.

Miestne biocentrum MBc Čierny vrch – komplex lesných ekosystémov vo východnej časti územia.

V obidvoch variantoch sa miestne biocentrum nachádza mimo navrhovaných rozvojových lokalít.

Hydrický miestny biokoridor hMBk Hraničný kanál

V obidvoch variantoch sa miestny biokoridor nachádza mimo navrhovaných rozvojových lokalít.

Hydrický miestny biokoridor hMBk Pelúsok

V obidvoch variantoch sa miestny biokoridor nachádza mimo navrhovaných rozvojových lokalít.

Hydrický miestny biokoridor hMBk Podhájsky potok

V obidvoch variantoch sa miestny biokoridor nachádza mimo navrhovaných rozvojových lokalít.

Hydrický miestny biokoridor hMBk Širočina

V obidvoch variantoch biokoridor prechádza navrhovaným IP5 Poldrom – Prílepy - Širočina

Terestrický miestny biokoridor tMBk 1 – chrbát na Háj

V obidvoch variantoch sa miestny biokoridor nachádza mimo navrhovaných rozvojových lokalít. Biokoridor prechádza dobývacím priestorom DP 557 Zlaté Moravce II a CHLÚ 557 Zlaté Moravce II

Terestrický miestny biokoridor tMBk 2 – chrbát na Dlhé diely

V obidvoch variantoch sa miestny biokoridor nachádza mimo navrhovaných rozvojových lokalít.

IP1 - interakčný prvok Čierna dolina – vo východnej časti územia

V obidvoch variantoch sa interakčný prvok nachádza mimo navrhovaných rozvojových lokalít.

IP2 - interakčný prvok Vinice – v západnej časti územia

V obidvoch variantoch sa interakčný prvok nachádza mimo navrhovaných rozvojových lokalít.

IP3 - interakčný prvok Kalvária – v severozápadnej časti územia

V obidvoch variantoch sa interakčný prvok nachádza mimo navrhovaných rozvojových lokalít.

Interakčný prvok leží na území dobývacieho priestoru DP 557 Zlaté Moravce II a CHLÚ 557 Zlaté Moravce II

IP4 - Interakčný prvok Štepnica

V obidvoch variantoch sa interakčný prvok nachádza mimo navrhovaných rozvojových lokalít.

Z hľadiska posúdenia vplyvov konceptu ÚPN-M Zlaté Moravce jednotlivých variantov (variant I. a variant II.) na prvky miestneho systému ekologickej stability možno konštatovať, že budú veľmi podobné až identické.

Hodnotenie konkrétnych vplyvov na chránené územia, ochranné pásma a prvky územného systému ekologickej stability bude potrebné uskutočniť v rámci posúdenia vplyvov jednotlivých konkrétnych navrhovaných činností v rámci procesu posudzovania vplyvov v zmysle platnej legislatívy.

10. Vplyvy na kultúrne a historické pamiatky, vplyvy na archeologické náleziská.

Navrhované riešenie v oboch variantoch konceptu ÚPN-M Zlaté Moravce vytvára predpoklady pre zabezpečenie ochrany historických, umelecko-historických, urbanistických a architektonických hodnôt prostredia i objektov zapísaných v ÚZPF, vhodných na zápis do ÚZPF, prípadne do Evidencie pamätihodností obce a tiež legislatívne nechránených. Legislatívne nechránené kultúrno-historické prvky sa na území mesta nachádzajú v pomerne vysokom počte.

Ochrana archeologických nálezísk a ich pamiatkových hodnôt pri realizácii plánovanej výstavby bude zabezpečená v zmysle príslušných ustanovení zákona č. 49/2002 Z. z. o ochrane pamiatkového fondu formou záchranného archeologického výskumu s dostatočným časovým predstihom.

Pri realizácii jednotlivých objektov bude nevyhnutné zabezpečiť ochranu pamiatkových hodnôt na riešenom území v zmysle príslušných ustanovení zákona o ochrane pamiatkového fondu. Ku každej pripravovanej stavebnej činnosti na posudzovanom území je potrebné vyžiadať v zmysle pamiatkového zákona vyjadrenie dotknutého orgánu štátnej správy, ktorý určí spôsob ochrany evidovaných a potenciálnych archeologických nálezísk a nálezov.

Riešenie konceptu územného plánu mesta Zlaté Moravce vychádza z presne územne identifikovanej databázy o kultúrnych i historických pamiatkach a archeologických náleziskách na území mesta Zlaté Moravce, zachováva a rešpektuje ich.

Ochrana kultúrnych a historických pamiatok a archeologických nálezísk je v rámci ÚPN mesta Zlaté Moravce zakotvená v návrhu regulatívov územného rozvoja, v príslušnej časti – kapitola *10 Zásady a regulatívy zachovania kultúrno-historických hodnôt*. Vplyvy na kultúrne a historické pamiatky ani vplyvy na archeologické náleziská sa nepredpokladá. Riešenie ÚPN mesta Zlaté Moravce c pozitívne prispeje k propagácii kultúrnych aj historických pamiatok, čím sa okrem ich ochrany zvýši aj atraktivita mesta. Obidva varianty sú rovnocenné.

11. Vplyvy na paleontologické náleziská a významné geologické lokality.

Koncept územného plánu mesta Zlaté Moravce (variant I. a II.) nemá priamy vplyv na lokality paleontologických nálezísk alebo významných geologických lokalít, nakoľko sa takéto lokality v riešenom území nenachádzajú. Obidva varianty sú rovnocenné.

12. Iné vplyvy.

Iné vplyvy navrhovaného strategického dokumentu Konceptu územného plánu mesta Zlaté Moravce (variant I. a II.) neboli v rozsahu tohto hodnotenia identifikované.

13. Komplexné posúdenie očakávaných vplyvov z hľadiska ich významnosti a ich porovnanie s platnými právnymi predpismi.

Predkladaná dokumentácia Konceptu územného plánu mesta Zlaté Moravce (variant I. a II.) predstavuje podrobne spracovanú dokumentáciu zaoberajúcu sa rozvojom územia mesta.

Zákon č. 50/1976 Zb., o územnom plánovaní a stavebnom poriadku v znení neskorších predpisov v § 2, ods. 1, písmeno g) stanovuje, že územné plánovanie „určuje zásady využívania prírodných zdrojov, podmienok územia a celého životného prostredia, aby sa činnosťami v ňom neprekročilo únosné zaťaženie územia, aby sa vytvárala a udržiavala ekologická stabilita krajiny“.

Vplyvy na životné prostredie a ochranu prírody a krajiny nie je možné v tejto fáze vyjadriť presnými kvantitatívnymi ukazovateľmi. Pri spracovaní územnoplánovacej dokumentácie boli rešpektované všetky relevantné právne predpisy v oblasti zložiek životného prostredia a ochrany prírody a krajiny.

V nasledujúcej tabuľke sa nachádza prehľad vyhodnotenia vplyvov rozvojových lokalít variantov I. II. na pozitívne socioekonomické javy v riešenom území. Vplyvy sú hodnotné v intervale - nemá vplyv, malý vplyv, stredný vplyv, veľký vplyv. Pre lokality so stredným a veľkým vplyvom sú navrhnuté opatrenia v kapitole IV. *Navrhované opatrenia na prevenciu, elimináciu, minimalizáciu a kompenzáciu vplyvov na životné prostredie a zdravie.*

[illegible]

Skupina SEI	Variant I.	Variant II.	Interakcia	Negatívny vplyv
	Preložka cesty II/511 (DN)	Preložka cesty II/511 (DN)	- cez biokoridor je v obidvoch variantoch navrhnutá 1 plocha dopravnej infraštruktúry: cesta II. triedy - realizácia týchto prvkov dopravnej infraštruktúry bude predstavovať čiastočnú migračnú bariéru pre avifaunu, vznik nových antropogénnych prvkov v krajine	- stredný vplyv
	Preložka železničnej trate č. 141	Preložka železničnej trate č. 141	- cez biokoridor je v obidvoch variantoch navrhnutá 1 plocha dopravnej infraštruktúry: železničná trať - realizácia týchto prvkov dopravnej infraštruktúry bude predstavovať čiastočnú migračnú bariéru pre avifaunu, vznik nových antropogénnych prvkov v krajine	- stredný vplyv
	Návrh komunikácie FT B3 z cesty III/1624 po cestu III/1614	Návrh komunikácie FT B3 (modifikovaná oproti I. variantu) z cesty III/1624 po cestu III/1614	- cez biokoridor je v obidvoch variantoch navrhnutá 1 plocha dopravnej infraštruktúry: cesta, ktorá je súčasťou zberno-obslužného okruhu mesta	- malý vplyv
regionálny hydrický biokoridor Hostianskeho potoka (stav)	-Polder Hoňovce a Polder Zlaté Moravce (VH), Park Zlatnianka (ZP), Športový areál Zlatnianka (RS), Nábřeží Hontiansky potok (ZP), Tepláreň (OV), Pri stanici CB, Šport Zlatnianka Juh (RS),	-Polder Hoňovce a Polder Zlaté Moravce (VH), Park Zlatnianka (ZP), Športový areál Zlatnianka (RS), Nábřeží Hontiansky potok (ZP), Tepláreň (OV), Pri stanici CB, Šport Zlatnianka Juh (RS), Park Zlatnianka juh	- vo variante I. sa v dotyku s hBK Hontiansky potok nachádza 8 lokalít navrhnutých na nasledovné funkcie: občianska vybavenosť, bývanie, dopravné plochy, športové plochy, cyklistické trasy, z toho sú 2 lokality navrhované ako parková zeleň. Dve plochy sú navrhnuté ako protipovodňové opatrenia na ochranu zastavaného územia mesta. Navrhované funkčné využitie nebude mať vplyv na nadregionálny biokoridor. Dokonca bude mať pozitívny vplyv, tým že pozdĺž celého toku sú navrhované parkové úpravy, dôjde k regulácii územia a aktivít pozdĺž biokoridoru - vo variante II. sa v dotyku s nBK Hontiansky potok nachádza 9 lokalít navrhnutých na nasledovné funkcie: občianska vybavenosť, bývanie, dopravné plochy, športové plochy, cyklistické trasy, z toho sú 2 lokality navrhované ako parková zeleň. Dve plochy sú navrhnuté ako protipovodňové opatrenia na ochranu zastavaného územia mesta. Navrhované funkčné využitie nebude mať vplyv na nadregionálny biokoridor. Dokonca bude mať pozitívny vplyv, tým že pozdĺž celého toku sú navrhované parkové úpravy, dôjde k regulácii územia a aktivít pozdĺž biokoridoru	- nemá vplyv
	Návrh preložky komunikácie III/1614	Návrh preložky komunikácie III/1614	- cez biokoridor je v obidvoch variantoch navrhnutá 1 plocha dopravnej infraštruktúry: cesta III. triedy - realizácia týchto prvkov dopravnej infraštruktúry bude predstavovať čiastočnú migračnú bariéru pre avifaunu, vznik nových antropogénnych prvkov	- malý vplyv

Skupina SEJ	Variant I.	Variant II.	Interakcia v krajine	Negatívny vplyv
	Návrh komunikácie FT B3 z cesty III/1624 po cestu III/1614	Návrh komunikácie FT B3 (modifikovaná oproti variantu) z cesty III/1624 po cestu III/1614	- cez biokoridor je v obidvoch variantoch navrhnutá 1 plocha dopravnej infraštruktúry: cesta, ktorá je súčasťou zberno-obslužného okruhu mesta	- malý vplyv
regionálny terestrický biokoridor ťahajúci chrbtom Stráne návrh.	-	-	- v obidvoch variantoch sa regionálny biokoridor nachádza mimo navrhovaných rozvojových lokalít	Žiaden vplyv
INTERAKČNÉ PRVKY				
Vinice	-	-	- v obidvoch variantoch sa IP Vinice nachádza mimo navrhovaných rozvojových lokalít	- nemá vplyv
Kalvária	-	-	- v obidvoch variantoch je navrhovaný IP v kolízii s existujúcim dobývacím priestorom DP 557 Zlaté Moravce II a CHLÚ 557 Zlaté Moravce II	- stredný vplyv
Čierna dolina	-	-	V obidvoch variantoch sa interakčný prvok nachádza mimo navrhovaných rozvojových lokalít.	- nemá vplyv
Štepnica návrh	-	-	V obidvoch variantoch sa interakčný prvok nachádza mimo navrhovaných rozvojových lokalít.	- nemá vplyv
PRVKY MÚSES				
MBc Moravské jarky	-	-	- v obidvoch variantoch sa miestne biocentrum nachádza mimo navrhovaných rozvojových lokalít	- nemá vplyv
MBc Čierny vrch	-	-	- v obidvoch variantoch sa miestny biocentrum nachádza mimo navrhovaných rozvojových lokalít	- nemá vplyv
hMBk Hraničný kanál	-	-	- v obidvoch variantoch sa miestny biokoridor nachádza mimo navrhovaných rozvojových lokalít	- nemá vplyv
hMBk Pelúsk.	-	-	- v obidvoch variantoch sa miestny biokoridor nachádza mimo navrhovaných rozvojových lokalít	- nemá vplyv
hMBk Podhájsky potok	-	-	- v obidvoch variantoch sa miestny biokoridor nachádza mimo navrhovaných rozvojových lokalít	- nemá vplyv
hMBk Širočina	IP5 Poldrom – Prílepy - Širočina	IP5 Poldrom – Prílepy - Širočina	- v obidvoch variantoch sa miestny biokoridor prechádza navrhovaným IP5 - polder	- pozitívny vplyv

Skupina SEJ	Variant I.	Variant II.	Interakcia	Negatívny vplyv
tMBk 1 – chrbát na Háj			V obidvoch variantoch sa miestny biokoridor nachádza mimo navrhovaných rozvojových lokalít. Biokoridor prechádza dobývacím priestorom DP 557 Zlaté Moravce II a CHLÚ 557 Zlaté Moravce II	- nemá vplyv
tMBk 2 – chrbát na Dlhé diely			- v obidvoch variantoch sa miestny biokoridor nachádza mimo navrhovaných rozvojových lokalít	- nemá vplyv
PRÍRODNÉ ZDROJE				
najkvalitnejšia poľnohospodárska pôda	240 - Za majerom, 401 - Chyzerovce vstup A, 505 - Logistika severovýchod, 510 - Rozšírenie Estamp a NPLS, 604 - Parking Továrenská, 613 - Severovýchodný obchvat, 618 - UP Duklianska, 623 - UP Moravské, 631 - UP Slavianska, 633 - UP Žitava, 635 - Železničná trať 123B, 902 - Cintorín Mesto, 908 - Izolačná zeleň ťažobného areálu, 910 - Nábrežie Žitava A, 911 - Nábrežie Žitava B, 914 - Park Zlatníanka, 922 - Riečny koridor Zlatníanka sever, 1003 - Polder Zlaté Moravce, 1202 - BK Chrbát na Dlhé diely, 1203 - BK Chrbát na Háj, 1206 - Kopanice, 233 - Prilepy juh, 234 - Prilepy sever, 805 - Prilepy ihrisko, 904 - Cintorín Prilepy, 1002 - Polder Prilepy-Širočina, 1205 - BK Širočina, 1001 - Polder Hoňovce	1001 - Polder Hoňovce, 225 - Palárikova B, 240 - Za majerom, 305 - Chyzerovce vstup A, 402 - Chyzerovce vstup B, 503 - Chyzerovce vstup C, 505 - Logistika severovýchod, 510 - Rozšírenie Estamp a NPLS, 60 - Juhozápadný obchvat, 613 - Severovýchodný obchvat, 615 - UP Boženy Slančíkovej Tímravy, 616 - UP Dolné lúky, 618 - UP Duklianska, 623 - UP Moravské, 631 - UP Slavianska, 633 - UP Žitava, 635 - Železničná trať 123B, 808 - Športový areál Zlatníanka, 902 - Cintorín Mesto, 908 - Izolačná zeleň ťažobného areálu, 910 - Nábrežie Žitava A, 911 - Nábrežie Žitava B, 914 - Park Zlatníanka, 920 - Riečny koridor Zlatníanka, 1003 - Polder Zlaté Moravce, 1202 - BK Chrbát na Dlhé diely, 1203 - BK Chrbát na Háj, 1206 - Kopanice, 233 - Prilepy juh, 235 - Prilepy sever B, 608 - PK Prilepy, 613 - Severovýchodný obchvat, 806 - Širočina, 904 - Cintorín Prilepy, 1002 - Polder Prilepy-Širočina, 1202 - BK Chrbát na Dlhé diely, 1205 - BK Širočina,	- v obidvoch variantoch sú navrhované lokality, ktoré zaberajú najkvalitnejšiu poľnohospodársku pôdu	- veľký vplyv

IV. NAVRHOVANÉ OPATRENIA NA PREVENCIU, ELIMINÁCIU, MINIMALIZÁCIU A KOMPENZÁCIU VPLYVOV NA ŽIVOTNÉ PROSTREDIE A ZDRAVIE

Z posúdenia vplyvov oboch variantov Konceptu mesta Zlaté Moravce nevyplývajú žiadne negatívne vplyvy na životné prostredie a zdravie ľudí, preto nie je možné exaktne definovať opatrenia na prevenciu, elimináciu a minimalizáciu vplyvov na životné prostredie. V záväznej časti Konceptu územného plánu mesta Zlaté Moravce sú stanovené regulatívy rozvoja územia, ako aj stanovené prípustné, neprípustné a doplnkové funkcie na jednotlivých rozvojových lokalitách.

Do konceptu územného plánu sú zapracované ekostabilizačné opatrenia na zlepšenie životného prostredia ako aj ekologickej stability, ktoré vyplynuli z Krajinnoekologického plánu mesta Zlaté Moravce.

Predkladané návrhy a opatrenia sú predpokladom k vytvoreniu podmienok pre krajinnoekologicky optimálne využitie územia. Pod krajinnoekologickou optimálnou funkčnou štruktúrou sa rozumie vytvorenie takého systému, ktorý je schopný zosúladiť požiadavky spoločenského rozvoja s potrebami ochrany prírody a prírodných zdrojov, a pritom je schopný udržať ekologickú stabilitu. Preto je potrebné zosúladiť spoločenský rozvoj s potenciálom územia a to:

- elimináciou súčasných environmentálnych problémov územia,
- návrhom racionálneho využívania prírody a prírodných zdrojov s cieľom ich ochrany,
- ochranou a tvorbou zdravého životného prostredia s cieľom vytvorenia priaznivej kvality ľudského života a ochrany ľudského zdravia.

Návrh ekostabilizačných opatrení ochrany prírody a krajiny a prírodných zdrojov

- zabezpečiť ochranu vodného toku Žitavy a fragmentov lužných lesov, ktoré predstavujú významný ekostabilizačný prvok v krajine a tvoria charakteristický vzhľad,
- dodržiavať stanovené normy pre funkčnosť rieky Žitava a Hostianskeho potoka ako regionálnych biokoridorov,
- vhodnými vegetačnými úpravami na brehoch vodných tokov posilniť funkčnosť regionálneho biokoridoru Žitavy, v nadväznosti na formovanie nábrežia a dopravných prepojení,
- zabezpečiť ochranu mokradí ako biotopov podporujúcich charakteristickú flóru a faunu pri zachovaní ich prirodzeného charakteru,
- zachovať súčasný stav existujúcich prvkov a doplniť ďalšie prvky najmä v poľnohospodárskej krajine, čím dôjde k posilneniu ekologickej stability v riešenom území,
- zvýšiť podiel ekostabilizačných prvkov v poľnohospodárskej krajine – doplniť prvky kostry MÚSES – biocentrá a biokoridory,
- minimalizácia negatívnych vplyvov antropogénnych aktivít na životné prostredie (technická a dopravná infraštruktúra, výrobné aktivity a pod.),
- v dotyku s krajinou alúvia neumiestňovať výrobné a technické stavby, ktoré by mohli mať negatívny vplyv na životné prostredie a charakteristický vzhľad krajiny rieky Žitava,
- zosúladiť rekreačné a športové aktivity s ochranou prírodných a ekologických hodnôt vodnej krajiny rieky Žitava,
- v období kritickom pre živočíšstvo obmedziť alebo usmerniť antropogénne aktivity,
- v záujme ochrany zastavaných území jednotlivých mestských častí riešiť preventívne opatrenia pred povodňami v zmysle dokumentu „Plán manažmentu povodňového rizika v čiastkovom povodí Váhu“
- fragmenty lesa a izolované prvky prepojiť s ostatnými prvkami v krajine napr. IP4 Štepnica smerom na k.ú Žitavany, Čierne Kľačany, IP3 Kalvária, IP2 Vinica smerom na k. ú. Slažany.
- zvýšiť spojitosť biokoridorov a interakčný prvok, podporovať prepojenie prvkov predhoria Pohronskeho Inovca a nivy Žitavy s priľahlými terasami,
- pri výstavbe preložky cesty II/511 triedy:

- realizovať náhradnú výsadbu ako kompenzačné opatrenie za vyrúbané dreviny, posilniť funkciu dotknutých prvkov územného systému ekologickej stability,
- Pri výstavbe objektov stavby je nevyhnutné využívať moderné metódy, postupy a materiály, vďaka ktorým bude technické dielo zakomponované do prostredia tak, aby nielen plnilo svoju dopravnú funkciu, ale aby sa zároveň stalo plnohodnotným krajinotvorným prvkom,
- citlivo doplniť nelesnú drevinnú vegetáciu vo vinohradníckej krajine v miestach kde absentuje, vrátane prepojenia na okolitú krajinu,
- ochrana brehových porastov, pobrežných a vodných biotopov Žitavy, v prípade výstavby realizovať kompenzačné opatrenia, zeleň postupne realizovať ako plochy zelene prírodného charakteru s podporením biodiverzity (použitie autochtónnych drevín, chránených a vzácnych rastlín, vytváranie plôch napodobujúcich prírodné spoločenstvá v blízkom okolí vo väzbe na rieku Žitava,
- regulácia a usmernenie rekreácie a športových aktivít v biocentrách - vodných plochách a ich okolí, ochrana brehových porastov, riešenie prístupov k vode, likvidácia odpadkov a prevencia vzniku skládok odpadu,
- v miestach kontaktu prvkov ÚSES a urbanizovaného územia a v miestach kontaktu lesných porastov/NDV s ornou pôdou realizácia pufrálnych zón, ktoré vytvoria plynulý prechod medzi týmito prvkami,
- v nadväznosti na prvky územného systému ekologickej stability, za pomoci vhodne navrhnu-
tej krajinnej zelene, remízok, nelesnej drevinovej vegetácie a vetrolamov zabezpečiť ochranu
proti vodnej a veternej erózii pôdy,
- zabezpečiť dôslednú ochranu a racionálne využívanie prírodných zdrojov,
- chrániť krajinnú štruktúru a krajinu v zmysle platnej legislatívy o ochrane prírody a krajiny
v znení neskorších predpisov¹⁹ a Dohovoru o krajine ako limitujúci faktor rozvoja,
- zachovanie a udržiavanie hodnotnej historickej krajinnej štruktúry,
- chrániť významné krajinné prvky v krajine, ktoré prispievajú k zvýšeniu ekologickej stability
územia,
- rešpektovať a za pomoci zelene zachovať prírodné, kultúrne a historické dedičstvo kultúrnej
krajiny, historických krajinných štruktúr, krajinného rázu a obrazu,
- udržanie konceptu „kompaktných sídiel“ kvôli zamedzeniu neúmerného rozrastania sa sídiel
do okolitej krajiny a tým ohrozeniu krajinnej zelene,
- prehodnotiť plošný rozsah obrábaných poľnohospodárskych blokov a honov a vypracovať
návrh na optimálne veľkosti poľnohospodárskych blokov a honov z hľadiska ochrany pôdy
pred vodnou eróziou,
- ochrana a dotváranie kultúrnej krajiny (krajinného rázu) a jej prvkov (napr. alejí, medzí apod.)
ale i ostatnej plošnej, líniovej a bodovej zelene
- rešpektovať a chrániť vinohradnícku krajinu,
- v poľnohospodárskej krajine realizovať remízky na základe krajinnoekologických štúdií
(sekundárne využitie protieróznych funkcií krajinnej zelene, vodozádržných opatrení,
podpora biodiverzity a pod.),
- zvlášť chrániť plochy trvalých trávnatých porastov s nelesnou drevinnou vegetáciou, ktoré
predstavujú zdroj genofondu,
- revitalizácia brehových porastov pri vodných tokoch drevinami potenciálnej prirodzenej
vegetácie v kombinácii s osvedčenými introdukovanými druhmi vhodnými pre dané územie,

¹⁹ zákon č.543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov

Návrh ekostabilizačných opatrení pre sídelnú vegetáciu

- zachovanie, obnova a údržba hodnotných prvkov zelene (Park Janka Kráľa, park pri Mauzóleu rodiny Migazzi – Park pri hrobke a Park mládeže),
- v rámci verejných priestorov (verejné priestranstvá, námestia a pod.) podporovať zastúpenie zelene aj v netradičných formách (vegetačné steny, vegetačné stredové deliace pásy a pod.)
- zvyšovať podiel parkovo upravených plôch v meste Zlaté Moravce ako aj v mestských častiach Chyzerovce, Prílepy,
- postupne realizovať navrhnutú koncepciu zelene, ktorá prepojí sídelnú zeleň riešeného územia s prírodným prostredím širšieho okolia (okolie Žitavy a Hostianskeho potoka, Pohronský Inovec).
- zvýšenie podielu sídelnej zelene a revitalizácia existujúcich plôch zelene, doplnenie parkovo upravených plôch a uličných stromoradií,
- prepojenie sídelnej zelene s krajinou zelenou tak, aby sa vytvoril funkčný systém zelene (na území mesta vykazuje vegetácia vodných tokov výraznú nespojitosť, na mnohých úsekoch úplne absentuje),
- podpora humanizácie sídliskových priestorov, oživenie priestoru pre nové modernejšie využitie obyvateľov a podporenie rekreačnej funkcie parkových plôch,
- eliminovať negatívne vplyvy rozvojových plôch a antropogénnych aktivít na územia ochrany prírody, prvky ÚSES a prírodné zdroje,
- budovať rozvojové plochy tak, aby nenarúšali charakteristický vzhľad krajiny a krajinný ráz,
- zabezpečiť aby rozvoj rekreačných plôch a aktivít v nadväznosti na vodné plochy rešpektoval a chránil prírodné hodnoty týchto území, predovšetkým mokradných biotopov,
- vhodnými vegetačnými úpravami na brehoch rieky Žitava posilniť funkčnosť regionálneho biokoridoru Žitava, v nadväznosti na formovanie nábrežia a dopravných prepojení,
- výsadba hygienicko-izolačnej zelene pri poľnohospodárskych a výrobných areáloch a pri areáloch technickej a dopravnej infraštruktúry a pomôže začleniť stavby do krajiny,
- vytvoriť ekonomické nástroje na revitalizáciu a tvorbu krajiny,
- podporovať udržateľný manažment dažďovej vody v urbanizovanom prostredí,
- rozvojové plochy budovať tak, aby sa zachovali genofondové lokality a to jednak po fyzickej stránke zachovaním existujúcich porastov stromov, krov a bylín a jednak po stránke ekofyziologickej zachovaním vodného režimu lokality,
- revitalizovať existujúce plochy a línie sídelnej zelene, na navrhovaných plochách verejných priestranstiev a verejných komunikačných priestorov uplatniť rozmanité druhy verejnej zelene,
- existujúce plochy zelene v medziblokových priestoroch (UO4 Sídliisko 1. Mája, UO5 Sídliisko Žitava, UO8 Sídliisko Tekov, UO12 Zlatnianka) doplniť o vysokú zeleň, vzrastlé stromy ošetriť, postupne realizovať zmenu štruktúry a druhového zloženia v prospech kostrových dlhodoboprospektívnych drevín vhodných do mestského prostredia,
- podpora humanizácie sídliskových priestorov, oživenie priestoru pre nové modernejšie využitie obyvateľov, podporenie rekreačnej funkcie parkových plôch, plochy doplniť o originálne hracie prvky a prvky drobnej architektúry najmä z prírodných materiálov,
- návrh na revitalizáciu menších parkových plôch v meste a v mestských častiach, tak aby plnili estetickú, klimatickú a rekreačnú funkciu pre obyvateľov,

- v inundačnom území rieky Žitava rešpektovať a revitalizovať zachovalé plochy krajinej zelene, vrátane lúčnych porastov, podpora rekreačnej funkcie územia, zeleň okolo Žitavy postupne obnovovať ako plochy zelene prírodného charakteru s podporením biodiverzity (použitie autochtónnych drevín, vytváranie plôch napodobujúcich prírodné spoločenstvá v blízkom okolí),
- rešpektovať aleje a stromoradia, ktoré tvoria významný prvok tzv. zelenej infraštruktúry v meste Zlaté Moravce,
- doplnenie stromoradií v miestach, kde absentujú, tak aby sa vytvoril funkčný systém zelene s prepojením na krajinnú zeleň,
- jednotlivé funkčné plochy zelene prepájať pešími trasami a plochami zelene, v urbanistickej zástavbe rešpektovať spojitost plôch a línii zelene, tam kde absentuje doplniť,
- v rozvojových územiach pre funkciu bývania, resp. pre zmiešané územia v dotyku s prírodným prostredím dbať na zabezpečenie dostatočných prechodových plôch zelene do krajiny,
- negatívne vplyvy jestvujúcich výrobných areálov na susedné funkčné územia (najmä bývanie – výroba, a pod), resp. vo vzťahu na prechod do krajiny eliminovať formou tzv. „pufračných zón“, alebo líniami zelene, ktoré realizovať formou vytvorenia a prepojenia prvkov krajinej zelene s prvkami mestskej zelene, s cieľom vytvorenia fungujúceho jednotného systému,
- sprievodnú zeleň komunikácií riešiť vo forme líniových prvkov (stromoradií), v podobe jednostranných alebo obojstranných výsadiieb listnatých stromov s nízkym trávnikom v súlade s technickými obmedzeniami inžinierskych sietí, uprednostniť druhy odolné voči exhalátom a zasoľovaniu,
- postupne realizovať výsadbu hygienicko-izolačnej zelene okolo výrobných a poľnohospodárskych areálov, v miestach kontaktu týchto areálov so zastavaným územím by mala z vnútornej strany dominovať ochranná a izolačná funkcia a z vonkajšej strany by mali parkové úpravy nadväzovať na obytnú zeleň, prevládať by mala funkcia rekreačná, oddychová, estetická a komunikačná,
- plochy zelene statickej dopravy (parkoviská) doplniť vhodnou zeleňou a preferovať polopriepustné povrchy kvôli zadržiavaniu vody v zastavanom území,
- podporiť využívanie vlastných materiálnych zdrojov (kompostáreň, štiepkovanie, skleníkové hospodárstvo),
- podporovať revitalizáciu zanedbaných, opustených, neupravených rozsiahlych výrobných areálov a opustených rekreačných zariadení a pod.
- vytvárať podmienky pre výsadbu izolačnej a hygienickej zelene v okolí hospodárskych dvorov, výrobných areálov, osobitne z estetického a hygienického hľadiska formou výsadby vzrastlých stromov po obvode prevádzok,
- v rámci sadovníckych úprav používať len pôvodný rastlinný materiál potenciálnej druhovej vegetácie miestnej proveniencie,
- podporovať „zelené cesty“ (greenways),
- z hľadiska požiadaviek na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy dbať na:
- použitie vhodných sortimentov drevín so zohľadnením meniacich sa klimatických podmienok,
 - umožniť zadržiavanie (retenciu) a infiltráciu dažďových vôd na jednotlivých plochách zelene,

- pri urbanizácii územia rešpektovať uznesenie vlády SR²⁰, hlavne dbať o aplikáciu adaptačných opatrení,²¹
- dodržiavať a uplatňovať metodicky odporúčané štandardy plôch zelene podľa metodické príručky – Štandardy minimálnej vybavenosti obcí²².

Návrh ekostabilizačných opatrení pre ornú pôdu

V rámci ochrany a racionálneho využívania poľnohospodárskej pôdy je potrebné:

- v rámci optimálnejšieho usporiadania ornej pôdy rozčleniť veľkoblokovú ornú pôdu na menšie celky a vzniknuté hranice doplniť pásmi nelesnej drevinnej vegetácie (líniová zeleň),
- eliminovať pestovanie monokultúr zavedením osevných postupov so striedaním plodín,
- v miestach kontaktu ornej pôdy s prvkami územného systému ekologickej stability prejsť k menšej parcelácii a zmene využívania - vytvoriť tzv. pufračnú zónu z travobylinných porastov porastov a maloblokovej ornej pôdy,
- minimalizovať záber kvalitnej ornej pôdy na nepoľnohospodárske účely,
- na poľných cestách doplniť stromoradia s krovinným plášťom,
- zachovať existujúcu maloblokovú ornú pôdu,
- na pôdach ohrozených eróziou aplikovať protierózne opatrenia,
- vylúčiť pestovanie plodín podporujúcich eróziu,
- obmedziť používanie agrochemikálií.

Návrh ekostabilizačných opatrení z hľadiska ochrany a využívania lesných porastov

V rámci ochrany a racionálneho využívania lesných porastov je potrebné:

- lesné porasty obhospodarovať v súlade so schváleným a platným Programom starostlivosti o les,
- v porastoch s vhodným drevinovým zložením a štruktúrou používať podrastový a výberkový hospodársky spôsob,
- eliminovať výsadbu monokultúr a prebierkou odstraňovať nepôvodné a invázne druhy a postupne ich nahrádzať druhmi potenciálnej prirodzenej vegetácie,
- pri obhospodarovaní lesov ponechať aj mŕtve drevo, ktoré je dôležité pre niektoré druhy organizmov ako aj stromy s dutinami,
- optimálne využívať lesnú dopravnú sieť, pri ťažbe používať šetrné postupy a spôsoby približovania dreva, sklady a manipulačné priestory umiestňovať sohľadom na potenciálnu náchylnosť k ryhovej erózii,
- uplatňovať biologické metódy potláčania hospodárskych škodcov,
- zabrániť šíreniu invázných druhov drevín a zabezpečiť odstraňovanie náletových drevín.

Návrh opatrení pre zložky životného prostredia

- v zmysle platných právnych predpisov o ochrane vôd²³, zabezpečiť účinnú ochranu povrchových a podzemných vôd pred degradáciou a ich trvalo udržateľné využívanie,
- dažďovú kanalizáciu riešiť vo forme otvorených rigolov, prípadne dažďových zberačov, na pozemkoch jednotlivých rodinných domov vybudovať dažďové nádrže na polievanie záhrad a zelene,

²⁰ Uznesenie vlády SR č. 148/2014 k Stratégii adaptácie SR na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy

²¹ Vid'. Kap. 11.3.1 Návrh ekostabilizačných opatrení v zmysle Stratégie adaptácie SR na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy

²² Štandardy minimálnej vybavenosti obcí (MDVRR SR 2010)

²³ zákon 364/2004 Z. z. o vodách a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov

- z hľadiska ochrany ovzdušia mesta rešpektovať ustanovenia vyplývajúce z platných z právnych predpisov o ovzduší²⁴,
- do obytných a zmiešaných území, území občianskej vybavenosti, neumiestňovať zariadenia a služby s negatívnym dopadom na ŽP – vylúčiť zariadenia so SZZO a VZZO²⁵,
- neumiestňovať do existujúcich výrobných území zariadenia a prevádzky so stredným alebo veľkým zdrojom znečistenia ovzdušia, preferovať trvalo udržateľné formy a postupy výroby,
- zabezpečiť monitoring kvality ovzdušia, evidujúci produkciu emisií z domácich zdrojov, ako aj z okolitých zdrojov mimo riešeného územia,
- emisie zo stacionárnych zdrojov je potrebné odvádzať do ovzdušia tak, aby nespôsobovali významné znečistenie ovzdušia, odvod emisií riešiť tak, aby bol umožnený ich nerušený transport voľným prúdením a zabezpečený dostatočný rozptyl vypúšťaných znečisťujúcich látok v súlade s normami kvality ovzdušia a tým zabezpečená ochrana zdravia ľudí a ochrana životného prostredia,
- nákladnej a tranzitnej automobilovej doprave vytvárať postupnou rekonštrukciou siete mestských komunikácií, podmienky pre racionalizáciu prepravných vzťahov a zníženie spalín,
- zabezpečiť výsadbu ako aj následnú starostlivosť o ochrannú a izolačnú zeleň v blízkosti frekventovaných komunikácií,
- v blízkosti výrobných a poľnohospodárskych areálov vytvoriť tzv. pufrčné zóny tvorené ochrannou a izolačnou zeleňou na zmiernenie negatívnych účinkov medzi územiami s odlišným funkčným využitím,
- eliminovať negatívny vplyv intenzívnej poľnohospodárskej výroby na obytné územia v dotyku obytného územia a veľkoblukovej ornej pôdy výsadbou hygienicko-izolačnej zelene,
- rešpektovať požiadavky na tiché obytné prostredia v špecifickej historickej urbanistickej štruktúre starej časti Zlaté Moravce ako aj v mestskej časti Chyzerovce a Prílepy,
- pre potreby relevantného stanovenia opatrení z hľadiska hlukovej záťaže mesta, zabezpečiť vypracovanie špecifických hlukových štúdií, resp. hlukovej mapy mesta Zlaté Moravce,
- na hraniciach bývania s plochami výroby a podnikateľských aktivít umiestňovať len výrobné prevádzky, ktoré s vlastnou špecializáciou nebudú po stránke hlučnosti znečisťovania ovzdušia negatívne vplývať na okolité prostredie,
- zabezpečiť realizáciu pásov zelene s ochrannou a izolačnou funkciou pozdĺž ciest a cestných komunikácií (zvyšovaním množstva krajinej zelene prispieť ku eliminácii hluku v území),
- na území mesta dôsledne presadzovať navrhovaný základný komunikačný systém (ZAKOS) a doplnkový komunikačný systém (DOKOS), s nasledovnými základnými opatreniami:
 - realizovať preložku trasy cesty II/511 podľa návrhu ÚPN mesta, s cieľom zníženia hladiny hluku na intenzitu 40-60 dB(A),
 - vytvoriť centrálny mestský okruh (CMO), s cieľom odľahčenia centrálnych priestorov mesta od ťažkej Z+C nákladnej dopravy,
 - na území mesta presadzovať systém udržateľnej mobility (vytvorenie integrovanej osobnej železničnej a autobusovej stanice Zlaté Moravce,
- realizovať elektrifikáciu železničnej trate č. 141 v úseku Leopoldov – Nitra – Kľačany – (Nitra), s cieľom presadzovania ekologickejších druhov dopravy,
- eliminovať nepriaznivé vplyvy železničnej a cestnej dopravy na obytné prostredie protihlukovými opatreniami a výsadbou izolačnej zelene v dotknutých lokalitách,

²⁴ zákon 137/2010 Z. z. o ovzduší v znení neskorších predpisov

²⁵ SZZO – stredný zdroj znečistenia ovzdušia, VZZO – veľký zdroj znečistenia ovzdušia

- stavby poľnohospodárskeho drobného umiestňovať iba v okrajových častiach mesta v dostatočnej vzdialenosti od stavieb na bývanie,
- postup stanovenia presnej objemovej aktivity radónu v pôdnom vzduchu, priepustnosti základových pôd riešeného územia vykonať pri výstavbe v ďalších stupňoch projektovej dokumentácie v zmysle príslušných legislatívnych požiadaviek na zabezpečenie radiačnej ochrany,
- pri riadení rozvoja územia mesta Zlaté Moravce z hľadiska ohrozenia pôd vodnou eróziou rešpektovať v k. ú. Prílepy extrémnym rizikom ohrozené pôdy v priestore severne od cesty I/65

V. POROVNANIE VARIANTOV (VRÁTANE POROVNANIA S NULOVÝM VARIANTOM)

1. Tvorba súboru kritérií a určenie ich dôležitosti na výber optimálneho variantu.

Cieľom hodnotenia je vybrať optimálne riešenie, alebo optimálny variant riešenia v procesoch posudzovania vplyvov na životné prostredie podľa zákona č. 24/2006 Z. z. V tejto úrovni územnoplánovacej dokumentácie možno stanoviť zásady pre výber kritérií pre tieto hodnotenia. Kritériá vychádzajú z požiadaviek trvalo udržateľného rozvoja, ktorý označuje formu takého spoločenského rozvoja, ktorý zohľadňuje a rešpektuje prírodné podmienky.

V tejto úrovni spracovania územnoplánovacej dokumentácie (Koncept) nemožno definovať konkrétne kvantifikovateľné kritériá pre porovnanie variantov. Pri hodnotení investičných zámerov sme navrhli pre porovnanie variantov preferovať tieto kritériá:

- predpokladané vplyvy na geologické pomery
- predpokladané vplyvy na miestnu klímu a ovzdušie
- predpokladané vplyvy na hydrologické pomery a kvalitu vôd
- predpokladané vplyvy na pôdu
- predpokladané vplyvy na chránené územia prírody a prírodné zdroje
- predpokladané vplyvy na prvky územného systému ekologickej stability
- predpokladané vplyvy na obyvateľstvo, vrátane zdravia
- vplyv riešenia na krajinný obraz územia
- predpokladané vplyvy na kultúrne a historické pamiatky
- predpokladané vplyvy na rekreáciu
- miera koncentrácie aktivít v území.

Uzavrieť problematiku výberu optimálneho variantu konceptu ÚPN mesta Zlaté Moravce bude možné až na záver posudzovania strategického dokumentu Územného plánu mesta Zlaté Moravce, po jeho prerokovaní s dotknutými orgánmi a verejnosťou.

2. Porovnanie variantov.

2.1 Nulový variant

Nulový variant by v prípade mesta Zlaté Moravce predstavoval nespracovávanie územnoplánovacej dokumentácie, čo by pre mesto znamenalo, že by sa rozvoj mesta riadil podľa Územného plánu sídelného útvaru Zlaté Moravce (1998 - 2001) v zmysle zmien a doplnkov. ÚPN SÚ schválený MsZ Zlaté Moravce 15.03.2001 uznesením č. 17, bod 3/16 v znení následných zmien a doplnkov nespĺňa nároky na funkčnú a priestorovú reguláciu územia mesta.

Ako vyplýva z ustanovenia § 1 zákonom č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej stavebný zákon), základným cieľom územnoplánovacej dokumentácie mesta je podľa sústavne a komplexne riešiť priestorové usporiadanie a funkčné využitie územia, určiť jeho zásady, navrhnúť vecnú a časovú koordináciu činnosti ovplyvňujúcich životné prostredie, ekologickú stabilitu, kultúrno-historické hodnoty územia, územný rozvoj a tvorbu krajiny v súlade s princípmi trvalo udržateľného rozvoja. Územné plánovanie utvára predpoklady pre trvalý súlad všetkých činností v území s osobitným zreteľom na starostlivosť o životné prostredie, dosiahnutie ekologickej rovnováhy a zabezpečenie trvalo udržateľného rozvoja, pre šetrné využívanie prírodných zdrojov a pre zachovanie prírodných, civilizačných a kultúrnych hodnôt.

2.2 Riešenie konceptu ÚPN-M Zlaté Moravce

Potreba spracovania novej územnoplánovacej dokumentácie vyplynula predovšetkým z nutnosti reagovať na nové zábery na využitie územia v dobe, ktorá sa výrazne odlišuje od legislatívnej situácie z obdobia spracovania doteraz platného územného plánu a taktiež na zmenené územno-technické a socio-ekonomické podmienky. Dôležitým impulzom bol aj fakt, že doteraz platný územný plán mesta má obmedzený diapazón regulačných prvkov, resp. pre územia mimo zastavaného územia mesta neexistujú prakticky žiadne regulácie.

Hlavné princípy urbanistickej koncepcie

Ako kľúčové princípy územného rozvoja pre mesto Zlaté Moravce, vrátane jeho mestských častí možno formulovať:

1. Kompaktný územný rozvoj mesta a mestských častí v intenciách udržateľného rozvoja (v nadväznosti na existujúcu štruktúru) reurbanizácia
 - a. efektívne využívanie existujúceho zastavaného územia²⁶ znovuvyužitím zanedbaných alebo nefunkčných území
s dôrazom na polyfunkčné využitie územia,
 - b. vonkajší rozvoj založený na zamedzení plytvania územím a ochrane poľnohospodárskej pôdy,
2. Zachovanie historicky hodnotnej mestskej a vidieckej urbanistickej štruktúry a krajiny
3. Stabilizácia mestského centra – zvrátenie negatívneho trendu dezintegrácie historického mestského jadra a príslušného územia + pešia zóna, odľahčenie od intenzívnej cestnej dopravy a prehodnotenie nevhodnej funkčnej skladby najmä v centrálnych polohách mesta
4. *Revitalizácia a previazanie mesta s riekou* – vytvorenie nábrežia Žitavy a Hostianskeho potoka
5. Zachovanie, revitalizácia a tvorba nových kvalitných mestských verejných priestorov, parkov a rekreačnej zelene a zachovanie čo najväčšej miery podielu zelene v rámci zastavaného územia mesta
6. Vytvorenie nových dopravných prepojení pre odľahčenie centra mesta

Pre jednotlivé mestské časti je potom možné špecificky formulovať nasledovné rozvojové princípy:

1. *MČ Zlaté Moravce* – zabezpečenie heterogénnej funkčnej skladby a funkčnej komplexnosti v zmysle významu mesta v štruktúre osídlenia a transformácia existujúcej urbanistickej štruktúry v intenciách pamiatkovej ochrany, priestorovej efektivity a zachovania resp. dosiahnutia vyššej kvality urbanistickej zástavby,
2. *MČ Chyzerovce* – rozšírenie ponuky funkcií najmä v ťažiskových polohách, doplnenie voľných neurbanizovaných plôch v existujúcej zástavbe (prevažne obytné územia, vybavenosť, športové plochy) pri zachovaní ich vidieckeho charakteru.
3. *MČ Prílepy* – rozšírenie ponuky funkcií najmä v ťažiskových polohách, doplnenie voľných neurbanizovaných plôch v existujúcej zástavbe (prevažne obytné územia) pri zachovaní ich vidieckeho charakteru.

Smery územného rozvoja

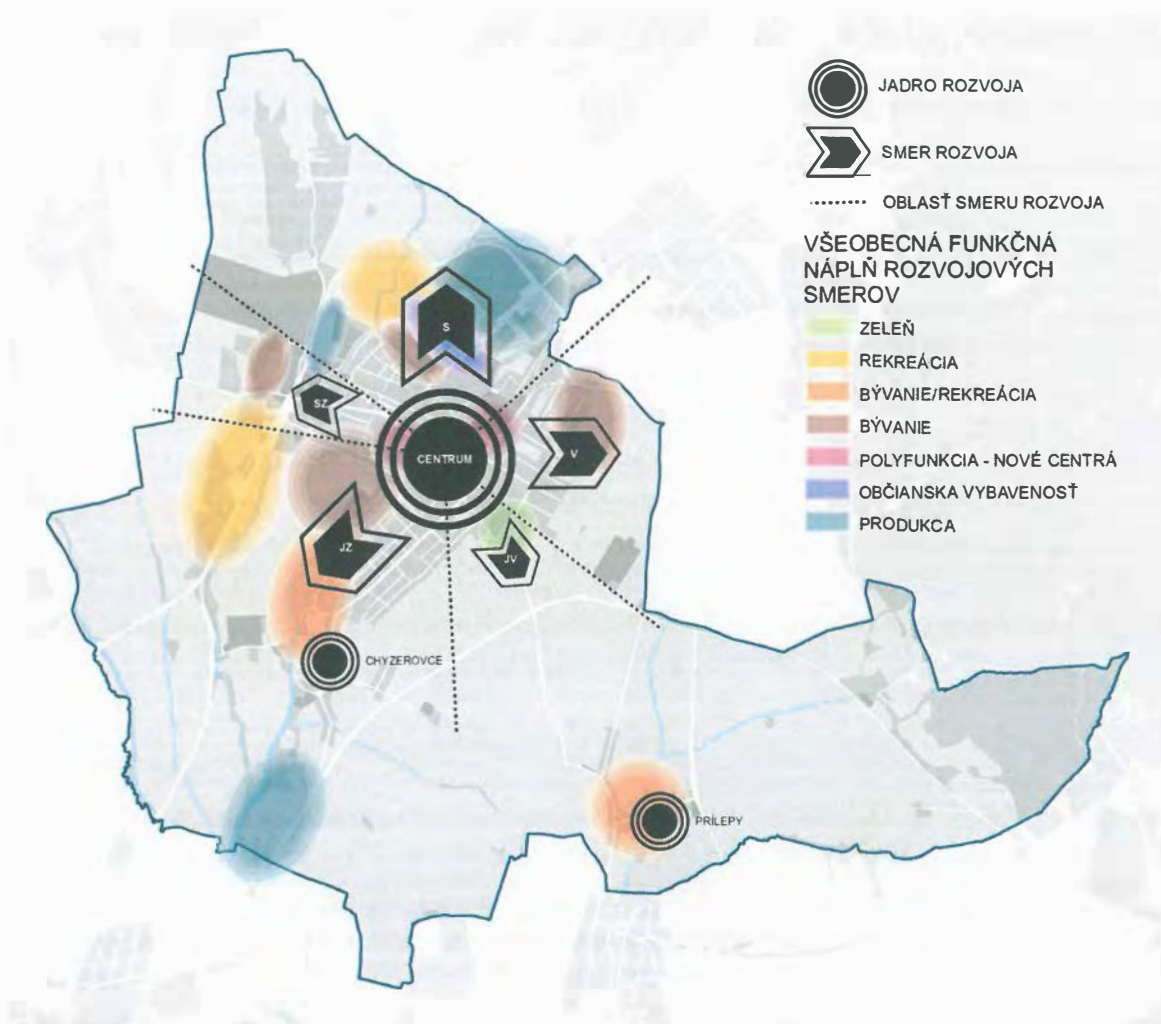
Zhodnotením prírodných a územno-technických podmienok, predpokladanej funkčnej náplne, priestorového rozsahu a ďalších kľúčových atribútov je možné určiť celkový potenciál a odstupňovať význam rozvojového smeru pre mesto:

1. hlavný (dominantný) rozvojový smer – severný (S),
2. vedľajší (podružný) rozvojový smer – juhozápadný (JZ) a východný (V),
3. doplnkový rozvojový smer – severozápadný (SV) a juhovýchodný (JV).

Podružné a doplnkové smery diverzifikujú rozvojový potenciál mesta a čiastočne vyvažujú nerovnomerný priestorový rozvoj mesta, spôsobený dominanciou hlavného rozvojového smeru.

²⁶ prehodnotenie alebo opätovné využitie územia formou adaptácie, transformácie alebo intenzifikácie

Schéma 6 Smery územného rozvoja mesta Zlaté Moravce

Severný rozvojový smer

Severný rozvojový smer predstavuje v urbanistickej koncepcii hlavný, dominantný smer územného rozvoja mesta s najväčším rozvojovým potenciálom tak z priestorového ako aj z funkčného hľadiska.

Územne je vymedziteľný obytnou zónou Ďateliniská, výrobnou-logistickou zónou na Priemyselnej ulici, železničnou traťou, bývalým areálom Calex a ulicou Továrenská, Zimným štadiónom a Kauflandom, pričom zahŕňa aj priestory severovýchodne pozdĺž Továrenskej ulice a priestor severne za železničnou traťou v KÚ Hoňovce.

Priestorovo ide o najväčšie nezastavané územie v priamom dotyku s mestom, z troch štvrtín obklopené existujúcou zástavbou, ktorého postupnou urbanizáciou sa v budúcnosti dosiahne scelenie dvoch samostatných urbanistických celkov (mesta a priemyselnej zóny). Z hľadiska územných predpokladov a vo väzbe na okolité funkcie priestor umožňuje umiestnenie komplexnej a zároveň rôznorodej palety funkcií: od obytnej a rekreačnej, cez obchodnú a polyfunkčnú až po produkčnú, dopravnú a vodohospodársku. Severný rozvojový smer zahŕňa:

1. rozšírenie plôch bývania vo väzbe na obytňú zónu Ďateliniská,
2. vytvorenie obchodnej zóny pre prevádzky obchodov, služieb a administratívy s vysokými extenzívnymi plošnými nárokmi,
3. dobudovanie technologicko-priemyselnej zóny vo väzbe na založené plochy výroby (bývalý areál Calex) s jasne identifikovateľnou hranicou rozvoja priemyslu,

4. *rozšírenie zmiešaných zón výroby a vybavenosti* vo väzbe na existujúce prevádzky na Priemyselnej a Továrenskej ulici,
5. *vytvorenie nového mestského parku a športového areálu* (riešené variantne) v nadväznosti na riekou Hostiansky potok,
6. vytvorenie nového dopravného prepojenia Továrenskej a Tehelnej ulice,
7. situovanie ochranných protipovodňových opatrení.

Juhozápadný rozvojový smer

Juhozápadný rozvojový smer predstavuje v urbanistickej koncepcii druhý najdôležitejší rozvojový smer mesta s podružným významom voči hlavnému rozvojovému smeru. Priestor má vysoký rozvojový potenciál najmä z dlhodobého hľadiska. Územne je vymedziteľný obytnou zástavbou na ulici 1. mája a riekou Žitava a Hostiansky potokom, pričom zahŕňa priestory na oboch stranách vodných tokov, najmä smerom k MČ Chyzerovce.

Priestorovo ide najmä o nezastavané územie v priamom dotyku s mestom, ktorého postupnou urbanizáciou sa podporí kompaktný rozvoj mesta a kompozičné vyváženie jeho pôdorysu. Z hľadiska územných predpokladov a vo väzbe na okolie prevažuje pre rozvojový smer návrh obytných funkcií v kombinácii s rekreáciou.

Súčasťou juhozápadného rozvojového smeru je aj potenciál rozvoja výrobných-logistických funkcií v juhovýchodnej časti územia mesta, v mestskej časti Chyzerovce.

Východný rozvojový smer

Východný rozvojový smer má v urbanistickej koncepcii vedľajší (podružný) význam voči hlavnému rozvojovému smeru. Rozvojový potenciál sa viaže na obytnú zónu Funduše, na ktorú plynule nadväzuje. Priestorovo ide o nezastavané územie v priamom dotyku so zástavbou rodinných domov, ktoré rovnako umožňuje kompozičné dotvorenie pôdorysu mesta a jeho kompaktný rozvoj. Z hľadiska územných predpokladov a vo väzbe na okolie prevažuje pre rozvojový smer návrh obytnej funkcie. Východný rozvojový smer, hlavne smerovanie dopravy výhľadovo ovplyvní návrh preložky cesty II/511 do nového koridoru na východnom okraji mesta Zlaté Moravce.

Severozápadný rozvojový smer

Severozápadný rozvojový smer má v urbanistickej koncepcii doplnkový význam k hlavným a vedľajším rozvojovým smerom. Územne je vymedziteľný priestorom okolo ulice Martinský breh, za železničnou traťou. Ide o kombináciu zastavaného a nezastavaného územia, ktorého časť je plánovaná na premenu na obytnú funkciu.

Juhovýchodný rozvojový smer

Juhovýchodný rozvojový smer má v urbanistickej koncepcii najmenší význam, je doplnkom k hlavným a vedľajším rozvojovým smerom. Územne je vymedziteľný priestorom za cintorínom, na ktorého rozšírenie je primárne určený. Ide o nezastavané územie.

Koncepcia priestorového rozvoja mesta

Koncepcia rozvoja priestorového usporiadania mesta vychádza zo súčasného funkčného a priestorového usporiadania územia mesta²⁷ – jeho krajinnej a urbanistickej štruktúry, ktoré s ohľadom na formulované tézy a princípy územného rozvoja, stanovené smery územného rozvoja, rozvojové potreby mesta a požiadavky verejného a súkromného charakteru mení, dopĺňa a rozširuje. Zároveň sa snaží zohľadniť všetky rozvojové determinanty, ktoré podmieňujú, ovplyvňujú alebo limitujú možné funkčné využitie a priestorové usporiadanie územia, riešiť identifikované problémy,

²⁷ Územie mesta bolo podrobne analyzované v etape Prieskumy a rozboru.

zosúladiť strety záujmov v území a zabezpečiť rovnovážny a udržateľný rozvoj v zmysle stanovených téz.

Koncepcia priestorového rozvoja mesta rieši rovnako urbanistický rozvoj sídelného prostredia, reprezentovaný urbanistickou koncepciou a rozvoj krajiny v podobe krajinnej koncepcie, ktorá je riešená v samostatnej kapitole.

Urbanistická koncepcia rozvoja sa snaží minimalizovať a zvrátiť prebiehajúci úbytok obyvateľstva a suburbanizačné trendy zvyšovaním atraktivity mesta²⁸, optimalizáciou priestorového usporiadania a funkčnej komplexity územia mesta, zvyšovaním kvality alebo transformáciou existujúcej urbanistickej štruktúry a zároveň vytvorením ponuky nových rozvojových plôch.

Návrhový horizont rozvojovej koncepcie je nastavený v zmysle Zadania do roku 2040. Rozvojový potenciál územia mesta za horizontom roku 2040 nie je v urbanistickej koncepcii zahrnutý ani vyhodnotený, naznačuje len možný výhľad – územnú rezervu pre rozvoj mesta v budúcnosti.

Návrh urbanistickej koncepcie vychádza zo strategickej a programovej časti Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja mesta Zlaté Moravce na roky 2015-2025, ktoré premieta do územnej rozvinutosti. Urbanistická koncepcia však vzhľadom na vzdialenejší cieľový horizont umožňuje vytvoriť výrazne širší priestor pre územný a socioekonomický rozvoj mesta, s cieľom zvrátenia negatívnych demografických trendov, prehodnotením a aktiváciou územných rezerv a stimuláciou nových územných rozvojev.

Etapa Koncept rozpracováva v zmysle Zadania dva variantné návrhy rozvoja mesta. Pre obidva varianty platí, že v princípe rešpektujú významovú hierarchiu stanovených rozvojových smerov, pričom sa líšia najmä rozsahom rozvojových území a spôsobom ich priestorovej konfigurácie a zároveň odlišným riešením koncepcie dopravnej obsluhy územia mesta. Na základe Zadania je filozofia variantov stanovená nasledovne:

- I. VARIANT – konzervatívny – stabilizácia mesta a vyvážený rozvoj,
- II. VARIANT – progresívny – intenzívna premena mesta a dynamický rozvoj.

2.2.3 Charakteristika variantov

VARIANT I. – Konzervatívny – stabilizácia mesta a vyvážený rozvoj

Prvý variant urbanistickej koncepcie je zameraný na priestorovo vyrovnanejší, racionálnejší a z dlhodobého územnotechnického hľadiska udržateľný rozvoj mesta a jeho častí. Filozofia I. variantu vychádza z komplexného zhodnotenia existujúceho funkčného využitia a priestorového usporiadania mesta, územných predpokladov rozvoja vo vzťahu na retrospektívny demografický vývoj, demografické trendy vývoja mesta, demografické prognózy (zhodnotenie vývoja obyvateľstva prirodzenou menou a možnou migráciou z pohľadu atraktivity lokality mesta v regióne), zabezpečenie dopravnej a technickej infraštruktúry mesta. Pre smerovanie rozvoja formou stabilizácie mesta a vyváženého rozvoja mesta, možno špecifikovať nasledovné princípy:

- orientácia vývoja mesta „dovnútra“, čo predstavuje prehodnotenie existujúcej urbanistickej štruktúry mesta (resp. jeho častí), transformácia a následné využitie nefunkčných a devastovaných území, zmena funkčného využitia územia,
- dôraz na zhodnotenie nevyužitého potenciálu, hlavne nehnuteľností a pozemkov vo vlastníctve mesta,

²⁸ Koncepcia zároveň vychádza z princípov polycentrického konceptu rozvoja osídlenia, (koncentrovaná dekoncentrácia) deklarovaného v ÚPN-R NSK, ktorá predpokladá zvrátenie týchto negatívnych trendov v rámci regiónu tvorbou vyvázenej polycentrickej sústavy pomocou stanovených regulačných mechanizmov.

- dôraz na existujúcu vnútornú urbanistickú štruktúru mesta s cieľom zvyšovania kvality a komplexity existujúceho prostredia mesta, znižovania zásahov do prírodnej krajiny (obmedzenie rozširovania mesta na úkor poľnohospodárskej pôdy),
- aplikácia a presadenie princípov trvalo udržateľného vývoja do všetkých oblastí života mesta,
- dôraz na existujúcu kostru zelených plôch mesta, doplnenie a kompletizácia zelených plôch pozdĺž tokov Žitava a Hostiansky potok, s cieľom previazania na krajinu,
- optimalizácia vnútorného dopravného systému mesta, zmysle vízie rozvoja mesta a jeho dopravy „humanizovať prieťahy ciest 2. a 3. triedy v kontaktných priestoroch mesta“, ktoré aj v návrhu budú tvoriť kompozičné a urbanizačné osi a v doprave zabezpečia pripojenie mesta na nadradenú dopravnú kostru regiónu, prepojené obslužným okruhom centra

Vnútorná transformácia mesta

Z pohľadu filozofie I. variantu ide v rámci vnútorného priestoru mesta o transformáciu jednotlivých plôch, ktorá sa zameriava na:

1. kompletizáciu a dobudovanie územia v rámci stabilizovaných plôch,
2. presadenie transformačných procesov (napr. zmena územia z monofunkčného na polyfunkčné),
3. zmenu využitia nefunkčných plôch/areálov ich adaptáciou alebo celkovou prestavbou a dobudovanie urbanisticky nedefinovaných lokalít.

V nadväznosti invariantné princípy a riešenia uvedené v spoločnom koncepcnom rámci sa variant I. zameriava na doplnenie a transformáciu plôch v rozsahu:

- mestské jadro – kompletizácia urbanistickej štruktúry v zmysle podmienok pamiatkovej ochrany zahŕňa:
 - transformáciu území v lokalitách Janka kráľa A, B s cieľom posilnenia mestotvorných funkcií, transformáciu priestoru Robotnícka A, C (funkcia bývania), Dvory 1 Mája na zmiešané územie bývania a občianskej vybavenosti.
 - vytvorenie pešej zóny v priestore ulice Janka Kráľa s prepojením ulíc Migazziho a Sama Chalúpku, po AS,
 - **vytvorenie mestského bulváru** dopravných a spoločenských funkcií, definovaných v stati ZAKOS mesta, ulicami Nám. A. Hlinku – Župná
- Vnútorné mesto – kompletizácia urbanistickej štruktúry zhŕňa:
 - transformáciu území v lokalitách: Robotnícka E (funkcia bývania), centrum Migazzi, Bernolákova A, Nové centrum Žitava, Prílepká - občianska vybavenosť
- Vonkajšie mesto - kompletizácia urbanistickej štruktúry zhŕňa:
 - Doplnenie v časti Ďateliniská stred - zmiešané územie bývania a občianskej vybavenosti
 - transformácia územia – KC Tepláreň, Staničná, Bernolákova B,
 - rozvoj športu – lokalita pri športovom areáli

Transformácia a rozvoj periférnych území

Je založená na transformácii a dotvorení a kompletizácii urbanistickej štruktúry prevažne výrobných území a čiastočne vybavenostných funkcií :

- kompletizácia urbanistickej štruktúry zhŕňa:

- v rámci bývalého areálu Calex doplnenie v lokalitách: priemyselná zóna sever A, B, Calex A, B, Logistika severovýchod, Polyfunkčný areál Žitavany,
- Posilnenie mestotvorných funkcií na hlavnej kompozičnej osi v lokalitách: Polyfunkčná zóna Továrenská A, B
- Tvorba nových rozvojových plôch v rámci juhozápadného rozvojového smeru:
 - Chyzerovce vstup A, B

Rozvoj a transformácia vidieckych území

Ide o územia mestských častí Chyzerovce a Prílepy

- Prílepy
 - tvorba nových rozvojových plôch pre funkciu bývania Prílepy sever, Prílepy Juh,
 - Prílepy centrum
 - Prílepy ihrisko, športová plocha (II. Variant transformácia výrobného územia)
- Chyzerovce
 - tvorba nových rozvojových plôch pre funkciu bývania Pri Žitave A, Za majerom, Mlynský potok A, B,
 - Chyzerovce park Chyzerovce stred – šport

VARIANT – progresívny – intenzívna premena mesta a dynamický rozvoj.

Rovnako ako pri optimálno-udržateľnej forme rozvoja mesta je koncepcia rozvoja II. variantu ovplyvnená komplexným zhodnotením a vzájomným previazaním všetkých funkčných zložiek tvoriacich organizmus mesta, pričom však počíta s dynamickejšími vonkajšími vplyvmi na rozvoj mesta (napr. nový priemyselný park Nitra), na ktoré musí byť mesto z hľadiska územnotechnických podmienok pripravené. Filozofia II. variantu vychádza z optimistického scenára demografického vývoja, ktorý je ovplyvnený rozvojovým potenciálom mesta. Pre progresívno-extendívnu formu smerovania rozvoja mesta možno špecifikovať nasledovné princípy:

- orientácia vývoja mesta na dynamickejší a širší plošný rozvoj, vo väčšej miere prerastajúci za súčasné hranice mesta, vrátane zásahov do prírodného prostredia krajiny, pri zachovaní princípu udržateľnosti rozvoja,
- rovnako sa kladie dôraz na transformáciu vnútorného mesta, ale s rozdielnym koncepčným prístupom a rozsahom ako v I. variante,
- vytvorenie väčších územnotechnických podmienok pre rozvoj funkcie bývania aj pre prírastky obyvateľstva z dosídľovania oproti I. variantu,
- vytvorenie väčších územnotechnických podmienok pre rozvoj funkcie výroby pre zabezpečenie dynamickejšieho rastu mesta reagujúceho na širšie územné vplyvy a potreby,
- modifikovaný vývoj oproti I. variantu navrhovaných zámerov v oblasti dopravy.

Druhý variant koncepcie je oproti prvému priestorovo extendívnejší, zasahuje väčším rozsahom mimo zastavané územie.²⁹

2.2.2 Porovnanie variantov

Urbanistická koncepcia je z hľadiska rozvoja priestorového usporiadania reprezentovaná dvoma druhmi území:

²⁹ Podrobný návrh koncepcie je predmetom kap. 6 a 7 smernej časti ÚPN mesta Zlaté Moravce - Koncept

- transformačné územie – vzťahuje sa na plochy, ktoré zasahujú do existujúcej urbanistickej štruktúry v hraniciach v súčasnosti zastavaného územia, navrhnuté na funkčnú alebo priestorovú transformáciu,
- rozvojové územie – zahŕňa novonavrhované plochy za hranicou v súčasnosti zastavaného územia, ktoré rozširujú hranicu zastavaného územia záberom poľnohospodárskej alebo lesnej pôdy.

Plošné vyhodnotenie funkčnej skladby variantov zahŕňa celý navrhovaný urbanistický rozvoj (transformačné aj rozvojové územia). Pri pohľade na súčasnú funkčnú skladbu je evidentné, že dochádza k zmene vo ponímaní funkčných území a to v presadzovaní vyššej miery zastúpenia zmiešaných území, ktoré sú z hľadiska funkčného využitia územia flexibilnejšie a adaptabilnejšie (platí to rovnako pre bývanie, výrobu). Z hľadiska rozvoja plôch zelene v porovnaní so skutočným stavom je potrebné zdôrazniť, že plochy zelene sú zahrnuté v rámci ostatných rozvojových funkčných plôch ako ich súčasť, resp. ako doplnková funkcia, resp. v územiach krajiny zelene.

Tabuľka 42 Vyhodnotenie navrhovaného rozvoja jednotlivých funkčných zložiek³⁰

Funkčné územia	NÁVRH V2		NÁVRH V1		STAV
	ha	%	ha	%	ha
Obytné územia	244,0	9,0	230,3	8,5	199,5
Zmiešané územia občianskej vybavenosti a bývania	24,6	0,9	22,3	0,8	16,1
Územia občianskej vybavenosti	52,3	1,9	46,4	1,7	41,5
Zmiešané územia vybavenosti a produkcie	47,9	1,8	46,5	1,7	42,8
Výrobné územia	102,3	3,8	98,6	3,6	102,7
Technické územia	18,2	0,7	18,3	0,7	21,1
Dopravné územia	164,6	6,1	157,0	5,8	124,2
Územia mestskej zelene	53,8	2,0	50,0	1,8	34,0
Rekreačné územia	39,8	1,5	38,6	1,4	38,3
Vodohospodárske územia	66,4	2,4	67,6	2,5	9,9
Poľnohospodárske územia	1619,6	59,7	1656,1	61,0	1834,8
Územia krajiny zelene a lesov	280,2	10,3	281,8	10,4	248,6
Celková hodnota	2713,6		2713,6		2713,6

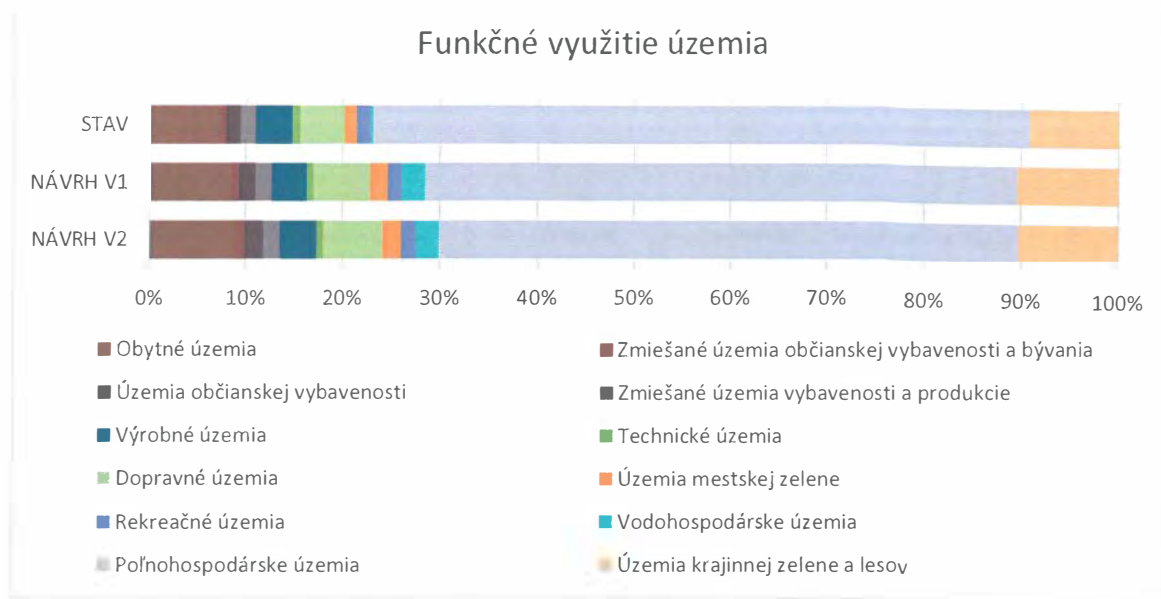
Medzi hlavné prínosy návrhu ÚPN mesta Zlaté Moravce patria:

- prehodnotenie existujúcej urbanistickej štruktúry mesta (resp. jeho častí), transformácia a následné využitie nefunkčných a devastovaných území, zmena funkčného využitia územia,
- dôraz na zhodnotenie nevyužitého potenciálu, hlavne nehnuteľností a pozemkov vo vlastníctve mesta,
- dôraz na existujúcu vnútornú urbanistickú štruktúru mesta s cieľom zvyšovania kvality a komplexity existujúceho prostredia mesta, znižovania zásahov do prírodnej krajiny (obmedzenie rozširovania mesta na úkor poľnohospodárskej pôdy),
- aplikácia a presadenie princípov trvalo udržateľného vývoja do všetkých oblastí života mesta, ekologizácia a dôraz na existujúcu kostru zelených plôch mesta, previazanú na potenciál rieky Váh a krajinu,

³⁰ Kategórie funkčných území sú generalizované v zmysle kapitoly E Koncepcia rozvoja funkčných zložiek metodického dokumentu Návrh zásad a pravidiel územného plánovania (Ing. Mária Krumpalová a kol., 2013)

- optimalizácia vnútorného dopravného systému mesta.

Graf 7 Funkčná skladba variantov (podiel funkčných zložiek) v porovnaní s aktuálnym stavom

2.2.3 Zhrnutie

Nulový variant by v prípade mesta Zlaté Moravce predstavoval nespracovávanie územnoplánovacej dokumentácie, čo by pre mesto znamenalo, že nebude mať dokument, ktorý stanoví regulačné princípy a zásady funkčného využitia územia a priestorového usporiadania tak pre stabilizované územie, rozvojové územia a prírodnú krajinu, zohľadní nové zámery na využitie územia, pričom sa nezohľadní nová legislatívna situácia ako aj koncepcia rozvoja mesta a kraja.

Koncept územného plánu rieši rozvoj mesta v oboch variantoch komplexne. Okrem plôch pre bývanie navrhuje doplnenie urbanistickej štruktúry mesta o nové plochy občianskej vybavenosti, rekreácie, športu, výroby a zelene, čím sa kladie dôraz na zachovávanie plošne rovnomerného a funkčne vyváženého rozvoja mesta. Rozvoj je realizovaný prirodzeným napojením na existujúcu urbanistickú štruktúru pomocou nových komunikácií, ktoré spolu s existujúcou dopravnou kostrou tvoria jeden organický, funkčný celok.

Varianty návrhu rozvoja mesta sa líšia rozsahom rozvojových území a spôsobom ich priestorovej konfigurácie. Prvý variant urbanistickej koncepcie je zameraný na priestorovo vyrovnanější, racionálnejší a z dlhodobého územnotechnického hľadiska udržateľný rozvoj mesta a jeho častí. Filozofia I. variantu vychádza z komplexného zhodnotenia existujúceho funkčného využitia a priestorového usporiadania mesta, územných predpokladov rozvoja vo vzťahu na retrospektívny demografický vývoj, demografické trendy vývoja mesta, demografické prognózy (zhodnotenie vývoja obyvateľstva prirodzenou menou a možnou migráciou z pohľadu atraktivity lokality mesta v regióne), zabezpečenie dopravnej a technickej infraštruktúry mesta. Rovnako ako pri optimálno-udržateľnej forme rozvoja mesta je koncepcia rozvoja II. variantu ovplyvnená komplexným zhodnotením a vzájomným previazaním všetkých funkčných zložiek tvoriacich organizmus mesta, pričom však počíta s dynamickejšími vonkajšími vplyvmi na rozvoj mesta (napr. nový priemyselný park Nitra), na ktoré musí byť mesto z hľadiska územnotechnických podmienok pripravené. Filozofia II. variantu vychádza z optimistického scenára demografického vývoja, ktorý je ovplyvnený rozvojovým potenciálom mesta.

Z pohľadu rozvoja mesta, ochrany prírody a krajiny, zložiek životného prostredia ako aj racionálneho využívania prírodných zdrojov je riešenie I. variantu ÚPN-M Zlaté Moravce - koncept primerané.

Z posúdenia vplyvov variantov I. a II. ÚPN mesta Zlaté Moravce **na geologické a geomorfologické pomery, nerastné suroviny, geodynamické javy** sa nepredpokladá žiadny vplyv, preto možno považovať obidva varianty za rovnocenné.

Z posúdenia vplyvov variantov I. a II. ÚPN mesta Zlaté Moravce **na klimatické pomery ako aj kvalitu ovzdušia** sa nepredpokladajú významné vplyvy. Vplyvy na kvalitu ovzdušia súvisia s novými zdrojmi znečistenia z výrobných prevádzok. Variant I. prináša menšiu bilanciu navrhovaných funkčných plôch výrobných činností ako variant II.. Variant I. predpokladá nižší počet obyvateľov ako variant II., vo vzťahu ku kvalite ovzdušia z hľadiska počtu vykurovacích jednotiek sa javí variant I. výhodnejší.

Z hľadiska posúdenia vplyvov variantov I. a II. ÚPN mesta Zlaté Moravce **na hydrologické pomery ako aj kvalitu podzemných a povrchových vôd** sa nepredpokladajú významnejšie vplyvy. Z hľadiska spotreby vody ako aj množstva odpadových vôd je výhodnejší variant I., ktorý počíta s menším počtom obyvateľov v rámci plôch bývania a menším rozvojom plôch určených na výrobu.

Pri posúdení vplyvov variantov I. a II. ÚPN mesta Zlaté Moravce **na poľnohospodársku pôdu**, možno za najväčší vplyv považovať záber poľnohospodárskej pôdy. Napriek záberu poľnohospodárskej pôdy na nepoľnohospodárske účely, možno skonštatovať, že navrhované lokality sú navrhnuté v nadväznosti na zastavané územie a existujúcu infraštruktúru, teda nebude narušená ucelenosť honov, ani nedôjde k fragmentácii a izolácii poľnohospodárskej pôdy. Z hľadiska záberu poľnohospodárskej pôdy možno považovať I. variant za výhodnejší, nakoľko predpokladá menší záber poľnohospodárskej pôdy. Realizácia rozvojových lokalít navrhnutých vo variantoch I a II. v koncepte ÚPN mesta Zlaté Moravce nebude mať vplyv na kontamináciu pôdy ani fyzikálne degradačné procesy ako sú vodná a veterná erózia a kompakcia pôdy.

Je potrebné zdôrazniť, že najväčší záber čo sa týka rozlohy predstavuje záber pre vodohospodársku infraštruktúru (regionálneho významu). Ďalšími dominantnými funkciami, ktoré sú predmetom záberov, sú najmä narhované územia krajinnej zelene, ktoré predstavujú významný prvok v krajinnej koncepcii, slúžiaci pre ekologickú stabilizáciu poľnohospodárskej pôdy (zníženie dôsledkov erózie), zvýšenie vodnej retencie územia a tvorbu biokoridorov.

Pri posúdení vplyvov variantov I. a II. ÚPN mesta Zlaté Moravce **na chránené územia, územia Natura 2000, prvky ÚSES ako aj prírodné zdroje**, možno skonštatovať, že ani jeden z variantov I. aj II. nebude mať zásadný negatívny vplyv na chránené územia a prírodné zdroje.

Z hľadiska vplyvu na chránené územia možno obidva varianty konceptu ÚPN-M Zlaté Moravce považovať za rovnocenné.

Z hľadiska vplyvu konceptu ÚPN-M Zlaté Moravce na lokality Natura 2000 možno obidva varianty považovať za rovnocenné.

Koncept ÚPN-M Zlaté Moravce nebude mať vplyv ani na vzdialenejšie územia sústavy Natura 2000, ktoré sa nachádzajú mimo riešeného územia.

Chránený strom sa nachádza v centre mesta (vedľa pošty v PZ mesta Zlaté Moravce), ktorý je pamiatkovo chránený. CHS nebude dotknutý rozvojovými lokalitami ÚPN-M Zlaté Moravce. Z hľadiska vplyvu konceptu ÚPN-M Zlaté Moravce na ochranu drevín možno obidva varianty považovať za rovnocenné.

Z hľadiska posúdenia celkových vplyvov konceptu ÚPN-M Zlaté Moravce na prvky regionálneho a miestneho územného systému ekologickej stability je vhodnejší variant I., v ktorom je navrhnutý menší počet lokalít.

Hodnotenie konkrétnych vplyvov na chránené územia, ochranné pásma a prvky územného systému ekologickej stability bude potrebné uskutočniť v rámci posúdenia vplyvov jednotlivých konkrétnych navrhovaných činností v rámci procesu posudzovania vplyvov v zmysle platnej legislatívy.

Z hľadiska vplyvov na obyvateľstvo a zdravie je výhodnejší variant I., kde sa predpokladá nižšie zaťaženie zložiek životného prostredia, čo znamená menšie riziko poškodenia ŽP s prípadnými dopadmi na zdravie ľudí. Variant I. vo väčšej miere rešpektuje ekologické limity krajiny a predstavuje vhodnejší spôsob využívania krajiny navrhnutými antropickými aktivitami. Socioekonomický rozvoj súčasne bude postačujúci na zachovanie pracovných príležitostí a tým aj na pozitívny demografický vývoj.

Z hľadiska vplyvov na krajinu nie sú predpokladané významné negatívne vplyvy. V predloženej dokumentácii sa navrhujú nové lokality rozvoja mesta, čím dôjde k zmene priestorového usporiadania a funkčného využívania územia. Tento rozvoj však nadväzuje na súčasnú sídelnú a dopravnú štruktúru, teda možno skonštatovať, že navrhnuté zmeny prispievajú k rozvoju mesta a skvalitneniu životného prostredia. Záväzným regulatívom v záväznej časti územnoplánovacej dokumentácie je obmedzenie výšky objektov v meste a v nových rozvojových lokalitách, tak aby bola zachovaná tradičná mierka vidieckej/mestskej zástavby. Z hľadiska zmeny štruktúry krajiny ako aj jej scenérie je výhodnejší variant I., ktorého riešenie predstavuje menší zásah do krajiny. Z hľadiska vplyvu na krajinu, vo vzťahu na trasovanie cesty II/511 je optimálnejší variant II.

Predpokladané vplyvy na **kultúrne a historické pamiatky a archeologické lokality** sú nulové, obidva varianty sú teda rovnocenné. Ochrana kultúrnych a historických pamiatok a archeologických nálezísk je v rámci ÚPN-M Zlaté Moravce zakotvená v návrhu regulatívov územného rozvoja (záväzná časť), v príslušnej kapitole *8 Zásady a regulatívy zachovania kultúrno-historických hodnôt*.

Z hľadiska posúdenia vplyvu na **rozvoj cestovného ruchu** možno obidva varianty hodnotiť pozitívne. Podmienky pre rozvoj rekreácie a cestovného ruchu predurčujú v meste rozvíjať aktivity súvisiace s pobytom pri vode ako aj v zázemí Pohronského Inovca. **Celkovo možno zhodnotiť, že koncept územného plánu mesta Zlaté Moravce vytvára predpoklady pre rozvoj cestovného ruchu v meste ako aj regióne.** Z hľadiska vplyvu na rozvoj cestovného ruchu, možno obidva varianty hodnotiť ako rovnocenné.

Z hľadiska posúdenia **miery koncentrácie aktivít** v území, možno skonštatovať, že socioekonomické dôsledky predstavujú najmä zvýšené pracovné príležitosti, dostupnosť primeraného bývania, služieb a dopravného napojenia, čo všetko podporuje pozitívny demografický vývoj. Rozvoj mesta navrhovaný vo variante I. je primeraný veľkosti mesta a počtu obyvateľov a z dlhodobého hľadiska optimálny na zachovanie socioekonomického rastu mesta.

Na základe zhodnotenia a porovnania obidvoch variantov, možno skonštatovať, že z konceptu ÚPN mesta Zlaté Moravce nevyplývajú žiadne závažné vplyvy, ktoré by predstavovali ohrozenie súčasného stavu životného prostredia v riešenom území. **Z hľadiska splnenia požiadaviek zadania urbanistickej koncepcie, posúdenia socioekonomických a environmentálnych vplyvov je preferovaný variant I., ktorý predstavuje optimálne riešenie z pohľadu dlhodobej perspektívy rozvoja mesta Zlaté Moravce.**

VI. METÓDY POUŽITÉ V PROCESE HODNOTENIA VPLYVOV ÚZEMNOPLÁNOVACEJ DOKUMENTÁCIE NA ŽIVOTNÉ PROSTREDIE A ZDRAVIE A SPÔSOB A ZDROJE ZÍSKAVANIA ÚDAJOV O SÚČASNOM STAVE ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA A ZDRAVIA

Proces hodnotenia vychádzal metodicky najmä zo zákona 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie v znení neskorších predpisov. Samotný Koncept územného plánu vychádza z komplexných prieskumov a rozborov, krajinnoekologického plánu a zadania, ktoré analyzovali stav životného prostredia a problematiku ochrany prírody a tvorby krajiny.

V procese hodnotenia vplyvov územnoplánovacej dokumentácie na životné prostredie boli použité ako hlavné zdroje informácií tieto dokumenty:

1. Konceptia územného rozvoja Slovenska 2001, schválená uznesením vlády SR č. 1033 zo dňa 31.10.2001, záväzná časť - vyhlásená Nariadením vlády SR č. 528 zo dňa 14.08.2002, KURS 2011 – zmeny a doplnky č. 1 KURS 2001, ktorú 10. 8. 2011 schválene vládou SR uznesením č. 513/2011,
2. Územný plán regiónu Nitrianskeho kraja schválený uznesením zastupiteľstva NSK č. 113/2012 zo dňa 14.05.2012, VZN č. 2/2012, ktorým sa vyhlasuje „Záväzná časť Územného plánu regiónu Nitrianskeho kraja“, v znení VZN č. 6/2015, ktorým sa vyhlasuje Záväzná časť Zmien a doplnkov č.1 Územného plánu regiónu Nitrianskeho kraja (s účinnosťou od 25.11.2015),
3. ÚPN SÚ Zlaté Moravce schválený MsZ Zlaté Moravce 15.03.2001 uznesením č. 17, bod 3/16, v znení zmien a doplnkov č.1/2004, 2/2007, 3/2011, 4/2012, 5/2013, 6/2014,
4. Pamiatková zóna Zlaté Moravce, vyhlásená Okresným úradom Nitra, vyhláškou č. 1/94 zo dňa 01.03.1994,
5. Zásady ochrany, obnovy a prezentácie hodnôt Pamiatkovej zóny mesta Zlaté Moravce (vypracované KPÚ Nitra, pracovisko Topoľčany 2006) nadobudli účinnosť 21.02.2008,
6. Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja mesta Zlaté Moravce na roky 2015-2025,
7. Konceptia škôl a školských zariadení v meste Zlaté Moravce na roky 2016-2020,
8. Komunitný plán sociálnych služieb mesta Zlaté Moravce na roky 2016-2020,
9. Konceptia rozvoja kultúry a športu mesta Zlaté Moravce, 2016
10. Územná energetická koncepcia mesta Zlaté Moravce (aktualizácia), Prvá energetická a teplárenská spoločnosť s.r.o., 2016
11. Povodňový plán záchranných prác mesta Zlaté Moravce, 2016
12. Civilná ochrana a bezpečnostné riziká, Eva Opálená (ref. MsÚ), 2016
13. Ochrana prírody a krajiny, ŠOP SR, 2016,
14. Odpadové hospodárstvo (ZZZO), OÚŽP Zlaté Moravce, 2017,
15. Životné prostredie (SZZO a VZZO, EZ, Skládky), OÚŽP Zlaté Moravce a enviroportal.sk, 2017,
16. Životné prostredie (MZZO), MÚ Zlaté Moravce, 2016,
17. Neverejné vodovody a kanalizácie, Secop, s.r.o., RENTALS, s.r.o., 2017,
18. Tepelná energetika, PETS s.r.o., 2016,
19. Energetika, ZSDIS a.s., SPP a.s., 2016,
20. PHO vodných zdrojov, ZsVs a.s. (OZ Nitra), 2016,
21. Plán manažmentu povodňového rizika v čiastkovom povodí Váhu, MŽP SR, 2015,
22. Program odpadového hospodárstva SR
23. Program odpadového hospodárstva NK
24. Vydané územné a stavebné povolenia na stavby v čase spracovávania dokumentácie,

25. Uznesenia mestského zastupiteľstva v Zlatých Moravciach ktoré riešia požiadavky súvisiace s ÚPD,
26. Územnoplánovacie podklady – Urbanistické štúdie vypracované v čase spracovávaní dokumentácie,
27. Krajinnoekologický plán mesta Zlaté Moravce, AŽ PROJEKT s.r.o., 2017,
28. Prieskumy a rozbor ÚPN-M Zlaté Moravce, AŽ PROJEKT s.r.o., 2017,
29. Zadanie ÚPN-M Zlaté Moravce, schválené Uznesením MZ č. 812/2018 dňa 22.02.2018,
30. Rozsah hodnotenia strategického dokumentu "Územný plán mesta Zlaté Moravce" (list č. OU-ZM-OSŽP-2016/000490-24 VA zo dňa 30.03.2016);
31. Environmentálna regionalizácia Slovenskej republiky, MŽP SR a SAŽP, 2010,
32. Atlas krajiny Slovenskej republiky. MŽP SR, Bratislava, 2002, Esprit spol. s r.o. Banská Štiavnica, 2002,
33. Biotopy Slovenska, Ústav krajiny ekológie SAV, 1996,
34. Kvalita podzemných vôd na Slovensku 2013, SHMÚ 2015,
35. Kvalita podzemných vôd na Slovensku 2012, SHMÚ 2014,
36. Kvalita podzemných vôd na Slovensku 2011, SHMÚ 2012,
37. Kvalita podzemných vôd na Slovensku 2007, SHMÚ 2009,
38. Hodnotenie kvality povrchovej vody Slovenska za rok 2010, MŽP SR a SHMÚ, 2011,
39. Hodnotenie kvality povrchovej vody Slovenska za rok 2011, MŽP SR a SHMÚ, 2012,
40. Hodnotenie kvality povrchovej vody Slovenska za rok 2012, MŽP SR a SHMÚ, 2013,
41. Hodnotenie kvality povrchovej vody Slovenska za rok 2013, MŽP SR a SHMÚ, 2014,
42. Hodnotenie kvality povrchovej vody Slovenska za rok 2014, MŽP SR a SHMÚ, 2015,
43. Hodnotenie kvality povrchovej vody Slovenska za rok 2015, MŽP SR a SHMÚ, 2016,
44. Štandard minimálnej vybavenosti obcí, metodická príručka pre obstarávateľov a spracovateľov územnoplánovacej dokumentácie, Aktualizácia, URBION Bratislava, 2010,
45. Izakovičová, Z., et al.: Environmentálne hodnotenie sídelného prostredia, 2001,
46. Michalko, J. a kol. (1985): Geobotanická mapa ČSSR – SSR, Mapová a textová časť,
47. MŽP SR: Metodický postup spracovania KEP v rámci prieskumov a rozborov územného plánu obce, 2001,
48. Izakovičová, Z., et al.: Metodické pokyny na vypracovanie projektov regionálnych ÚSES a miestnych ÚSES, 2000,
49. Národný zoznam chránených vtáčích území, schválený vládou Slovenskej republiky dňa 9. júla 2003 uznesením č. 636,
50. www.statistics.sk,
51. www.shmu.sk,
52. www.sazp.sk,
53. www.neis.sk,
54. www.geology.sk
55. www.sopsr.sk
56. www.enviroportal.sk,
57. terénny prieskum zameraný na geomorfologické mapovanie, mapovanie súčasnej krajiny štruktúry a prieskum socioekonomických javov.

Na základe týchto informácií boli skoncipované údaje o vstupoch a výstupoch, charakteristika súčasného stavu životného prostredia a zhodnotenie predpokladaných vplyvov územnoplánovacej dokumentácie na životné prostredie.

VII. NEDOSTATKY A NEURČITOSTI V POZNATKOC, KTORÉ SA VYSKYTLI PRI VYPRACÚVANÍ SPRÁVY O HODNOTENÍ

Pri vypracovaní správy bolo problematické zdôvodňovanie vplyvov „územnoplánovacej dokumentácie“ na životné prostredie. Samotný územný plán nemá priamy vplyv na životné prostredie, pretože ide o plánovací dokument a jeho riešenie vychádza z princípov trvalo udržateľného rozvoja.

VIII. VŠEOBECNE ZÁVEREČNÉ ZHRNUTIE

Koncept územného plánu mesta Zlaté Moravce vychádza z odborných poznatkov a analýz, ktoré boli vypracované podľa ustanovení zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku v znení neskorších predpisov a vyhlášky č. 55/2001 Z. z. o územnoplánovacích podkladoch a územnoplánovacej dokumentácii. Už v procese tvorby spracovatelia územného plánu hľadajú a navrhujú spôsoby riešenia problémov rozvoja územia tak, aby nedochádzalo k zhoršovaniu stavu životného prostredia a aby sa jestvujúce problémy riešili. Pri spracovaní územného plánu boli rešpektované záväzné časti ÚPN-R Nitrianskeho samosprávneho kraja.

V procese vypracovania Správy o hodnotení ÚPN mesta Zlaté Moravce boli vyhodnotené pripomienky k Oznámeniu o strategickom dokumente „Územný plán mesta Zlaté Moravce - Koncept“. Relevantné pripomienky boli zapracované do Správy o hodnotení a budú zapracované aj v návrhu ÚPN-M Zlaté Moravce.

Vplyv jednotlivých rozvojových lokalít na životné prostredie bude v prípade splnenia limitov Prílohy č. 8 zákona 24/2006 Z. z. v znení neskorších predpisov potrebné posúdiť v rámci samostatného procesu posudzovania vplyvov na životné prostredie v zmysle platnej legislatívy.

Koncept riešenia je predložený v dvoch variantoch, ktoré sa líšia rozdielnou výmerou navrhovaných rozvojových plôch a ich lokalizáciou.

Prvý variant urbanistickej koncepcie je zameraný na priestorovo vyrovnanejší, racionálnejší a z dlhodobého územnotechnického hľadiska udržateľný rozvoj mesta a jeho častí. Filozofia I. variantu vychádza z komplexného zhodnotenia existujúceho funkčného využitia a priestorového usporiadania mesta, územných predpokladov rozvoja vo vzťahu na retrospektívny demografický vývoj, demografické trendy vývoja mesta, demografické prognózy (zhodnotenie vývoja obyvateľstva prirodzenou menou a možnou migráciou z pohľadu atraktivity lokality mesta v regióne), zabezpečenie dopravnej a technickej infraštruktúry mesta.

Rovnako ako pri optimálno-udržateľnej forme rozvoja mesta je koncepcia rozvoja II. variantu ovplyvnená komplexným zhodnotením a vzájomným previazaním všetkých funkčných zložiek tvoriacich organizmus mesta, pričom však počíta s dynamickejšími vonkajšími vplyvmi na rozvoj mesta (napr. nový priemyselný park Nitra), na ktoré musí byť mesto z hľadiska územnotechnických podmienok pripravené. Filozofia II. variantu vychádza z optimistického scenára demografického vývoja, ktorý je ovplyvnený rozvojovým potenciálom mesta.

Z komplexného posúdenia vplyvov na životné prostredie a zdravie obyvateľov (kapitola 2.2.3 Zhrnutie) vyšlo, že varianty riešenia ÚPN-M Zlaté Moravce sú rovnocenné z hľadiska posúdenia vplyvov na geologické geomorfologické pomery, klimatické pomery, kultúrne a historické pamiatky. Variant I. sa javí výhodnejší z hľadiska vplyvov na obyvateľstvo, vplyvov ovzdušie, vplyvov na hydrologické pomery, vplyvov na pôdu, vplyvov na chránené územia, územia NATURA 2000, prvky ÚSES ako aj prírodné zdroje, faunu a flóru, vplyvov na krajinu a mieru koncentrácie aktivít.

Záverom konštatujeme, že koncept riešenia územného plánu vo variante I. predstavuje vhodný rozvojový dokument pre mesto Zlaté Moravce v dlhodobom horizonte, umožňuje primeraný rozvoj v oblasti bývania, občianskej vybavenosti, rekreácie a športu, zelene a výroby a rozvoj zamestnanosti s príslušnou dopravnou a technickou vybavenosťou. Neprináša žiadne návrhy, ktoré by neúmerne zhoršovali životné prostredie, poškodzovali prírodu a krajinu a negatívne vplývali na zdravie obyvateľov. Riešenie prináša územné predpoklady pre výrazné skvalitnenie životného prostredia, revitalizáciu prírodného zázemia a tvarovanie krajiny so zvýšením ekologickej stability.

Na základe komplexného vyhodnotenia očakávaných vplyvov ÚPN-M Zlaté Moravce - koncept odporúčame preferovať variant I.

IX. ZOZNAM RIEŠITEĽOV A ORGANIZÁCIÍ, KTORÉ SA NA VYPRACOVANÍ SPRÁVY O HODNOTENÍ PODIEĽALI, ICH PODPIS (PEČIATKA)

Predkladaná Správa o hodnotení ÚPN mesta Zlaté Moravce - Koncept bola vypracovaná:

Ing. Mária Krumpolcová

AŽ PROJEKT s. r. o.
Toplianska 28
821 07 Bratislava

maria.krumpolcova@azprojekt.sk
+421 2 455 238 96

Ing. arch. Juraj Krumpolec

AŽ PROJEKT s. r. o.
Toplianska 28
821 07 Bratislava

juraj.krumpolec@azprojekt.sk
+421 2 455 238 96

X. ZOZNAM DOPLŇUJÚCICH ANALYTICKÝCH SPRÁV A ŠTÚDIÍ, KTORÉ SÚ K DISPOZÍCII U NAVRHOVATEĽA A KTORÉ BOLI PODKLADOM NA VYPRACOVANIE SPRÁVY O HODNOTENÍ

- Prieskumy a rozbor Územného plánu mesta Zlaté Moravce, AŽ PROJEKT s. r. o., 2017,
- Krajinnoekologický plán mesta Zlaté Moravce, AŽ PROJEKT s. r. o., 2017,
- Zadanie pre Územný plán mesta Zlaté Moravce, AŽ PROJEKT s. r. o., 2018,
- Koncept Územného plánu mesta Zlaté Moravce, AŽ PROJEKT s. r. o., 2019,

XI. DÁTUM A POTVRDENIE SPRÁVNOSTI A ÚPLNOSTI ÚDAJOV PODPISOM (PEČIATKOU) OPRÁVNENÉHO ZÁSTUPCU NAVRHOVATEĽA

Zlaté Moravce, 21. 03. 2019

PaedDr. Dušan Husár
primátor mesta

